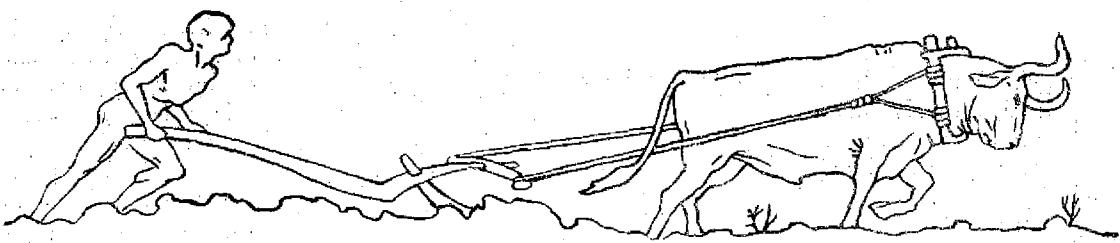

ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΟΥ ΚΑΡΛΑΪΑ
ΥΠΟ ΟΝΙΣΛΕΡ

ΚΑΖΑΝΗΣ

ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΔΑ

ΕΤΟΣ ΙΒ' 15 ΝΟ-
ΕΜΒΡΙΟΥ 1911

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

Εως τότε ξούσε μὲ τοὺς λογισμοὺς τῆς ἔσωτε-
ρης μοναξιᾶς του. Μιὰ ωγήσσα ἔχεται νὰ
τὸν ξυπνήσῃ, καὶ τώρα ἀληθινὸν ἔξανοίγει τὸ πα-
ραμύθι ποὺ ἔβλεπε ἡ φαντασία του καὶ ἡ θλιμ-
μένη του ζωὴ. Ἡρθε ἄδικη ὥρα ποὺ ἡ βασί-
λισσα ἀποχαιρέτησε τὸν κόσμο. Τώρα φεύγει
καὶ δι τραγουδιστής. Ἀπόμεινε τὸ τραγοῦδι, ποὺ
θὰ τὸ ὄγαπήσουν οἱ εὐγενικὲς ψυχὲς, γιατὶ ἡ
Μοῖρα ἔχάρισε στὸν ποιητὴ τῇ δύναμιν ν' ἀγαπῆ-
σσο χίλιες ψυχὲς μαζὶ καὶ νὰ λέη τὸν πόνο του
ἔμφορφα καὶ τεχνικά.

Τὸ παραμύθι μάγεψε γιὰ πάντα τὰ μάτια του.
Ἐντυχισμένος μὲ τὴ χλωμάδα πενιαμένον διέ-
ρον ποὺ πάντα σκέπαζε τὴ σκέψη καὶ τοὺς στο-
χασμούς του. Δεπτή, πολιτισμένη, ἐκλεκτὴ ὑπαρ-
χις, ποὺ κατοικοῦσε ἔνα οώμα διδυτιμένο ἀπὸ
τὴν φύσι, καὶ βασανισμένο ἀπὸ τὸ συναίσθημα
τῆς ἀδικίας. Πόσο μεγάλη διδύνη, νὰ περιφρονῆς
τὸ δῶρον; διόπο μ' αὐτὸν θὰ χαιρόσουνα τοὺς κό-
σμους τὴν ἐμορφιά. Ἡ ζωὴ του δλοίνα γίνεται
ἀποκλειστικῶς συναισθηματική. Ἡν θελήσῃ νὰ
τὴν χαρῇ ὅπως κάθε ἄλλος, θὰ πέσῃ καὶ θὰ
γείνη κομμάτια.

Στὸν κόσμον οἱ ψυχὲς βαδίζουν πάντα συ-
ντροφεμένες. Περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ὁ
Χρηστομάνος ἔνοιωθε τὴν ἀνάγκη τῆς θαλπω-
ρῆς μιᾶς τέτοιας συντροφιᾶς. «Ολο τὴ γλωμῆ
σιγολιὰ τῶν Ιτιῶν ἔχει μέσα στὴν ψυχὴ του». Σταχτιὰ τὰ συναισθήματά του καὶ πουρασμένα.
Ἡ λέξις «πεθαμένα» ἔχεται συγχά στὴν πένα του. Ἡ χαρά, πάντα κάτι ποὺ πέρασε, θαμ-
μένη στὸ παρελθόν, ποὺ πειὰ δὲν ἥμπορει νὰ
είναι. Ἡν ἀνεβαίνῃ ἀκόμα στὰ χείλη του μιὰ
παιδικὴ ἀφέλεια, είναι τὸ παράπονο καὶ ἡ φωνὴ
τῆς διδύνης. Καὶ εἰς «Τὸ βιβλίο τῆς Αὐτοκράτει-
ρας Ἐλισάβετ» καὶ εἰς τὰ «Ορφικὰ Τραγού-

δια» πάντα μιὰ ψυχὴ ἀρρωστημένη Θλιβερὸ τὸ
παραμύθι του: μέσα στὸ σύνθαμπτο τοῦ δειλινοῦ,
ποτὲ στὸ γαλάξιο φῶς. «Οταν ἔξαφνα νοιῶθει
δίπλα του τὴν ἀφάνταστη ἐμορφιὰ μιᾶς ἀλλῆς,
ἔπισης λυτηράντης, ἔπισης πνευματικῆς, ἔπισης
εὐγενικῆς ψυχῆς, φοβᾶται ἡ καρδιά του καθε
φορὰ ποὺ φεύγει ἀπὸ κοντά τῆς «οὰν μπρὸς
σ' ἔνα χαμό».

Λίγο τὸν ἐγγάρισα. Σὲ κάθε μας νέα γνωρι-
μά, μᾶς χώριζε γρήγορα μιὰ στιγμὴ ἀνάποδη,
ἔπειτα τελειωτικὰ πειὰ μιὰ αὐστηρὴ κριτικὴ γιὰ
«Τὰ τρία φιλιά». Τὸν αἰσθάνθηκα περισσότερο
στὰ δύο του βιβλία «Ορφικὰ Τραγούδια» καὶ
«Τὸ βιβλίο τῆς Αὐτοκράτειρας Ἐλισάβετ». Προ-
τιμῶ νὰ ίδω τὸν καλλιτέχνη μέσα στὸ ἔργο του
παρὰ στὴν ίδιωτική του ζωὴ. Αὐτήν, νὰ τὴ μαν-
τεύσω θέλω παρὰ νὰ τὴ γνωρίσω. Ἡ ζωὴ ἡ
ἔξωτερικὴ είναι πολλὲς φορὲς δυσαρμονισμένη
πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν ἀνθρώπο, καὶ μᾶς ἔγειλα.

Θρήνος μοιάζει συχνὰ τὸ ἔργον τοῦ Χρηστο-
μάνου, ποὺ δείχνει μέσα στὴ θαμπή ζωγραφιὰ
τὸ φῶς τοῦ θαγάτου, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. Ζοῦμε,
ἄλληθεια, περισσότερο, βαθύτερα μ' ἔκεινη τὴ
στιγμὴ ποὺ μᾶς θυμίζει ἔνα λόγο πικράμενό καὶ
μιὰ ματιά, σκιασμένη ἀπὸ μιὰ σκέψη μελαγχολικῆ.
«Ἄς ξεδιπλώσωμε τὶς πτυχὲς τοῦ μνημονικοῦ
μας ὥntὸ θὰ βροῦμε πάντα μονάχο ἀπομεινάρι
τῆς χαρᾶς, σημάδι μοναδικὸ τῆς εὐτυχίας.
Ἐγγάρισα γυναικά μέσα στὴν ἀνθηση τῆς νειό-
της της, ὅπεροχη, πνεύματική, μάγισσα, ποὺ τὸ
χαμόγελό της τὸ πιὸ χαρούμενο τὸ δρόσιζαν-
φύλλα λουλουδιῶν μαραμένα.

Τὴν ἐσωτερικὴν ὑπόστασι καὶ τὴ λεπτὴ αἴ-
σθησι τοῦ Χρηστομάνου, τὰ είχε δουλεμένα τὸ
χέρι τῆς Μοίρας τῆς ἀγαθῆς καὶ μαζὶ τὸ χέρι
τῆς κακῆς Μοίρας. Τὴν τελειότητα ἥμελε νὰ τὴν

ἀποτυπώσι παντοῦ σε κάθε του ξερού, μεγάλο ή μικρό, σε κάθε λεπτομέρεια γύρω του. Σητοῦσε ἀδιάκοπα τὴν ἀρμονία ποὺ θὰ είχε πονήσει στὴν ἴδιαν του τὴν ὑπαρξη. Ἐφθανε συνχρόνως τὴν ἀσχημιά γιὰ νὰ δείξῃ μὲ πιὸ ὀνειρεμένες ἀποχρώσεις τὴν ἴδιαν ἡ τὴ μορφὴ ποὺ τοῦ ἦταν ἀγαπημένα. Δὲν ἔδισταξε νὰ κατέβῃ τὰ πιὸ χαμηλὰ σκαλοπάτια γιὰ νὰ τὸ κατορθώσῃ. Τολμηρὸ αὐτό, δοὺν πολλὲς φορὲς ἔδινε τὴν ἀντίθετη ἐντύπωσι καὶ θάμπωνε τὴν αἰσθητικὴ συγκίνησι. Αὐτὸ τὸ ἔβλεψε εἰς τὸ θέατρό του τῆς «Νέας Σκηνῆς» δοὺν, ἀς τὸ εἰκοῦμε δῖοι, γιγαντώθηκε ἀληθινὰ μεγάλος διδάσκαλος. Ἀπόμενε, μὲ δλες αὐτὲς τὶς ἑλλείψεις, δ λεπτὸς αἰσθητικός. Καὶ αὐτὸ είναι τὸ χαρακτηριστικό τοῦ καλλιτεχνικοῦ του ἔγω.

Ζωγράφος πολλὲς φορὲς ὑπέροχος ὅταν ζωγραφίζει τὴν φύση. Τέτοια καὶ μιὰ σελίδα ποὺ δημοσιεύομε. Τὸν κόσμο τὸν ἐσωτερικό, τὸν συναισθημάτων, μὲ δλη τὴν προσπάθεια ποὺ σπαταλῷ γι' αὐτό, δὲν κατορθώνει νὰ τὸν ἔξωτερικεύῃ δπως θὰ ἥθελε. Βαρύ, φορτωμένο, κονραστικὸ γίνεται τὸ γράφιμό του.

Οτι δὲν ἡμπόρεσε νὰ ὑποτάξῃ τέλεια στὴν ἀρμονία ποὺ πάντα κυνηγούσε, ἥταν ἡ γλῶσσα. Τοσ, ἐπειδὴ ἔζησε χρόνια μακρυὰ ἀπὸ τὴν

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΤΟΜΑΝΟΣ

πατρίδα καὶ ἔγραψε τόσο καλὰ τὰ γερμανικὰ δποὺ καὶ συνεργάτης ἀπὸ τὸν διαλεκτούν, τοῦ «Νέου Ἐλεύθερου Τύπου» ἥταν, νὰ ἔχασε τὸ αἰσθημα τῆς δημοτικῆς ἡ, καλύτερα, νὰ μὴν τὸ ἔνοιωσε βιωθὰ δσο ταίριαζε σὲ «Ἐλληνα λογογράφον. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀκανόνιστη καὶ δύσκολη καὶ ἀκόμα, συχνά, ἀταίριαστη ἡ λέξις μὲ τὸ συναισθημα ποὺ θέλει νὰ ζωγραφίσῃ. Δὲν ἔχω πρόχειρο τὸ ἀμηναῖδο τοῦ μυθιστόρημα «Ἡ Κερένια Κούκλα», δοὺν ἔγραφης ἀργότερα πολύ, ἀφοῦ ξανᾶζεις δ ἔργοτομάνος στὴν Ἐλλάδα καὶ ζυμώθηκε κάπως μὲ τὴν ἔδω ζωή. Τυπώνεται τώρα σὲ βιβλίο. Ἀπ' δ, τι θυμοῦμαι, τοσ, νὰ είναι τὸ καλύτερο ἔργον του. Ρεαλιστικό. Ἐδῶ, κάπως βιωθήσει ἡ αἰσθητικὴ τῆς γλώσσης. Τὰ πρόσωπα παραμένα ἀπὸ τὸν λαόν. Ἀντίθετα πρὸς δ, τι είπα παραπάνω, τὰ ἀνεβάζεις δ τὰ δικά του τὰ συναισθήματα, καὶ φαίνονται ἔτοι συμβατικά.

Κάποια μυστικὴ συγγένεια, ψυχική, ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς παραμυθένιας βασιλισσας καὶ τοῦ διδασκόλου τῆς. Ἐκείνη, ἀπογοητευμένη ἀπὸ τὴ ζωή, ἐκουσία ἐξέριστη, ποὺ είχε ἴδαινιο τῆς τὸν θάνατο. Τέλεια ὀνειρεμένη ἔμορφιά. Ἀπόκληρος αὐτὸς τῆς φύσεως, μὲ κάποια κακία συγκρατημένη ἐναντίον τοῦ κόσμου, ἀπελπισμένα ἀνοίγει τὰ χέρια πρὸς τὸ χρυσὸ δνειρό.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑΣ ΕΛΙΣΑΒΕΤ

ΚΕΡΚΥΡΑ: Μοῦ ἔδειξε δλο τὸ παλάτι, κάμαρα πρὸς κάμαρα. Σὰ στὰ παραμύθια ἥταν δσα ἔβλεπα καὶ τοῦ Ἐπείνη ἡ ἴδια μοῦ τὰδειγνε αὐτά. Ἐτσι κάνοντοι οἱ καλὲς νεράδες οι φεγγαροντυμένες μὲ τὰ βοσκόπουλα τὰ πλανεμένα.

Ἀπὸ τὸ περιστύλιο ἡ Αὐτοκράτειρα πέρασε τσα στὰ δώματα τῆς. Σ' αὐτὰ τὰ διαμερίσματα σκόρπισε δλη τὴν ψυχή της: είναι τὸ

πιὸ ἔξαισια ποιητικὸ πρᾶμα ποὺ θὰ μπόρουσε κανεὶς νὰ φαντασθῇ καὶ ποὺ θὰ ὀνειρευθῶνε νάρθισκε σ' αὐτὸ τὸ σπίτι καὶ σ' αὐτὸν τὸν τόπο.

— Μονάχη μον τάβαλα δλα σὲ ταξη, είπε, καὶ μοναχή μον διάλεξα τὸ καθετί. Γι' αὐτὸ αἰσθάνομαι τὸν ἔαυτὸ μον λιγώτερο ξένο ἔδω παρὰ στὴ Βιέννη.

«Εἶναι μεγάλη ἀπόσταση, ἀποχρόνητρα μέσα μον, ἀπ' αὐτὰ ἔδω τὰ δώματα τσα μὲ τὶς φανταχτερὲς σάλες τῆς Μπουνγ στὴ Βιέννη δπου δλα

θυμῆσον κάποιαν ἥδεα, μὰ τίποτα δὲν ξυπνῆ ἔνα αἰσθημα. Ἐδῶ σ' αὐτὸ τὸ home, ποὺ τὸ δημιούργησε μονάχη της ἀπ' ἀκρη, τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ὑπέροχης ὑπάρξεως τῆς καθαρότερα ἀκόμα ξανοίγονται. Ἀπὸ τὴν κάθε γωνιὰ τῶν δωματίων αὐτῶν ἀναβρύζει τὸ τραγούδι καὶ τὸ φρέγγος τῆς ἔξαισιας λιπῆς ποὺ περνοδιαβαίνει ἀποφυλλίζοντας τὴν ὠρισσή της γιὰ δποιον μπορεῖ νὰ τὴν ἥδη καὶ νὰ τὴν ἀκούσῃ. Παντοῦ σχήματα ἀβρὸ καὶ σπάνια, ἀγνοχρωμίες δίχως ὄνομα ποὺ μοιάζουν μῆδα ξενίψια, χρυσάφια σκοτεινασμένα ἀπὸ παλιοὺς χρόνους ξεχασμένους, φωτίσματα ποὺ χλωμαίνουν καὶ σβύνουν ἀπαλά. Τέτοιος ἔπειτε νάτον καὶ δ γυναικῶν τῆς Πηγελόπης καὶ τὴ κογχύλια ἀδράχνονται ἀπ' τὰ γλυκομάλαγα καὶ κάνουνε συμπλέγματα ἔρωτόθυμα. Κι' δποῦ τὰ βλέπει ὁ νοῦς συλλογιέται ὠρισμύιστα τὰ intérieurs πούχει στὶς ζωγραφίες του δ Burne Jones, αἰσθητικὰ καὶ ὑπερλεπτυμένα τσα μ' ἔκει ποὺ ἀρχίζει ἡ ὁδύνη.

Καὶ ἥταν ἔδω θρονία καλοφτειαγμένα σὰν κ' ἔκεινο ποὺ ἡ Ἀδράστη ἔφερε τῆς Ἐλένης νὰ καθήσῃ, τῆς Θριοσύνης θρόνο, μὲ χωνεμένα ἀσήμια καὶ σιντέφια, καὶ τὸ καθένα σκεπασμένο μὲ μιὰν ἀργυρόβλευκη παχύμαλη προβιά, καὶ σκαμνάνια ὅμορφα νάναβαστοῦν γυναίκεια πόδια γλυκομάλαγα σὰν ἀσπρα πεφιστέρια, καὶ ἀφηλές ντουλάπες σὰν τῆς Πηγελόπης ποὺ φύλαγε μέσα τὰ μοσχομάρσιτά τῆς πέπλα τελικοπλουμισμένα. Μιὰ πιθαμή μονάχα ψηλότερο ἀπ' τὸ πάτωμα είναι στημένο στὴν κρεββατοκάμαρῃ τὸ ἀπλόχωρο ἔλληνικό λέπτο, δουλεμένο στὴν ἐγγέλεια, ὅμοιο μὲ τοῦν ποὺ θήλιασε δ Ὁδυσσεὺς ἀπάνω στὴ ωζα τῆς ἐλιᾶς: στὶς τορνευτὲς δλόστιλπνες κολῶνες Νύμφες ἀναγέρνοντων δσὰν ποθολιμένες, ἀναβαστῶντας τὸ προσκέφαλο ποὺ τὸ τριγυροῦν δνείρατα ἀλαφρόφτερα καὶ μιὰχλανα πορφυρομέταξη είναι ἀπλωμένη στὸ φίλυπνο τὸ στρῶμα: — ἔτοι καὶ ἡ Ἐλένη, ἡ ἀταίριαστη τοῦ Διὸς θυγατέρα, παράγνιεις στὶς δούλεις καὶ στὶς παρακόρες τῆς νὰ στρώσουν τοῦ Τηλέμαχου γιὰ νὰ χαρῇ τὸν ὑπνὸ τὸ γλυκό... Σιμὰ στὸ κρεββάτι βρίσκεται ἔνα προσευχητήριο ξύλινο καὶ πάνω σ' αὐτὸ ἔνα εἰσόνισμα ἀσημένιο βιζαντινὸ τῆς Παναγίας. Στὸν τούχους ζωγραφίες δλο χρώματα ἀνοιχτὸ μὲ πολὺν ἥλιο καὶ τραγούδι μέσα τους: ἡ ἀγαπημένη κόρη της ἡ Βαλερία — μιὰ συμφωνία ἀπὸ ἀγνές ρόδινες — κουκουλωμένη σ' ἔνα σύννεφο ἀπὸ ἔνθη μυγδαλιᾶς. Καὶ θαυμάσια βάζα ἀρχαϊκὰ ἀπὸ ἔκεινο τὸ πανάρχαιο γλαυκό γυαλί ποὺ θρύγαλα του βρίσκονται μὲς τοὺς ἀρχαῖους τάφους δίπλα στὰ κόκκαλα τῶν νεκρῶν. Τὰ λουλούδια ποὺ παντοῦ σκορπίζουν τοὺς μυστηρίους τὸν τὸ λιβάνι, τὴ χάρη τους τὴν ἀβρὴ κ' ἐπιθανάτια, είναι μ' ἔναν τρόπο βαλμένα ὅμαδι ποὺ φαίνον-

ται σὰν δργανωμένα σὲ μιὰ ζωὴν καινούργια: σ' αὐτὰ τὰ δώματα αἰσθάνεται κανεὶς γύρω του νὰ γλυκοζοῦν δλότρεμες οἱ αἰθέριες ψυχίτσες ἔξαισιων φυτικῶν πλασμάτων καὶ είναι σόματις δλα τάνθη, στὴν προσταγὴ κάποιας νεράδας, βασίλισσας τῶν λουλουδιῶν, νὰ ξεκίνησαν ἀπ' δλα τὰ λιβάδια πι' ἀπ' δλα τὰ περιβόλια νάρθον γένος ἔδω νὰ προσκυνήσουν καὶ σ' ΕΚΕΙΝΗΣ μέσα τὴν πνοὴ νὰ μοσχανασάνουν καὶ μὲ τὸ μῆδο τους μαζὶ νάπαλοχύσουν τὸν πόδιον τῆς Εκείνης. Ἀπὸ τὴ σκεπὴ κρέμονται κατῆλες χάλκινες σὰν ὀρχαῖο ἀμφορεῖς σὲ σχήματα λουλουδῶν ἡ κογχυλιῶν μὲ Νύμφες καὶ Τοτώνες μπροσύτιζουν ποὺ ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τάνθη καὶ τὰ κογχύλια ἀδράχνονται ἀπ' τὰ γλυκομάλαγα καὶ κάνουνε συμπλέγματα ἔρωτόθυμα. Κι' δποῦ τὰ βλέπει ὁ νοῦς συλλογιέται ὠρισμύιστα τὰ intérieurs πούχει στὶς ζωγραφίες του δ Burne Jones, αἰσθητικὰ καὶ ὑπερλεπτυμένα τσα μ' ἔκει ποὺ ἀρχίζει ἡ ὁδύνη.

Τόσο πλούσια καὶ συνάμα τόσο ἀβρὰ καὶ ἀπόκοσμα είναι δλα τὰ ἀντικείμενα σὰν ὀδωμένα σὲ κάποιαν ἀλλη λήση καὶ φτειαγμένα ἀπὸ ἀσώματα δλικά! Ἀλλὰ καὶ κάτι ἀλλο βρίσκεται μέσα τους παρ' ὅτι, βλέπει κανεὶς καὶ στὰ πιὸ ὀνειρεμένα ἔργα τέχνης: είναι ἡ ἀδυσώπητη ἀσπλαχνία τῆς ἀρχαῖας Εἰμαρμένης — δ μαῆδος ἥλιος ποὺ καίει μέσα της ποὺ καὶ σ' αὐτὴν ἔδω τὴν κατοικία ἔχει οἵει τὸν ἥσκιο του. Καὶ είναι Εκείνη μὰ σύνθετες ἀπ' δλες αὐτὲς τὶς δλιβεράδες καὶ ὀριοτύνες ποὺ τὶς ἔντσαρκωνει μέσα της, ποὺ τὶς ξυπνᾶ σὲ μιὰ ζωὴν ἀνώτερη καὶ ἔπειτα τὶς σκορπίζει γύρω της. — Κ' Εκείνη μὲ πήγαινε γύρω σ' δλα τὰ δώματα, δλα τῶν πιὸ μαγευτικὸ ἀπὸ τὰλλο, δλα σὰ βγαλμένα ἀπὸ κάποιο παραμύθι, δχι τὸσο γιὰ τὴν ἔξωτερηκή τους λαμπρούσνη παρ' δσο γιὰ τὴν ψυχικὴ ἀτμοσφαῖρα ποὺ πρυφοζοῦνε μέσα της.

Στὸ δεύτερο πάτωμα (ἀπὸ πάνω ἀρχίζοντας) βρίσκονται τὰ διάμερίσματα τὰ προωρισμένα γιὰ τὸν Αὐτοκράτορα καὶ γιὰ τὸ ἀρχιδουκικὸ ζευγάρι: Βαλερία καὶ Φράντς Σαλβάτωρ.

— Εἶναι κρῆμα, δι' ὃ γαμπρός μου δὲ θέλει νάρθη ἔδω, είπε ἡ Αὐτοκράτειρα, μολονότι τὸν ἔκαμα νὰ ἐλπίζῃ πὼς θῷ βῳ τὸ καλύτερο κυνήγι τῶν κάρων στὰ βουνά τῆς Ἀλβανίας. Ἀλλὰ δὲν πολεμούστενται στὴν πεθερά του, πρόσθεσε στάστελα. Μιὰ φορὰ μονάχα ἥσθε, τὴν περασμένη ἀνοιξη, καὶ φεύγοντας τὸ εἰπει καθαρὰ πῶς δὲ τὸν ξαναδοῦμε αὐτὸς προτιμᾶ τὴν Ἀρω Αντσρία καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ τὶς ἔλιες καὶ τὴ θάλασσα, κ' ἡ ἀρχιδουκίσσα Βαλερία ἀγαπᾷ τὸν ἀντρα της πολὺ καὶ γι' αὐτὸ τῆς ἀρέσει δ, τι ἀρέσει καὶ αὐτουνοῦ.

Καὶ σ' αὐτὰ τὰ λόγια ἡ φωνὴ τῆς Αὐτοκράτειρας ἀπούστηκε σὰ φαγισμένο γιαλλ— θλιβερὰ παρέχορδη. Ἐπειτα πρόσθετες:

— Στὴ διαθήκη μου ἀφήνω τὸ Ἀχίλλειον στὴν Ἀρχιδουκισσαῖα ἀλλὰ εἶναι πολὺ πιθανὸν πῶς θάποπτήσῃ μεγάλην οἰογένεια καὶ γι' αὐτὸν θὰ ἔναι τὸ καλύτερο νὰ τὸ ποιήσω καὶ τὰ παιδιά της νὰ πάρουν τὸ χρῆμα. Θὰ δώσω μάλιστα μᾶζη τὸ ίδιατερό μου ἀσημικό μὲ τὸ δελφίνι μου χαραγμένο ἐπάνω τὸν πάργη τότε κανένας Ἀμερικάνος: ἔχω ἔνα μεσίτη στὴν Ἀμερικὴ ποὺ μούδωσε αὐτὴ τὴν συμβουλή.

Ἐτοι μιλοῦσεν ΕΚΕΙΝΗ, ἡ ἀποστραμμένη ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους, ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἀπόκοσμης γαλήνης καὶ τοῦ ὀνείρου. Θαρρεῖ κανεὶς μερικὲς φροὲς πῶς θέλει νάναγκαση τὸν ἑαυτὸν της νῆναι μιὰ γυναικα σὰν τὶς ὅλες, μὲ τὸ μυαλό της τερακόσα, ποὺ νὰ μὴ συλλογέται παρὰ μόνο γιὰ χρήσιμα καὶ συνειδισμένα πράματα καὶ δῆλο γιὰ τέτοια νὰ μιλάῃ. Πασχήσει γιὰ νὰ τὸ καταφέρῃ, καὶ μολοταῦτα καὶ σ' αὐτὰ διόπι μὲ τὰ χυδαῖα καὶ ἐφήμερα, μόδις τάγγιζει, σκορπίζει μιὰ λάμψη σὰν ἀπὸ κάτι αἴλινιο.

Ἄπ' τὸ περιστύλιο, διαβαίνοντας ἀπὸ μιὰ διπλοκάρφωτη καὶ στέρεη πύλη δέφυλλη, ἀρχαία καὶ χάλκινη, καθὼς καὶ ἀπ' τὰ δωμάτια τῆς Αὐτοκράτειρας, βγαίνοντας ἀπὸ θύρας δρύνες, βρίσκεται κανεὶς στὴ μεγάλη ἐσωτερικὴ σκάλα. Οἱ τοῖχοι εἶναι ουθμοῦ Πομπηϊανοῦ καὶ ἔλληνικοῦ. Σάτυροι καὶ Καρνάτιδες ἀναβαστοῦν τὰ γείσα τῆς σκεπῆς καὶ τὰ διαζώματα τῆς σκάλας. Τὸ κάγκελλο εἶναι ἀπὸ μπροστῖζο καὶ παρασταῖνει

κλόνια ἑλιαῖς καὶ δάφνης συμπλεγμένα μὲ ἀνάμεσά τους πάλι Νύμφες καὶ Καρνάτιδες δρόμες σ' ἀγαλματενία ξήση. Τὸ φῶς πέφτει πάνωθε ἀπὸ μιὰ σκεπὴ γυαλένια καὶ φωτίζει στὰ γειτάτα τὴν κολοσσαία τοιχογραφία ποὺ πιάνει δῆλη τὴν ἐγκάρδια πλευρὰ τοῦ τοίχου. Τὰ βλέμματα ἔκεινον ποὺ κατεβαίνει καθὼς καὶ τοῦ ποὺ θάνεψη, πιάνονται αἰχμάλωτα ἀπ' αὐτὴ τὴν ζωγραφιὰ μὲ οὔτε θέλουν πιά τὰ ξεφύγουν: εἶναι δὲ «Θραμβός τοῦ Ἀχιλλέως» ποὺ σέρνει τὸ πτῶμα τοῦ «Ἐκτορίος γύρω ἀπ' τὰ τείχη τῆς Τοΐας. Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν ζωγραφιά, ὑστερός ἀπ' τὰ ὄσα εἶδε ἵσα μὲ τῷδα, φαντάζεται κανεὶς πῶς δὲ χαμένος κόσμος τῆς ὁμοφιᾶς ξαναζωντάνει φέδω μᾶζη μὲ τὸν Ἀχιλλέα, πούναι τὸ σύμβολό του, καὶ πῶς μᾶζη τοῦ θριαμβεύει. Καὶ ἡ σκάλα, περγωνώντας μπρὸς ἀπὸ ἔνα ἔξαισιο ἀγγεῖο στημένο σ' ἀνάβαθμο (ποὺ παρασταῖνει ἔνα ἀντρό κουκυλένιο καὶ μέσα μιὰ νύμφη κοιμισμένη μὲ δλόγυρα τῆς Τοΐωνες καὶ Ναϊάδες συμπλεγμένους— τὸ δῆλο βγαλμένο μέσον ἀπὸ τὰ κύματα), κατεβαίνει στὸ πρῶτο καὶ κάτω πάτωμα καὶ στὸ δεύτερο.

— Αφοῦ μοῦ ἔδειξε ὅλο τὸ παλάτι, ἡ Αὐτοκράτειρα μοῦ εἶτε:

— Θὰ μένωμε δέσο μπροστὶ με λιγώτερο στὸ σπίτι. Δὲν πρέπει νὰ ξοδεύῃ κανεὶς τὶς πολύνιμες ὥρες τῆς ζωῆς ἀνάμεσα στοὺς τοίχους παρ' ὅσο εἶναι ἀπαραίτητο, καὶ οἱ κατοικίες μας πρέπει νῆναι τέτοιες ποὺ νὰ μήν μπροστὸν ποτὲ νὰ μαράνουν τὶς γοητείες ποὺ φέρνομε κάθε φορὰ μᾶζη μας ἀπ' ἔξω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ

Ράχη πετρένια τοῦ βουνοῦ καὶ πευκοφυτεμένη,
Μὲ τὴ γαλάζια τὴν κορφή, ποὺ δὲ χρόνος δὲ γερνᾶ·
Μὲ τὴν κορφή ποὺ ἀπὸ ψηλὰ κυττᾶ πάντα γυμνένη
Σὰν κάτι τι ποὺ πέρασε... σὰν κάτι ποὺ περνᾶ...

Γιὰ νὰ ξουλέψῃ δὲ οὐρανὸς καὶ οἱ κάμποι οἱ ὥρης ποὺ ἀνθοῦνε,
Νὰ σου ταιριάξω δύναμαι τραγοῦδι ἔγῳ τρανό,
Φτάνει μονάχα σὺ νὰ πῆς σ' ἐκείνους ποὺ θάρθοῦνε
Πῶς μέ ειδες ἀπ' τὸ ἀψηλός σου μιὰ μέρα νὰ περνῶ.

ΑΛΕΚΟΣ Δ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Α. ΡΟΔΑ

ΚΑΛΟΚΑΡΙΝΗ ΗΜΕΡΑ

Н АДЕΛФИ ВЕАТРИКИ

ΦΑΥΜΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — Η ΑΔΕΛΦΗ ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Η ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΑΛΤΙΝΗ — Η ΑΔΕΛΦΗ ΚΛΕΜΑΝΣ — Η ΑΔΕΛΦΗ ΒΥΤΥΧΙΑ — Η ΑΔΕΛΦΗ ΚΑΛΒΙΝΑ Η ΑΔΕΛΦΗ ΡΕΓΚΙΝΑ — Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ — Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ ΒΕΛΛΙΔΟΡ — Η ΜΙΚΡΗ ΑΛΕΞΑ

Ζητησάοις, προσκυνηταῖς, σακάτηδες, παιδιά τοῦ χροοῦ κτλ.
‘Η σκηνὴ τὸν 14ον αἰῶνα σ’ ἔνα μοναστῆρι κοντά στὴ Λωβιάνη.

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΙΣ

Ἐνας εὐθύχωδος θολωτὸς διάδορος. — Στή μέση της μεγάλη κλειστή πόρτα του μοναστηριοῦ. — Δεξιά, λοιξά της σκηνῆς, ή πόρτα της ἐκκλησίας, μὲ μερικὰ σκαλιά μπροστά γιὰ νάνεμβάνουν. — Στή γωνιά πού σχηματίζει οινή η πόρτα, κι ὅτιος του διαδόρου, στο βάθος, ἔνα είδος κρύπτης, στενέτα, ἐπάνω πού βάθφο μὲ βαθμίδες εἰνολούσανεβατες, ἀγαλμα τῆς Παρθένου σε φυσικό μέγεθος. Εἶναι ντυμένη κατά τὴν ἴσπανική συνήθεια, μὲ πολύτιμα φορέματα βελούδενια καὶ χρυσομέταξα ποὺ τὴν κάνουν νά φαίνεται δάν μιά οὐρανία πριγκηπέσσα. Μιὰ πλατειά χρυσή ζώνη τῆς σφίγγει τὸ διάστημα, κ' ἔνα χρυσό διάδημα, δύπου ἀχιτοβολοῦν πετράδια, τῆς δένει τὰ μαλλιά ποὺ σκορπίζονται ἀπάνω στοὺς ὄμοις τῆς εἰκόνας. — Ἀριστερὰ τῆς μεγάλης πύλης, μισοφαίνεται τὸ ἱστορεικὸν τοῦ κελλιοῦ τῆς Βεατοπίκης. Αὐτὸ τὸ κελλί, ἀσπρισμένο μ' ἀσφέστη, ἔχει μέσα μόνον ἔνα φτωχὸ κρεβάτιο, ἵνα τραπέζει καὶ μιὰ καρέκλα. Εἶναι νύχτα. «Ἐνας λύχνος καίει μπροστά στὸ ἀγαλμα, ποὺ στὰ πόδια του εἶναι γονατισμένη ἡ ἀδελφὴ Βεατορίκη.

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Δέσποινα, σπλαχνίσου με, πάω νά πέσω στό θανάσιμο κρήμα!... Θα δεν αρθη αυτό το βράδυ κ' είμαι δύο μόνη!... Τί πρέ-

πει νὰ τοῦ πῶ, καὶ τί πρέπει νῷ κάνω; . . . Μὲ μνοικεῖ γλῆγος . . .

BEATPIKH — Nai... val...

[Άνοιγει τή μεγάλη θύρα. Φαινεται στὸ κατώ λόδρόγικητας Βελλίδόρ, ντυμένος μ' ἔναν πλεχτὸ θώρακα και πλατυ γαλάξιο μανδύα. Στὸ πλάγιο του ἔνα πιαδί, στηρζει τὰ χέρια του φροτωμένα μὲ πολύτιμες στύφες και λαμπτερὰ στοιλίδια. Κοντὰ στή θύρα, κάτω ἀπὸ δένδρο, ἔνιας γέρος κρατάει ἀπὸ τὸ καλινάρι δύο πλούγα πλούσια σε σελωμένα. Στὸ βάθος, τὸ σκοτεινὸν αιλαζίο ἐνὸς οὐρανοῦ μ' ἀστρα, κάτω ἀπὸ τὸν ὅποιον πλώντεται η ἔξοχὴ φωτιομένη ἀπὸ τὴ σελήνη].

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [προχωρῶντας]. — Εἰστε μόνος; —
Ποιὸς εἴγε² ἔκει κάτω ἀπ' αὐτῷ τὸ δέντρο;

πάντας, οι οποίοι πάντα τον παρακολούθησαν, εντας έργημάτης ποὺ γνωρίζει και ποὺ νανεί φάνηματα, νὰ μᾶς ἐνώσῃ και τοὺς δύο... Μᾶς μιλοῦν συχνά γιὰ τὶς διλεράδες τοῦ πονηροῦ και γιὰ τὶς παγίδες τῶν ἀνθρώπων· ἀλλὰ ἐκεῖνος, τὸ ξέρεις, δὲν εἶναι σὰν οἱ ἄλλοι... Ἐρχόταν τὶς Κυριακὲς στὸν κῆπο τοῦ πατέρα μου, ὅταν ἡμούν πολὺ μικροί, και παίζαμε μαζί... Τὸν είχα λησμονήση, ἀλλὰ τὸν θυμόμοντον συχνὰ στὶς προ-

πόδια μιᾶς βασιλίσσας, σκοθπτίζονται ὅλα στὸ
μάρκος τῶν γαλάζιων δρόμων ὃπου θὰ περπα-
τήσουμε!... Τί κάνεις; — διστάζουν πιὰ τὰ
βήματά σου;... Γυρίζεις τὸ κεφάλι;... "Οχι,
οχι, η ἀγκαλιά μου σὲ σφίγγει, σὲ σφίγγει γιὰ
πάντα ἐνώπιον τοῦ οὐρανοῦ" δὲ θὰ φύγῃς
πλέον καὶ δένοντάς σε δ ἔρωτας σὲ λευθερώ-
νει!... Πᾶμε, πάμε, μὴ ξητάς πλέον τὴν ωχρὴ
σκιὰ τῶν λύχνων ὃπου αὐτὸς ὁ ἔρωτας κοιμό-
ταν... Εἴδε τὸ φῶς ποὺ δὲν είχε ίδῃ καὶ κάθε
ἄχτινα ποὺ περνάει φωτίζει τὸ θρίαμβό του,
ἐνωμένες οἱ νέες ψυχές μας καὶ μαζὶ δεμένες οἱ
μοῖρες μας! Βεατοῖη! Βεατοῖη! Σὲ βλέπω,
σ' ἔχω, σ' ἄγγελω, σὲ σφίγγω, σ' ἀγκαλιάζω γιὰ
ποώτη φροδά!...

[Σ' αὐτὸς τὰ λόγια σηκώνεται ἀπότομα, ἀρράξει τὴ Βεστοίκη ἀπὸ τὴ μέση καὶ τὴ φιλεῖ στὸ στόμα].

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [δόπιοθοχωρεῖ καὶ ὑπερασπίζεται λιτόφυνχη]. — "Οχι, μὴ μ' ἄγκαλιάζετε, γιατὶ ὑποσχεθήματε . . .

ΒΕΔΔΑΙΔΟΡ [πολλάπλασιάζοντας τὰ φιλήματά του].—
"Α, αὐτὲς δὲν ήταν ύποσχέσεις ἔρωτος!... Ο
ἔρωτας δὲ μπορεῖ νὰ πῇ διτὶ δὲ θὰ ἀγαπήσῃ
καθόλου καὶ δὲν υπόσχεται πλέον τίποτε δταν
ὅλα τάχει δοσμένα!... Χαρζεὶ στὴν κάθε
στιγμὴ κάθε τι ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ καὶ
δταν δρκιστηκε νὰ πνίξῃ ἔνα φύλημα ή νὰ τὸ
κάνγι νὰ περιμένη, δίνει χλία γιὰ νὰ οιβύσῃ τὸ
ἄδικο ποὺ ἔκανε στὰ χεῖλη του!... [Τὴν ἀγκα-
λάζει πιὸ δυνατὰ καὶ ζητάει νὰ τὴν σφρη]. "Ελα,
έλα!... Ή νύχτα φεύγει γλήγορα ή αὐγὴ πλέον
ἀσπορζει, καὶ τ' ἀλογά μου είναι ἀνιπεδόμονα...
"Ανέρες διει βίδημα εἰπεις ἔνα σφρη! νῦ κατε-

Ακούμα εννιά ρήμα να κανείς, εννιά οπαλιά να κατεβήσεις, κι' ό διλάλητος δρόμος παίρνει τις καρδιές μας!... [Παραποτεῖ ξαφνικά ότι η Βεατόμη πέφτει στά χέρια του]. Δὲ μοῦ ἀπαντᾶς; — Δὲν ἀκούω πιά τὸν ἀναστασμό σου... καὶ τὰ γόνυατά σου λυγοῦν... "Ἐλα, ἔλα, ἀς μὴ περιμένουμε ή ξηλόφθονη ανγκή ν' ἀπλώσῃ τις παγίδες της στοὺς γαλάζιους δρόμους ποὺ φέρουν στὴν εὐτυχία...

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [σχεδὸν ἀναισθητη]. — "Οχι, οχι, δὲ μποω... Δὲ μπορῶ ἀκόμα..."

ΒΕΛΛΙΔΙΟΡ — Βεατοίκη! — Κιτρινίζεις, καὶ τὰ φιλιά μου σβύνουν σὰν ἔγγιζουν τὰ χεῖλη σου σὰν σπίδες στὸ ἀγγιγμα τοῦ ψυχροῦ νεροῦ!... Σήκωσε τὸ ὄφατο μέτωπό σου, ἀνοίξε τὸ γλυκό σου στόμα ποὺ δὲ θέλει πιὰ νὰ χαιρογελάσῃ... Ἄ! εἶναι αὐτὰ τὰ μεγάλα πέπλα ποὺ σου στρέγ-γουν τὸ λαιμὸ καὶ βαραίνουν τὴν καρδιά σου. Εἶναι κανωμένα γιὰ τὸ θάνατο καὶ δχι γιὰ τὴ ζωή!...

[Ἐνῷ φαίνεται ἀκόμα ἀναίσθητη παραμερίζει καὶ βγάζει συγά τὸ πέπλο ποὺ σκελάζει τὸ μέτωπο της. Σὲ λίγο φαίνονται οἱ πρώτες χρυσές μπύνκλες ἔπειτα

ζαφνικά τοιωθώντας τίς τελευταῖς δίπλες ποὺ τῇ σκεπάζουν, σὰ φλόγες ἔλευθερωμένες, ὀνατηδόσαι δὴ ή κύριη τῆς καὶ σκεπάζει τὸ πρόσωπο τῆς Βεατρίκης ποὺ συνέρχεται.

ΒΕΛΛΙΔΟΡ· [θαυμωμένος]. — "Ω ! . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [σιγά, σάν να ἔβγαινε ἀπὸ δνειροῦ]. — Τί
ἔκανες Βελλιδόρ; — Τί ἐγγίζουν τὰ χέρια μου; . . .
τί γλυκοῦ γαϊδεύει τὸ μετωπό μου; . . .

ΒΕΛΛΙΔΙΩΡ [μεθυσμένος καὶ φιλώντας τοελλά τὸ λυτά
πλεύσην]. Νέοι νέοι ἔγινον εἰς τοῦ θύτης ποιητὴν.

μαλλιά της. — Να! να! είναι οι φυλογές σου που σε ξυπνοῦνται είναι ή ίδια ή διαφοριά σου πού σε πλημμυρίζει, καὶ οἱ ίδιες σου ἀκτίνες ποὺ σε οιστύνουν! . . . "Α! ούτε σύ δὲν ηὔερες, καὶ ἔγω δὲν ηὔερα πόσο ηὔουν ώραία! . . . Πίστευα πώς σ' εἶχα ίδη καὶ πίστευα πώς σ' ἀγοροῦσα. . . Προτήτερα ηὔουν ή πιὸ ώραία μέσα στὰ παιδιάτικα ὅνειρά μου τώρα, νά, είσαι ή πιὸ ώραία μεσοστίς ώραίες μπρός στά μάτια μου ποὺ ξυπνοῦν, μέρε σ' στάχεφια μου ποὺ σ' ἀγγίζουν, μέσσα στὴν αιρδιά μου ποὺ σε βρίσκει! . . . Στάσουν, στάσουν, πρέπει ο δλόκηρη νάσαι δριμια μὲ τὸ πρόσωπό σου πρέπει δλόκηρη νάσαι ἐλεύθερη πρέπει δλη νάσαι βασίλισσα! . . .

[Μέ μιλά ἀπότομη χειρονομία τῆς βγάζει τὸ μανδύα
της: ἔτοι ποὺ φαίνεται ὅλη μὲ μακρυνόσπιτα μάλλινη
ἀστροφή. Ἐπειτα κάνει σημεῖο στὸ παιδί ποὺ περιμένει
κοντά στὴν πόρτα, καὶ ποὺ προχωρεῖ μὲ πολύτιμα
ρούχα, μὲ μᾶλλον χρυσῆ λάβη καὶ μὲ τραχηλίες ἀπὸ μαρ-
γαριταρία, ἐνῷ η Βεπτρική εἶναι περιουσία στὰ γόνατα
πατέρα ποδία του ἀγάλματος, καὶ κλείει, μὲ τὸ πρόσωπο
κονιμιένο μέσα στὶς πτυχές του μανδύα καὶ τοῦ πέπλου].

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — "Οχι . . . δχι . . . Δὲ θέλω ! . . .
[Σέργονται σιά γύρωτα στά πόδια των ἀγάλματος] Μη-
τέρα μου, βλέπεις ! . . . δὲ μπορῶ πιὰ νὰ ἀντι-
σταθῶ, ἀφοῦ δὲ μὲ βιοήστας . . . Δὲ μπορῶ πιὰ
νὰ ποσειωθῶ ἀφοῦ μ' ὀφίνεις ! . . .

ΒΕΛΛΙΔΙΟΡ [τρέχοντας και τυλίγοντας τη Βεατούκη με τα πολύτιμα όυκα που σήρε από τα χέρια του παιδιοῦ]. — Βεατούκη! . . . Είναι καιρός . . . Νά τα φορέματα της ζωῆς σου ποὺ ἀρχίζει! . . . Δεν είναι μιά οικλάβα ποὺ παίρνω ἀπό τὸν Κύριον, είναι μιά ἀρχόντισσα ποὺ τὴν κάνω εὐτυχι-
σμένη!

ΒΕΑΤΗΚΙ [πάντα γονατιομένη, καὶ κολλημένη στὰ
σιδερένια κάγκελα ποὺ είναι γύρω ὑπὸ τὸ βαθύριο]. —
Δέσποινα, ἀκουσέ με! δὲν ἔχω πιά νὰ προσευ-
χηθῶ, δὲν μπορῶ πιά νὰ μιλήσω. . . Δὲν ἔχω
παρὰ τὰ δάκρυνά μου, καὶ δὲν ἔχερα δτὶ τὸν ἀγα-
ποῦντα ἔτσι· καὶ δὲν ἔχερα δτὶ τὸν ἀγαποῦντα
τόσο! . . ."Ακουσε, Ιδές! . . . Είμαι ξα παιδί,
ποὺ τίποτε δὲ μπορῶ νὰ προΐδω. . . Μοῦ είπαν
τόσο συχνά δτὶ τὰ ταιριάζεις δλα, δτὶ είσαι πολὺ¹
ἀναθημά δτὶ είσαι απλαγκική! . . .

ΒΕΛΛΙΔΟΡ [προσπαθῶντας νὰ τὴ σηκώσῃ καὶ νὰ τὴν τραβήξῃ σιγά-ἀπὸ τὰ κάγκελα]. — Ναι, γαί

είναι οπλαχνική είναι βασιλισσα ένδος ούρανον ποὺ δέρωτας δημιουργησε... "Ανοιξε τὰ γλυκά σου χέρια ποὺ τὰ πάγωσε τὸ σίδερο... Κύτταξε τὸ πρόσωπό της δὲν είναι δρυγισμένο συγχωρεῖ, ἀκτινοβολεῖ... Τὰ μάτια τῆς ἀντίκρυσαν τὴν δέηση τῶν μοτιῶν σου καὶ τὰ δάκρυνά σου φωτίζουν τὴν ἀγάπη τοῦ χαμογέλου της... Εκείνη σὲ παραπολεῖ ἐσύ εἶσαι ποὺ συγχωρεῖς;... Τὰ μάτια μου σᾶς συγχύζουν καὶ θαρρῶ πώς βλέπω δύο ἀδελφές, ποὺ τὰ χέρια τους ἀγιτῶνται στὴ δόξα τῆς ἀγάπης!..."

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [σηκωνοντας τὸ κεφάλι καὶ κυττάζοντας τὴν παρθένα]. — Ναί, μοῦ ἔχουν εἰπῆ συχνὰ διὰ τῆς ἔμοιαζα.

ΒΕΛΛΑΙΟΡ — Κύτταξε τὰ μαλλιά τῆς ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ μαλλιά σου, δταν τὰ χέρια μου χωρίζονταν τὸ ἀνάτρεμο σκέπασμά τους... Είναι οἱ ἴδιες ἀκτίνες τοῦ ἴδιου φωτὸς καὶ τῶν ἴδιων θελγήτρων!...

[Ἐνόσφι μιλάει ἀκόμη, σημαίνει τρεῖς ἡ ὥρα τοῦ μοναστηρίου].

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [δρθώνεται ξαφνικά]. — "Ακουσε!..."

ΒΕΛΛΑΙΟΡ — Τρεῖς!...

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Είναι ἡ ὥρα τοῦ δρόμου ποὺ ἐπρεπε νὰ σημάνω!...

ΒΕΛΛΑΙΟΡ — "Ελα, ἔλα, ἡ αὐγὴ προχωρεῖ, τὰ παράμυθα γαλαζώνουν..."

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ναί, νὰ τὰ παράμυθα ποὺ ἀνοιγα πρὶν ξημερώσῃ, γιὰ νὰ χαιρετήσουν τὶς ἀδελφές μου στὸ ξύπνημά τους τὸ φῶς κι' δὲ δροσερὸς πρωϊὸς ἀέρας καὶ τὸ τραγοῦντι τῶν πουλιῶν... Νὰ τὸ σκοινὶ τῆς καμπάνας ποὺ σήμαινε τὸ ξύτνημά τους καὶ τὸ τέλος τῆς νύχτας... Νὰ ἡ θύρα τῆς ἐκκλησίας ποὺ τὰ χέρια μου δὲ θὲ ἀνοίξουν πιὰ τὰ βαρύα τῆς θυρόφυλλα νὰ ὑποδεχτοῦν τὴν αὐγή καὶ τὰ κεριὰ τοῦ ἱεροῦ ποὺ μιὰ ἄλλη θὰ τ' ἀνάρη... Νὰ κι' δὲ χρυσὸς νιπτήρας, τὸ πανέρι μὲ τὶς ἔλεμμοσύνες, τὰ διοῦχα τῶν φτωχῶν... Θάρσουν σὲ λίγο, νὰ μὲ φωνάζουν μὲ τόνομά μου, καὶ δὲ θὰ ἰδοῦν κανένα...

ΒΕΛΛΑΙΟΡ — "Ελα, τὸ φῶς μεγαλώνει οἱ ἀδελφές σου θὰ ξυπνήσουν... μοῦ φαίνεται πώς ἀκούνται πλέον βήματα..."

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Θάρσουν οἱ ἀδελφές μου οἱ ἀδελφές μου ποὺ μ' ἀγαποῦσαν τόσο καὶ μὲ

πίστεναν τόσο ἀγία!... Θὰ βροῦν ἔδω διὰ μείνη ἀπὸ τὴν ταπεινὴ Βεατρίκη... τὸν πέπλο τῆς καὶ τὸ μανδύα της ποὺ σέργονται ἀπάνω στὸ τλακόστρωτο... [Σηκωνεὶ ξαφνικά τὸ μανδύα καὶ τὸν πέπλο καὶ τὰ ἀποθέτει ἀπάνω στὰ κάγκελα στὰ πόδια τοῦ ἀγάλματος]. "Άλλα ὅχι, δὲ θέλω νὰ φαγιτασθῇ καμιὰ διὰ ἐποδοκύλισα τὴν δόμπιτα τῆς ἀθωότητος ποὺ μοῦ δῶσαν... Μητέρα μου, θὰ τὸν τὸ πῆς ἀν ξάναγροισι ω μιὰ μέρα... [Αιπλώνοντας καὶ βάνοντας μὲ τάξι τὰ φορέματα ἀπάνω στὸ κάγκελο]. Δὲν πρέπει οὔτε ένας κόκκος σκόνης νὰ τὰ κηλιδώῃ... Μητέρα μου, σοῦ τὰ δίνω καὶ θὰ τὰ φυλάξεις... Εμπιστεύομαι στὰ χέρια σου διὰ τὴν ἔλαβα αὐτὰ τὰ τελευταῖα τέσσερα χρόνια... Νὰ τὸ κομπόλογι μοι μὲ τὸν ἀσημένιο σταυρό του, νὰ ἡ διακονία, καὶ τὰ τοία βαρύα κλειδιὰ ποὺ φοροῦσα στὴ ζώνη μου... Αὐτὸς είναι τοῦ κήπου, αὐτὸς τῆς μεράλης πόρτας καὶ αὐτὸς τῆς ἐκκλησίας... Δὲ θὰ ξαναίδω πιὰ τὸν πράσινον κήπο δὲ θὰ ξαναίδω πιὰ τὸ σκέπασμα τῆς ἀγίας τράπεζας ποὺ ἔτρεμε κάτω ἀπὸ τὰ χέρια μας σὰν ένα αὐλάκι γάλα μέσ' στὴ μυρουδιὰ τοῦ λιβανιοῦ... Είναι γραμμένο ἐκεῖ ψηλά διὰ δὲν συγχωροῦν καθόλου διὰ δὲν δέρωτας φείνοι καταραμένος διὰ δὲ μπορεῖ νὰ ξεχωρισθῇ κανεὶς... Πές μου! πές μου!... Δὲν είμαι χαμένη, έδω δὲ θέλησ καθόλου!... Δὲ ζητῶ πρᾶγμα ἀδύνατο!..."

[Κυττάει πολλὴν ὥρα τὸ πρόσωπον τῆς παρθένου, ποὺ μένει ἐντελῶς ἀκίνητο].

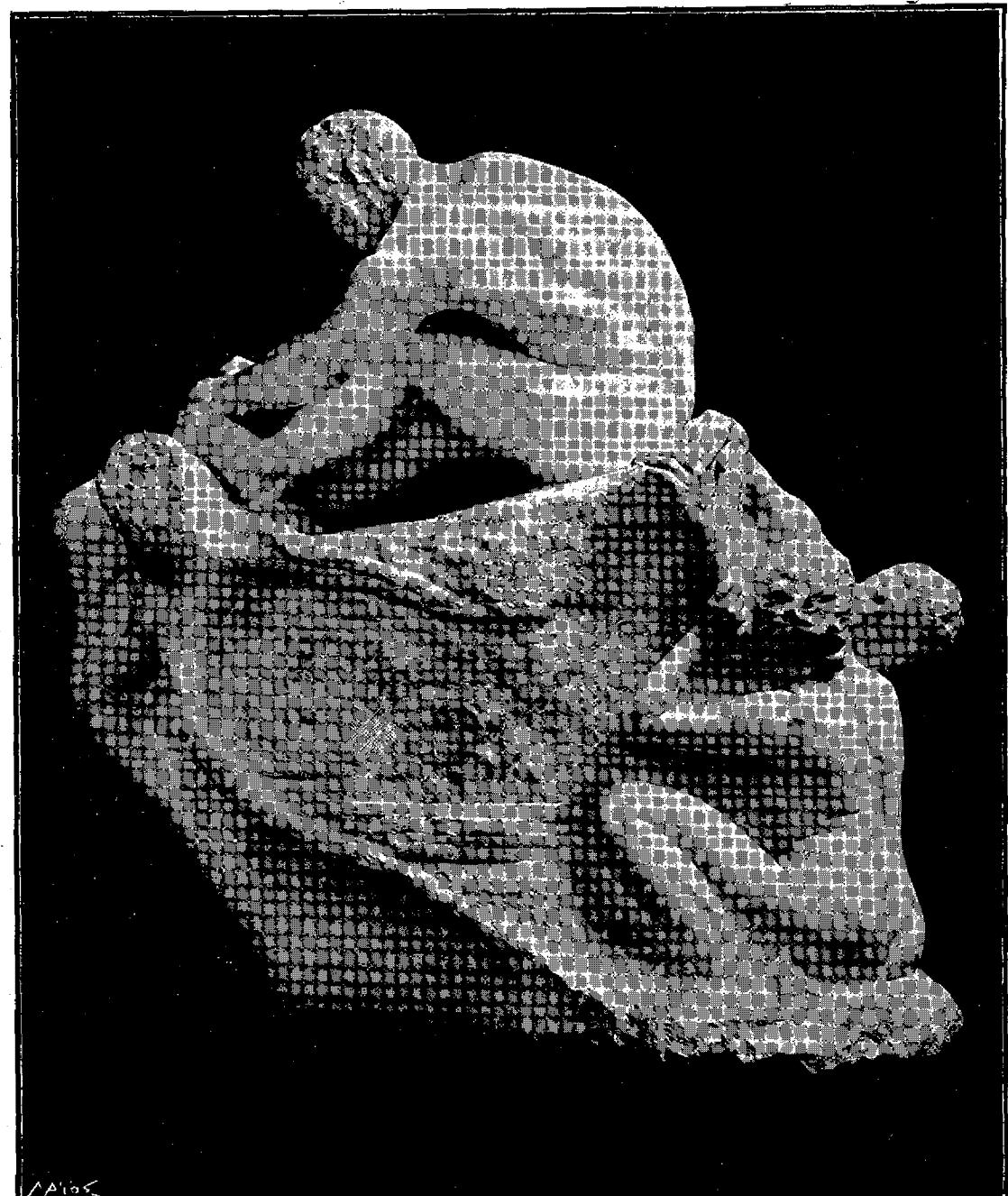
ΒΕΛΛΑΙΟΡ [ἀγκαλιάζοντάς την καὶ φιλώντας την στὸ σόμι μὲ πάνος]. — "Ελα!..."

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [δίνοντάς του γιὰ πρώτη φορά τὸ φίλημά του]. — Ναί!...

[Βγαίνοντας σφικτὰ ἀγκαλιασμένου] — Η ἡμέρα προχωρεῖ δὲ πόρτα μένει ἀνοιχτὴ πρὸς τὴν ἔξοχή ποὺ φοτίζεται. Σ' δίλγο ἀκούνται τὸ ποδοβόλημα τῶν ἀλόγων ποὺ ξεμάχαινουν. Η αὐλαία πέφτει καὶ υστερεῖ ἀπό λίγο ἡ καμτάνα τοῦ μοναστηρίου ἥξει στὴν αὐγή, σημαίνοντας τὸν θρόπο μ' ὅλα τῆς τὰ γλωσσίδια].

[Συνέχεια]
[Μετάφραση ΑΒΓ.]

M. ΜΑΤΕΡΑΙΓΚ

ΔΡΑΜΑ ΥΠΟ ΜΑΣ ΚΑΙΓΚΕΡ

ΠΑΔΗΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΓΛΩΣΣΑ

Τὸ ξῆτημα τῆς γλώσσης ἥλθε καὶ πάλιν εἰς τὴν ἡμερησίων διάταξιν τῆς Βουλῆς, τοῦ Τύπου καὶ τῶν συζητητῶν κατὰ τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας. Εἶναι εὐχαριστία λοιπὸν νόος ξεδιάφτοιν ὅπερ τὴν λήθην μερικαὶ σειλέσει, ποὺ τὰς ἔγραφαν ἀλλοτε δύο ίσα κληροκού. Τὸ βιβλίον, ὅπερ τὸ διτοῖν παιδίοντες τὰς σειλίδας αὐτὰς φέρει τὸν τίτλον «Γεωγραφία Νεωτεριώνη» καὶ ἔγραφη μέτο τῶν «Δανιήλ Ιερομονάχου καὶ Γρηγορίου ιεροδιακόνου τῶν Δημήτριεων». Ἐπιτάθη εἰς τὴν Βιέννην τὸ 1791.

“Αχ! πότε θὲ νὰ ἀρχίσουν ποὺ οἱ ίδιοι μας νὰ μιηθοῦν εἰς τὴ γλῶσσα τοὺς Ἑγγλέζους καὶ τὰ λοιπά ἔθνη τῆς Εὐρώπης. Βεπεδὴ ἐποχὴ τῆς τελειοποίησεως τοῦ πνεύματος ἐνὸς ἔθνους είναι ή ἀρχὴ τῆς καλλιεργήσεως τῆς γλώσσας τουν διὰ τι, καθὼς συφάκατα ἔνας νεωτερικὸς συγγραφεὺς λέγει¹ τὸ πνεῦμα ἐνὸς ἔθνους δὲν ἡμπορεῖ νὰ τελειοποιήται, παρὰ δταν τελειοποιῇ τὸ ἔθνος τὴν γλῶσσά του. Φλυαρεῖ ἐκεῖνος δποὺ λέγει πῶς ή φιλοσοφία δὲν πρέπει νὸ συγγίγεται τῇ κρήδην καὶ δημάρθει γλώσση, καὶ δὲν σιγάζεται πῶς δ Ἀριστοτέλης καὶ δ Πλάτων καὶ οἱ ἄλλοι παλαιοὶ φιλόσοφοι εἰς τὴν κρήδην καὶ δημάρθη γλῶσσα ὡμιλοῦσαν καὶ ἔγραφαν μα δὲν δαυμάζω τόσο διὰ ἔναν δποὺ λέγει ἔτιξι μήνη ἥξενθροντας ἀλλη γλῶσσα, παρὰ τὴ φυσικὴ τον καὶ μερικὴν Ἐλληνικὴν, δαυμάζω διὰ μερικοὺς συγγράφοντας μας δποὺ ἐδιάταψαν χρόνια μέσα εἰς τὴν Ἑρμόποτα σπειράδα ποτας καὶ δτον ἔξειροντας

την Ευδηλωτή στούδιαζωνται; και οπου η ηενέρθουν και
άλλαις γλώσσασις και μ' δλον τούτο δὲν εγγῆκαν ἀπό
ταῦς χυδαίωνταις και λεξικαὶς πρόβληψες, και ἀνοίγονται
τὸ στόμα τους, και ὀποσκυβαλίζουν τὴν πάτερι του
γλώσσας, αὐτὴν διού τῇ θωμαῖσιν διού οἱ φιλόσοφοι
τῆς Εὐθρησκίας, αὐτὴν ἡ ὄποια εἶμα τέρβιασις, ἀλλ
ιεργηθῆ, θὰ πράσῃ ἀλιεῖς σχεδὸν ταῖς γλώσσασις. Δὲν
ηενέρθουν τὶ στοχαζόμενοι λέγονται αὐτά; ἀπόρω πᾶς δὲν
τοὺς ἐπέρασε ἀπό τὸν νοῦ μιὸς ἀλλήθεια τόσο φηλα-
ρητή; φοβοῦνται τάχα μήπως χυδαίσιον και δὲν θέ-
λουν νὰ γράψουν καθὼς ὅμιλον; μὰ δὲν ηενέρθουν
πῶς θέλωνται νὰ μὴ χυδαίσιον στὴν καθῶσα, χυδαί-
ζουν εἰς τὰ φρονήματα, ὃ ὄποιος χυδαίσμος εἶναι
χλιαρεῖς φραστὲς κειρότερος ἀπό τὸν χυδαίσιο τῆς γλώσ-
σης και συναριθμοῦνται και αὐτοὶ εἰς τοὺς χυδαίους
προκομμένους, οἱ ὄποιοι εἶναι πολλὰ ἀτοπωτεοι ὅπο
τοὺς χυδαίους τοὺς πλήθινους; τὸ ἔκαμαν αὐτὸν διὰ νὰ
ἀναστήσουν τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν; μὰ δὲν ηενέρθουν
πῶς θὲ νὸ ἀναστηθῆ, δταν θὲ νὰ ἀναστηθῆ ὁ Δημο-
σιένης και δ Πλάτων και οἱ ἄλλοι; τὸ ἔκαμαν αὐτὸν
θέλωνται νὰ τοὺς δοξάσουν οἱ ἄνθρωποι; μὰ δὲν
ηενέρθουν πῶς ἡ ἀληθινὴ δόξα και διαφῆς και μόνιμη
ἔχει τὴ βάσι της ἀπόντων εἰς τὸ ὀφέλιμο, και τὸ ἔργο
τους εἶναι παντάπασιν ἀνωφελές και πῶς ἔκεινη ἡ
δόξα ὄποιν δὲν ἔχει τὰ θεμέλια τῆς εἶναι ἐφῆμερη,
εἶναι ἔνας καιπόνδης ἐνὸς τοπίου? Όλα μεταβάλλουν εἰς
αὐτὸν τὸν Κόσμο, θέλεις τὸν φυσικὸ εἴτε, θέλεις τὸν
ἥικον ἐπειδὴ και οἱ δόνο ἔχονταν μεγάλη σχέσι ανα-
μεταξύ τοὺς μεταβάλλει λοιπὸν και ἡ γλώσσα, και
πρέπει νὸ πικοκείμασθε εἰς αὐτὴν τὴν μεταβολή. και
νὰ μην ἴαχοδογνωμονιοῦμεν ἐπειδὴ κοντά ὅπου τοῦ
πάκοντας ἐναντισθῆμεις εἰς τὴν φύσιν, φανύμασθε και
περάσθειν.

¹ Ο Κονδιλλιάκης είς τὴν ἀρχὴν τοῦ συγγράμματός του δποὺ ἐπιγράφεται «Οὐδὲς σπουδῆς».

«Αρχίσατε λοιπόν, ὃ ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν ἔκεινον καὶ περιφήμων Ἑλλήνων, νά τους μιμηθῆτε καλλιεργῶντες τὴ γλῶσσα σας, καὶ τότε θέλετε μαθαίνη καὶ Ἑλληνικὰ καλλιέργεα καὶ εὐκολώτερα ἐπειδὴ διαβάζωντας τινὰς γραμματικὴ εἰς τὴ φυσικὴ του γλῶσσα, τὴ μαθαίνει πολλὰ εὐκολώτερα, καὶ ἀφοῦ τῇ μάθῃ τὸ Ἑλληνικὰ ὑστερα μένουν μιὰ διατορφή. Τότε νό εἰστε βέβαιοι πῶς γυρίζει καὶ ἡ φιλοσοφία πάλιν εἰς τὴν πρώτη της φωλιά ἐπειδὴ αὐτὴ ἀγάπη νά ὅμαλη με ζωντανοὺς ἀνθρώπους καὶ δχι μ' ἀποθαμμένων κόκκολα».

«Από τούτο ενκολα ἐλέγχονται ἑκεῖνοι ὃπου θέλωνται νὰ ενδύουν ἀπὸ μιὰ ἀτοπία τὸ πῶς δὲν πρέπει νὰ ἀφίνωμεν τὴ γλώσσα μας ἀκαλλιέργητη, πέρφτουν εἰς μιὰ ἄλλη πολλὰ χειρότερη, λέγοντας πῶς κακλιέργεια τῆς είναι νὰ μακραπίνῃ ἀπὸ τὸ καθηματιζόμενον ἴδιαμα, καὶ νὰ ἔγγιξῃ εἰς τὸ Ἐλληνικό καὶ κατ’ αὐτή τὴ στραβή καὶ παράλογη ἀρχῇ τους δίνονταν κατέι κανόνας καὶ χαρακτήρας οἱ διοιοι χερακτηρίζουσιν ἔνα ἀφύσικο καὶ διοιοφθό τρέας, μιὰ γλώσσα μικτὴ ἀπὸ δύο τρίαι μόρια φωναικά καὶ λέξεις σχηματισμένας καὶ συνταγμένας κατὰ τὸν τύπο τῆς Ἐλληνικῆς, καὶ τὴν ὀνομάζουν μιξβάρβαρη, καὶ ἔκουμναν καλλίτερα νὰ τὴν ὀνομάζουν μικοβάρβαρη· διὸ τὶ ἀλτηντινὴ ἡ τέτοια γλώσσα δὲν είναι ἄλλο πολὺ μέχις καὶ σάλια βαρβαρικά· διὰ τοῦτο παρασαλὼ τὸν ἀναγνώστη μον νὰ μὲ συγχωρέσῃ νὰ μιλήσω κορυμάτι παρεκβατικώτερα.

«Καλλιέργεια μιας γλώσσας είναι νά την πλουτίσουν με λέξεις, με φράσεις, με τρόπους τοῦ λέγειν, με τροπαῖς και μεταφράσεις, μὲ παροιμίαις, και γνωμαῖς, ἀπὸ τὰ δόπια ἀκολουθεῖν νὰ εἶναι στερημένη η φτωχή η γλώσσα ἔνδοις ἔθνους ὅπου δὲν εἶναι παιδευμένο· θίνει διὰ νὰ πλουτιθῇ και νὰ ἡμιπορῇ νὰ παραστήσῃ κάθε λογῆς ἵδεα τοῦ ἔθνους ὅπου τὴν μεταχειρίζεται, τὸ δόπιο εἶναι δικοπός τῆς κάθε γλώσσας, ἡμιπορεῖ νὰ τὰ δανεισθῇ αὐτῷ δόλο ἀπὸ μᾶλις ἀλλη διόπι τοῖχει ἔξανταν μόνο ταῖς λέξεις ταῖς διοίσις πρέπει ἀλλαις νὰ ταῖς πάρῃ ὁπὲρ ἔκεινη διόπου φάνεται πῶς παράγεται, ἀλλαις νῦ ταῖς φρικασσή κατά ἀναλογίαν ἔκεινων διόπου ἔχει μὰ ἀν δὲν ἡμιπορέσῃ σύνῳ κιβερνηθῆ και μὲ αὐτοὺς τοὺς δύο τρόπους, συγχωνεύεται νὰ ταῖς πάρῃ και αὐταῖς ἀπὸ δόπου ταῖς εὑδῃ πλήγη δι τὰ πάρῃ τοῦ διὸ τὴν μητέρα της, δισο και ἀπὸ ἀλλαις ἔνοισις γλώσσαις διὰ νὰ τὰ οἰκειοποιηθῆ και νὰ τὰ κάμη ἔδικα της, πρέπει νὰ τὰ μεταμορφώνῃ δισο τὸ δινατο εἰς τὴν ἔδικη της φύσι, ἀν θέλῃ νὰ φανη καλλιεργημένη, και ὅχι μιαπλωμένη μὲ λογῆς λογιμῶ μιαπλωμάτη, Αὐτὸ ἔκειμαν και κάμινουν ὁδο ἐναο οἱ Ἐγγλέζοι, οἱ Φραγκέζοι, οἱ Ἰταλοί, οἱ Σπανιόλοι και δοσο ἔτυχε νὰ εὔροντη γλώσσα τους ἀκαλλιέργητη, αὐτὸ ἔκειμαν μιὰ φράση και οι Λατινοί αὐτὸ ἔκειμαν (ἀκούσατε) και οι προπάτορες μιας Επιλέγοντας, δι τὴν ἔπιχραν ἀπὸ ἀλλαις γλώσσαις, τὸ ἐμετατάσισαν εἰς τὴν φύσι τῆς ἔδικης των τόσο, διόπι και οι ἴδιοι ίσως μετά καιρόν ἔδυσκολεύονταν

«Αντὸ δὲ κάμμαμεν· καὶ ήγιεις, οἱ ἀπόγοτοι πῶν περιφρήμων ἔκεινών την ἡ γλώσσα μας ἔχει τύπους σχηματιστικούς, ἔχει πλίσι, ἔχει πανόνας ουντακτικούς, λοιπὸν διαν θά γραψωμεν εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν τοὺς τύπους της, τὴν πλίσι της, τοὺς κανόνας της διοῦ πεναι η ψυχὴ καὶ τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς κάθε γνώσσας, τὰ διποὺα τὰ ενδιόσκουμεν δην εἰς τὸν ἄερα

μεσωρῶντας, μήτε σὲ ἀλλη γραμματικὴ σκαλίζωντας, ἀλλὰ μέσα στὴν ἴδια γλώσσα, πορετηρῶντος τῇ φύσι της, τούτεστι τὴν κοινὴ χρῆσι δποῦ εἶναι δημιουργὸς καὶ γραμματικὴ κάθε γλώσσας· διὰ τὸ ή γραμματικὴ μᾶς γλώσσας δποιασδήποτε δὲν εἴναι ἄλλο τίτοτες ταφό, μᾶς περιγραφὴ τῆς γλώσσας, ἡ δποῖος ζωγραφίζει τὴ μορφὴ, τὸν χρωκτῆρας, τὰ ἴδια ματά της, διὰ νὰ τὰ ἀκολουθοῦν δοῖι καὶ νὰ μὴ γράφουν κακέντας κατὰ τὴ φαντασία του πάθος τοῦτο κοινὸν τῶν ἀνθρώπων νὰ ἀποτελέσπονται ἀπὸ τὰ τετραμένα· αὐτὴ εἶναι καλλιέργεια γλώσσας, καὶ κείνο δποῦ λέγοντα πώς καλλιέργεια εἶναι νὰ τὴν ἐγγίζωμεν εἰς τὸ ἐλληνικό, εἶναι κακοέργεια, ἂν συγχωρήται νὰ εἰπῶ ἔτι, καὶ διαφθορά· διὰ τὸ δύο γυρεύομεν νὰ τὴν πληκτώσωμεν εἰς τὸ ἐλληνικό, τόσο τὴ μακραίνομεν ἀπὸ τὴ φύσι της, τὸ δποῖο βρέβα οὖνας φρόνιμος δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ εἰπῆ καλλιέργεια.

«Εἰς ἐκεῖνο ὅπου προβάλλουν δόλοι σχεδὸν οἱ στούδαιοι μας, πῶς μήτε ὁ Πλάτων, μήτε ὁ Ἀριστοτέλης, μήτε ἄλλος τινὰς ἔγραψε καθὼς δωματίους τότε ὁ πολὺς ἀνδρωπος, διὰ νὰ στερεάσουν τὴ γνώμην τους, πολὺ πρέπει καὶ καλὰ νῦν μηδομάσθε καὶ ήμετες τὴν κοινὴν ὅμιλια διταν γράφαμεν, ἀλλὰ νῦν κλινώμεν εἰς τὸ ἔλληνικὸ διὰ νὰ διαφεύγωμεν ἀπὸ τοὺς πολλούς, ἀποχρίνομαι πῶς ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Δημοσθένης ὅταν γράφοντο, διαφέροντο πολλά ἀπὸ τὴν κοινὴν ὅμιλια, πλὴν ὃντι εἰς ἐκεῖνο ὅπου δέκονται οἱ στούδαιοι μας νὰ διαφέρωμεν ἡμεῖς, εἰς τὴν κλίσην δηλαδὴ καὶ τὸ σχηματισμὸ τῶν λέξεων καὶ τὰ πάθη, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν περιπλοκὴν τοῦ λόγου, στὸ μακρασκάλισμα τῶν περιόδων καὶ σὲ πάποια παιγνίδια τῆς συντάξεως, τὰ δόπαια τὰ ἑταίρους αὐτοῖς, τῶς διὰ στολισμὸ τῆς ὅμιλιας τῶν, καὶ εἰς αὐτὰ ἐδιάφερον διταν ἔγραφαν, ὃν μόνον ἀπὸ τὸν δημώδη λαὸ καὶ ἀπὸ λόγου τους διὰ τί τὸ κατεπεῖγον τοῦ ὅμιλεον δὲν συγχωρεῖ τὴ γλώσσα νὰ περιπλεκῃ μὲ τέχνη, νὰ πρωθυπότερῃ καὶ νὰ πάιζῃ καθὼς ἡ ἐνκαιιά τοῦ γοράφεν συγχωρεῖ τὸ κονδύλι, τὸ δόπιον ἀκολουθεῖ εἰς πάθεις γλώσσα, καὶ πρέπει νὰ τὸ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς τὰ πάθη ὅμως, τὴν κλίσην καὶ τὴ μορφὴν τῶν λέξεων τὰ ἐμεταχειρίζονταν διταν ἔγραφαν δ. Πλάτων καὶ ὁ Δημοσθένης ἀκριβέστατα, καθὼς τὰ ἐμεταχειρίζονταν διταν φωματίους πραπούτης καὶ δ. ὁ ωράτης καὶ ὁ μάγειρας τοῦ καιροῦ τους, καὶ δὲν εἶχαν ἔχωμασθαι μάλιστα καὶ σχηματισμὸ οἱ σφροὶ ἀπὸ τοὺς κοινούς· καὶ ἡ γερόντισσα ὀποῦ ἐγνώσιε τὸν Θεόφραστο πῶς δὲν ἤτανε αὐτόχθωνας, δὲν τὸν ἐγνώσιε ἀπὸ σύνταξη ἥ ἀπὸ κανένα σχῆμα· διὰ τί αὐτὸς ὁ Θεόφραστος καλλίτερα τὰ ἥξενρε ἀπὸ τὴ γερόντισσα, ἀλλὰ βεβαίωτα τὸν ἐγνώρισε ἥ ἀπὸ πρωποϊοῦ ἥ ἀπὸ πάθος κακῶς λέξεος.

λερούντος για των πάντων λαρνακών.
«Αὗτό λοιπὸν εἶναι ἔκεινο ὅπου λέγω καὶ ἐγὼ πῶς πρέπει νὰ κάμψωμεν διαν γράφωμεν Ρωμέικα, νὰ μιμούμασθε δηλαδὴ τὰ πάθη καὶ τὸ σχηματισμὸν ὃπον ἔδωκεν ἡ κοινὴ χρῆσις εἰς τὴν γλώσσαν, ἀν δέλωμεν νὰ γράψωμεν τὴν γλώσσαν ὅποι ἐπαγγέλλομάσθε, καὶ διὰ νὰ διαφέρωμεν ἀπὸ τοὺς πολλοὺς εἶναι ἄλλα κοράγματα νὰ κάμψωμεν εἰδὲ καὶ σχηματίσωμεν ταῖς λέξες κατά τὴν κλίσι τῆς ἑλληνικῆς, δὲν γράφωμεν Ρωμέικα διὰ τὸ δὲν ἀπολούσθουμεν τὴν φυσικὴ χρῆσις τῆς γλώσσας, μήτε Ἑλληνικά, διὸ εἰ δὲν ἀπολούθημεν τοὺς

συντακτικούς λόγους τῆς ἐλληνικῆς, ἀμή γράφουμεν
ἔνα μικτὸ τέρας, τὸ δποτὸ ἀν τὸ διαβάσθαι ἔνας καθαρός Ἑλληνικαὶ καὶ ἔνας καθαρὸς Ρωμαῖος, μήτε ὃ ἔνας
μήτε ὃ ἀλλος θά τὸ γνωρίσουν τί γλώσσαν ἔμη
δὲν εἰνοὶ μεγάλη ἐντροπή νὰ καταφεύονται τῇ γλώσσᾳ
μας, νὰ τῇ στοχάζομασθε βάρβαροι, και νὰ φοβού-
μασθε νὰ τῇ γράψωμεν καθαρὰ καθὼς μᾶς τὴν ἔδω-
κεν ἡ φύσι, ἀλλὰ νὰ τὴν ἀνακατόνωμεν μὲ τὴν ἐλλη-
νικὴ διὰ νὰ εἴμασθε ἐξ ἡμισείας βάρβαροι, και νὰ μη
θέλωμεν νὰ τῇ γράψωμεν καθὼς πρέπει, διὰ εἰς εἴμασ-
θεντελῶς εὐγενεῖς καθὼς νομίζονται και εἰναι ὅλα
τὰ ἔθνη δποτὶ μιλοῦν και γράφουν τῇ γλώσσᾳ τους
καθαρὰ κατὰ τῇ φύσι και χρῆσι της»;

TO ARKADY

Στὰς 8 τοῦ μηνὸς τούτου ἡ Κρητικὴ Ἀδελφότης ἔδο-
τασε τὴν ἐπέτειον μᾶς ἀπὸ τὰς ὁραιοτέρας σελί-
δας τῆς μηγάλης Κρητικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1866 :
Ἄξιες τὸν κόπον νά ἐνθυμηθῶμεν καὶ σήμερον μερι-
κοὺς στίχους ἀπὸ τὸ «Ορκού» τοῦ Μαρφούρα, ἐκεῖ
ὅπου ἡ ψυχὴ τοῦ ἥρωος τοῦ Μάνθου ἀφηγεῖται εἰς
τὴν ἐρωμένην του Εὐδοκίαν τὴν οικηνήν, ποὺ ὑ γονού
μενος Γαρβιήλ, ἐνῷ Τοῦρκοι ἐμπῆκαν πλήθος
εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἀρκαδίου, ἔβαλε φωτιά εἰς τὴν
πυριτίδαπονήην καὶ ἀνετίναξε τὸ μοναστήρι εἰς
τὸν ἀέρα.

Στὸ θεῖο χλωμό τον πρόσωπο δίχως νά πνέω τηθρόνσα,
Κ' ἐνῷ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς τὸν οὐδαμὸν ἀγροικονσα,
Χυμοῦν ἀπάγου οἱ δαιμονες· τὰ πάντα πλημμυρίζουν.
Σφαγὴ ἀρχινοῦν ἀλάτητη, καὶ οὐ θεριά μονγρίζουν.
Ὦ! σὲ ποὺ κάστρο ἀπάτητο, ποὺ ἔκφνουν ἐπαραδόθη
Τέτοια χαρμόσυνη κραυγὴ στ' ἀρι άναστηκάθη
Σὰν ταῖς μεγάλαις χλαιοαῖς, δύον ἔπειράσαν τότες
Ἄπο τὰ αἰσχόδα λαψύγια τοὺς οἱ βάρβαροι στρατιώτες!
Ἐτραγουνδοῦσαν, ἔσκουσαν, ἐποδεξενοῦσαν φρίκη! . . .
Ποτέ τοὺς ἔνδοξότεροι νά μὴ γνωρίσουν νίκη!
Ὦ! δὲν τοὺς ἄκουσα πολύ! — Τὸ εὐλογημένο χέρι
Στὴν κεφαλὴ μου ὁ Σεβαστὸς δὲν ἄργησε νά φέρῃ,
Καὶ, οὐ μ' εὐχήθη, τ' ἀλλο του, ποὺ τὸ δαισλὶ φουχτόνει,
Στὴ μαύρη εὐδήν κατέβηκε θανατηφόρα σκόνη.
Σύγνεφο μέγα, φλογερὸ και ἀπὸ βρονταῖς γιορμάτο
Σὲ ἀνιγοφάσαλιπα δρόσελμον μῆς ἀρπαξε ἀπὸ κάτω,
Καὶ τὸν μὲν ἔπειραν πέμψαντα τοῦθιστα τοῦθιστα.

Κ' εδώ γοργά ξαναπεσε πούς ζεστό λινόσιδι,
Όπου μ' ἔμας τὸ σπάσιμο τοῦ λαγούμιου είχε πάρει.
Ἄλλα βαθυά, πολὺ βαθυά, μὲ τὴν ὄφη τὴν ἴδια,
Μαύραις τῶν Τούρκων ἡ ψυχαῖς, ὡσάν τ' ἀποκαΐδια,
Στ' ἄγριο οκοτάδι ἀκούσαμε νά βυθιστούν καὶ ἀκόμα
Θυμοῦ βλαστήμαις εἴχανε στὸ κολασμένο στόμα.
Σάν ή φωτιά, ποῦ μέσα της μᾶς είχε ξάφνου ὁρπάξει,
Γύρω ἐλαγάρισε ἀπ' αὐτούς, τὰ ψήλους ἐπῆρε ν' ἀράξῃ,
Κ' ἐκεὶ, καταπῶς ἀνοίξαν δῆλα τὰ οὐράνια βάθη,
Μὲ βίᾳ στῇ μάρνα τοῦ φωτός μᾶς ἔθοιξε κ' ἔκαθη!

Γ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Voyage dans l'Ευρώπη, les îles Ioniennes et les Cyclades en 1841.

Τελευταίως ἔξεδόθη εἰς τὸ Παρίσιο τὸ ἀνώ τοῦ ἔργου τοῦ ἀποθανόντος κατά τὸ 1846 Γάλλου ιστορικοῦ Alexandre Buchon μὲ πόδοις τοῦ κ. Μπαρρέζ. Ο A. Buchon, κατά τὸ 1825 ἀνέψει καὶ ἔξεδώκε τὸ «Χρονικὸν τοῦ Μωρέως» εἰς τὸ ἔλλ. χειρόγραφον μὲ σοφάς παρατηρήσεις, κατά τὸ 1845 δὲ ἀνέψει καὶ τὴν γαλλικὴν μετάφρασίν του. Αὗτον τοῦ ἐνέτευσε τὴν ἰδέαν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ μελετήσῃ ἐπὶ τόπουν καὶ ἀναζητήσῃ ὅλας τὰς πηγάς πρὸς συγγραφὴν τῆς ιστορίας τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι. Μετὰ πολλὰ κατώρθωσε τέλος τὸ 1840 νὰ ἐπιτύχῃ πρὸς τοῦτο τὴν συνδρομὴν τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν 5 Δεκεμβρίου 1840 ἐφθασεν εἰς τὰς Ἀθήνας, δύον ἔτους θερμοτάτης φιλοξενίας. Ο Βασιλεὺς Ὁθων τοῦ παρόσχεν ἴδιαιτέρως περιτοιήσεις, ἀφοῦ ἐπὶ τέσσαρας μῆνας ἐμάνθανε τὴν νεοελληνικήν. Τὴν 19 Ἀπριλίου 1841 ὁ Buchon ἐπεκείος τὴν πρώτην περιοδείαν του· τὸ πλῆθος τῶν πολυτίμων ιστορικῶν πληροφοριῶν, τῶν ἐντυπώσεων καὶ τῶν λαογραφιῶν παρατηρήσεων, τὰς δύοις συνέλεξεν, ἀπειλεσαν τὸ ὄλικὸν τοῦ συγγράμματός του «La Grèce Continentale et la Morée», τὸ δύοιν ἔξεδωκε τὸ 1843. Τὸ βιβλίον τοῦτο περιεῖ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ταξειδίου του· τὸ δεύτερον περιελάμβανε τὴν Εύβοιαν, τὰς Τονίους καὶ τὰς Κυκλαδας νήσους. Ο Buchon, δύσις εἶχε δημοσιεύσει μερικά κεφάλαια τοῦ δευτέρου αὐτοῦ μέρος τοῦ ταξειδίου του εἰς τὴν «Revue de Paris», ἐβεβαίου κατά τὸ 1840 διὰ τὸ βιβλίον του ἡτον ἐτοιμον πρὸς τὸ πρώτον ἀλλ' εἰς τὸ ἀναμεταξεύ ἀπέθανε καὶ τὸ χειρόγραφον μὴ ἀνευρεθὲν ἐθεωρήθη ὡς χαμένον. Εἴτηκτος δόμος τοῦτο ἐδοργήθη κατά τὸ 1892 ἀπὸ τὸν Όσκαρο ντε Βατερβίλιον εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων καὶ ἡδη ἔξεδόθη ἀπὸ τὸν κ. Jean Lougnon. Απὸ τὸ βιβλίον αὐτὸν τοῦ Buchon πεταφράζομεν τὸ κατωτέρω μέρος, δύον περιγράφεται ἀνθεντικῶς ἡ ἀρταγή τοῦ ὄγαλματος τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου.

Σάββατον 23 Ὀκτωβρίου. — Ο κ. Βρέστ, προξενικὸς πράκτωρ τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Μήλον, ἥλθε χθές καὶ τὸν προσκαλέσαμεν εἰς τὸ πρόγενυμα τῆς σήμερον. Πρὸ τοῦ προγενύματος ἐπῆγα νὰ ἴδω τὰ ἔρειτα ἐνὸς στρογγύλου ἑλληνικοῦ πύργου, 35 μέτρων περιφερείας καὶ 5 - 6 μέτρων ὑψούς εἰς τὸ καλύτερον διατηρούμενον μέρος του. Τὸ ἐσωτερικόν του ἡτο γεμάτον ἀπὸ συντρίμματα.

Ἐπιστρέψων νὰ προγευματίσω μὲ τὸν κ. Βρέστ, τοῦ ἔζητησα πληροφορίας διὰ τὴν περίφημον Ἀφροδίτην τῆς Μήλου, τὴν διποίαν ἥλθε νὰ ζητήσῃ δὲ ὑποβάθμης de Marcellus καὶ τὴν διποίαν μετεφερον εἰς Γαλλιαν. Ἰδού κατά τὸν κ. Βρέστ, πῶς συνέβη ἡ ὑπόθεσις αὐτῆς. Κάπιος χωρικός, Θεόδωρος Κουδιώτης Βατόριος, ἐργαζόμενος τὴν 18 Μαρτίου 1820 εἰς τὸ χωράρι του, κείμενον πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἀμφιθεάτρου, διὰ νὰ ξερούζωσῃ σχίνους, ἐνσεν ἐν ὄγαλμα γυναικός, ἵσταμενον ἀκόμη ἐπὶ τοῦ ὑποβάθμου του, καὶ ἀμέσως ἐπῆγε νὰ εἰδοτοιήσῃ τὸν κ. Βρέστ διὰ τὴν ενδεσιν τοῦ εἰδώλου. Ἐκείνος τοῦ ὑπερχέση νὰ τὸ ἀγοράσῃ, διὰ εἶχε ἀξίαν.

[Μετάφρ. Η. Π. Β.]

AL. BUCHON

Μετέβη νὰ τὸ ἴδῃ, τὸ εὑρεθὲν θαυμάσιον καὶ σύνεργωντος μὲ τὸ χωρικὸν νὰ τὸ ἀγοράσῃ ἀντὶ ἔξακοσιῶν φραγκῶν. Ή βάρις «Δέων», πυρεονωμένη ἀπὸ τὸν κ. de Valdaillii, καὶ ἡ κορβέττα «δ Ταχυδρόμος», κυβερνώμενη ἀπὸ τὸν πλοίαρχον Robert, τὸν ἐπονομαζόμενον διάβολος. ἔνεκα τῆς ἀνδρείας του, εὐρίσκοντο τότε εἰς τὰ παράλια ταῦτα. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐπῆγαν νὰ ἴδουν τὸ ὄγαλμα καὶ συνεμερισθησαν τὸν θυμαρασμὸν τοῦ κ. Βρέστ. Τότε αὐτὸς ἐγράψει πρὸς τὸν κ. Ριβιέρ, τὸν πρόεδρον μας εἰς τὴν Κονσταντινούπολιν, καὶ τοῦ προσέφερε τὸ ὄγαλμα διὰ τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας. Ο κ. Ριβιέρ ἀπήντησεν διὰ ἑστέλλεις τὸν κ. de Marcellus εἰς τὴν Σύριον, διὰ τὴν περιούσην ἀπὸ τὴν Μήλον, θύ ἔβλεπε τὸ ὄγαλμα καὶ ἀπὸ τὸ ενδρισκεν διὰ τὰ παραγγαρέψεν διὰ τὸν κ. Βρέστ, θὰ τὸ ἐπαιρεψε μαζί του.

Ο de Marcellus ἀρίστειο προγραμμάτως μὲ τὸν «Ταχυδρόμον» καὶ ὑπέργραψε μαζὶ μὲ τὸν κ. Βρέστ ἐν ὑποσχετικῶν πρὸς τὸν προκρίτους, διὰ, ἀντὶ ἔνεκα τῆς πιλήσεως τοῦ ὄγαλματος αὐτοῦ τοῦ ἐπεβάλλετο κανεν πρόστιμον ἐκ μέρους τοῦ διερμηνέως τοῦ Στόλου, τοῦ κυρίου των, δισὶς ἡτο μέγας συλλέκτης ἀρχαιοτήτων, ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας θύ τοὺς ὑπερησπίτες καὶ θύ τοὺς ἀπεξημίωνεν. Ο κ. de Marcellus λοιπὸν ἀπήγαγε τὸ ὄγαλμα, ἀφοῦ τὸ ἐπλήρωσεν διὰ τὸν κ. Βρέστ. Μετά τινα ὥμοιος χρόνον δὲ διερμηνεύει τὸν Στόλον Μουρούζης, ἔξελθων νὰ κάμῃ τὴν τακτικὴν του περιοδείαν ἀνά τὸ ἀρχιελαγος ἐμπαθεῖ πᾶν διὰ συνέβη μὲ τὸ ὄγαλμα. Μόλις ἐφθασεν εἰς τὴν Σύριον, ἔστειλεν ἀμέσως καὶ ἔζητησε τοὺς προκρίτους τῆς Μήλου, τοὺς ἔξυλοκόπητες καὶ τοὺς ἡγάκουσας νὰ πληρώσουν ἀποζημιώσων περὶ τὰς ἡγάκουσας νὰ πληρώσουν ἀποζημιώσων περὶ διὰ τὸν κ. Βρέστ. Τότε τὸ πιάστρον ἔζητεν εἰς τὰ 50 λεπτά, σύντα λοιπὸν διὰ τὸν κ. Βρέστ οι φράγκοι. Ο κ. Βρέστ, συμφώνως μὲ τὰ ὑποσχεδέντα, κατέβαλε τὴν ἀποζημιώσων τῶν δοιαδεκάτην πιάστρων, τὴν πληρωθεῖσαν ἀπὸ τοὺς προκρίτους, αὐτὸς δὲ ἐπληρώθη ἀπὸ τὴν Γαλλίαν μόνον μετὰ ἔξ έτη, διὰ τὸ πιάστρον εἶχε κατέλθει εἰς τὰ 50 λεπτά, σύντα λοιπὸν διὰ τὸν κ. Βρέστ οι φράγκοι πραγματικῶς ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν αὐτῆν 3000 φρ. Οσον ἀφορᾷ τοὺς φαρδιούμονες τοὺς δοθέντας εἰς τοὺς προκρίτους κατά διαταγὴν τοῦ Μουρούζη, ἐπληρώθησαν παρ' αὐτοὺς πολὺ ἀκριβά καὶ ἡ ἐκδίκησις τῶν προκρίτων ὑπῆρχε πλήρης, ἐπειδή διὰ τὸν κ. Ριβιέρ οικονομήσην, δὲ Σουλτάνος (Μαχμούτ Β') ἀπεκφάλισε τὸν Μουρούζην.

Παραπλεύρως τοῦ ὄγαλματος τῆς Ἀφροδίτης, ὑφουμένου ἐπὶ τοῦ ὑποβάθμου του, ὑπῆρχον, καθὼς μον διηγήθη διὰ τὸν κ. Βρέστ, τέσσαρες θαυμάσιοι. Εφματ, δύο γυναικεῖοι καὶ δύο ἀνδρικοὶ γενειοφόροι, μεγάλη ποσότης ἀναθημάτων, μικρῶν ὄγαλμάτων, ἀγγείων ἀρωμάτων κατ. Πάντα ταῦτα ἐποποθετήθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Βρέστ ἐπὶ τὸν ἴδιον πλοίου, ἀλλ' ὡς φαίνεται τίτοτε δὲν ἐφθασε μέχρι τοῦ μονοείου. Οἱ βραχίονες τῆς Ἀφροδίτης δὲν εἶχον ἀνευρεθῆ κατ' ὅρχας, ἀλλ' διὰ τὸν κ. Βρέστ τοὺς ἀνεῦρε κατόπιν καὶ τοὺς ὑπέστειλεν εἰς τὸν Bedford, γάλλον ἐμπορον εἰς Μασσαλίαν καὶ ἀνταποκριτὴν τοῦ κ. Βρέστ η Ριβιέρ. Οἱ βραχίονες αὐτοὶ λειποῦν ἀκόμη ἀπὸ τὸ ὄγαλμα. Τι ἀπέγιναν;

Εἰς τὸν κ. Βρέστ ὁφείλομεν ἐπίσης τὴν περικεφαλαίαν τοῦ Μενεσθέως, ποὺ φέρει τὸ δόνομα τοῦ ἥρωος αὐτοῦ. Ἀνενεργὴ αὕτη εἰς τὴν Μήλον καθὼς καὶ μία ὑδρία περιέχουσα τὰ ὄστρα του.

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

— ΜΥΘΙΣΤΩΡΗΜΑ —

X

Τὸ Σάββατο ἥρθε δὲ Μινούττας νὰ τὸν εῦρῃ στὴν κάμαρά του. Φοροῦσε τὸ καινούριο σακκάκι κι' ἀστραφτε ἀπ' τὴν χαρά του.

— Απάντησα τὸν δικαστή, εἶπε, τὸ προσωπό του δὲν ἄλλαξε, μὲ ωτήσε μάλιστα ἀπὸ ποὺ τῶχω τὸ σακκάκι. Τὸν κατεργάζη, θέλησε νὰ μὲ δοκιμάσῃ.

— Καὶ τί τοῦ εἶπες ἔστι;

— Γέλασα καὶ τοῦ εἶπα πῶς δὲν τὸ λέω κανενὸς κανενός, καὶ νὰ μὴ θυμώσῃ μαζί μου καὶ τὸν ἀποχαιρέτησα... Μὰ τοῦ εἶχα μιὰ ἀπάντησι ἐτοιμῇ... Βλέπετε εἶναι βέβαια δεκατρία χρόνια τῶρα ποὺ εἶχα νὰ βάλω καινούριο σακκάκι τὰ λογάριασσα.

— Συγγνώμη ποὺ σὲ διακόπτω, μὰ δὲν θὲς νὰ πῆσες τίποτα;

— Οὐχι; Μὰ παργύζεις ἔνα τσιγάρο; Οὐχι; Μὰ παρηγγειλε κρασί καὶ τσιγάρα. Οἶδος ἡπιες ἀμέσως πολύ, μὰ δὲν μοῦ ἔδωσαν φρεγέμενα, μὰ καλά, ροῦχα γιὰ νὰ φορέσω. Καὶ σήμερα τὸ βράδυ εἴμαι τόσο χαρούμενος, δπως δταν ἥμουν μικρὸ παιδί. Μπορεῖτε νὰ τὸ καταλάβετε; καὶ δῆλα αὐτά γι' αὐτὸ τὸ καινούριο σακκάκι κι' ἔστις σᾶς εὐχαριστῶ.

— Γιὰ νὰ σου πῶ, εἶπε δὲ Νάγκελ ἔξαφνα, ίως νὰ ἔχῃς ἀνάγκη καὶ γιὰ ποκάμισα; Συγγνώμη ποὺ ωτῶ, δὲν θὰ ἥθελα καθόλου νὰ σου γίνω ἐνοχλητικός.

— Ο Μινούττας ἀπήντησε δυνατά:

— Δὲν εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ μίλησα γιὰ κεῖνα τὰ δύο ποκάμισα: νὰ μὴ χαρῷ, ἀλήθεια δὲν εἶναι γι' αὐτό.

— Βέβαια δχ! Μὰ τί φωνάζεις ἔτσι;

— Ομως πές μου τὴν ἀλήθεια ἐνīς ἀνάγκη ἀπὸ τίποτα:

— Δὲν σὲ πειράζη, δεῖξε μου τί φορεῖς, ἐννοῶ ἀπόκατο ἀπ' τὸ σακκάκι.

— Εὑχαριστώς, ἄχ, εὑχαριστώς! Δῆτε μόνος σας, νά, ἔδω αὐτὸ τὸ μέρος. Καὶ τὸ ἄλλο δὲν εἶναι χειρότερο...

— Πῶς, στάσου μιὰ στιγμή, τὸ ἄλλο μέρος εἶναι λίγο χειρότερο, καθὼς βλέπω...

— Μὰ μπορεῖ νὰ τὸ θέλῃ κανεὶς καὶ καλύτερο; φωνάζεις δὲ Μινούττας. Οὐχι, δὲν χρειάζομαι τῶρα ποκάμισα, δὲν εἶναι ἀλήθεια. Μάλιστα μπορῶ νὰ σᾶς πῶ πῶς ἔνα ποκάμισο σὰν κι' αὐτὸ εἶναι καὶ πάρα πολὺ καλὸ γάλια μένα. Ξέρετε ἀπὸ ποιὸν τῶχω; Απ' τὸν κύριο Στένερσεν, ναί, ἀπ' τὸν ίδιο τὸν κύριο Στένερσεν, καὶ μοῦ φαίνεται πῶς η κυρία δὲν τὸ ξέρει, ἀν καὶ εἶναι κι' αὐτὴ τόσο καλή. Τούλαβα μάλιστα τὰ Χριστούγεννα.

— Τὰ Χριστούγεννα;

— Θέλετε νὰ πῆτε πῶς εἶναι πολὺς καιρός;

ἀπὸ τότε; Χά, χά, χά! Συγγνώμη ποὺ γελῶ, συγγνώμη, γιὰ τὸν θεοῦ! Τί, ἔγω δὲν τὰ ξεσκίζω τὰ ποκάμισα σὰν ἀγριοί θηρίοι δὲν προσπαθῶ καὶ καλά νὰ κάνω τρύπες μάλιστα τὸ βγάζω τὴν νύχτα καὶ κοιμοῦμαι γυμνός γιὰ νὰ μὴ τὸ χαλινὸ ἀδικως. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο βασιζὶ πολὺ περισσότερο καὶ μπορῶ ἐλεύθερα νὰ πηγανούσθω μὲ τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ τρέπωμαι πῶς δὲν ἔχω καλὸ ποκάμισο. Καὶ τώρα γιὰ τὶς πλαστικὲς εἰκόνες μούρχεται καλὰ ποὺ ἔχω καὶ ποκάμισο γιὰ νὰ παρουσιαστῶ ἡ κυρία Δάγνη ἀκόμα ἐπιμένει νὰ λάβω κι' ἔγω μέρος τὴν ἀντάμωσα κθές ιοντὰ στὴν ἐκκλησία. Μίλησε καὶ γιὰ σᾶς...

— Κ' ἔγω δὰ σου προμηθέψω ἔνα πανταλόνι γιὰ ἐκείνην τὴν ἡμέρα, εἶτε δὲ Νάγκελ, ναὶ. ἀλήθεια δὰ σ' τὸ προμηθέψω. Θ' ἀξίζει ὅληρη περιουσία νὰ σὲ δῆ κανεὶς ἐσένα ἀπάνω στὴν σκηνή. Ἀφοῦ δὲν δικαστής σου χαρίζει ἔνα πανταλόνι ἔτσι εἶναι τὸ σωτό. Μὰ δὰ σ' τὸ χαρίσω μὲ τὴν συμφωνία πάλι πῶς θὰ τὸ κρατήσῃς κρυφό· ἀν τύχη καὶ πῆς μιὰ λέξι σὲ κανέναν, τότε...

— Οὐχι, ποτέ, ποτέ ψυχὴ δὲν θὰ τὸ μάθη, μά...

— Ήθελα νὰ πῶ, γιατί δὲν πίνεις λίγο; Άς εἶναι, κανέ σπως θές ἔγω δὰ πιῶ σήμερα τὸ βράδυ, εἴμαι νευρικός καὶ λυπημένος. Μὰ νὰ σου κάνω μιὰ ἐφώτησι; εἶναι ἀφετά ἀδιάφορη· θὰ ἥθελα νὰ ἥξερα... σου εἶναι γνωστὸ πῶς οἱ ἀνθρώποι σουχοῦν ἔνα παρατούλι; Σὲ λέν δῆλοι Μινούττα.

— Βέβαια τὸ ξέρω, δὲν τὸ κρύβω. Στὴν ἀρχὴ μοῦ ἐφαίνετο πολὺ σκληρό. Παρακαλοῦσα τὸν Θεό νὰ μὲ βοηθήσῃ περπατοῦσα μιὰ ὀλόκληρη Κυριακή στὸ δάσος καὶ γονάτισα σὲ τοία έχωρια μέρη καὶ προσευχόμουν στὸν Θεό, ἀμαρτιώδης καθὼς ἥμουν. Μὰ εἶναι πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε, εἶναι πολλὰ χρόνια, καὶ ἀπὸ τότε δὲν μὲ λέν ἄλλο δνοματία παρὰ Μινούττα, καὶ ἐπὶ τέλους δὲν εἶναι καὶ κακό. Γιατί θέλατε νὰ μὴν ήτον γνωστό; Καὶ τί μπορῶ νὰ κάνω ἔγω, δο; γνωστὸ κι' ἀν μοῦ εἶναι;

— Καὶ ξέρεις καὶ γιατί στὸ κόλλησαν αὐτὸ τὸ ἡλίθιο δνοματί;

— Ναί, κι' αὐτὸ τὸ ξέρω. Αηλαδή: εἶναι πολὺς καιρὸς τώρα — πολὺ σκαπατευτῶ —, μὰ τὸ θυμοῦμαι ἀκόμα πολὺ καλά. Ήτον ἔνα βράδυ, η καλύτερα μιὰ νύχτα, σὲ μιὰ διασκέδαση ποὺ ήταν δῆλο κύριοι. Ισάς νὰ παρατηρήσατε ἐκεῖνο τὸ κίτρινο σπίτι ιοντὰ στὴν ἀποθήκη τοῦ δημοσίου κατεβαίνοντας ἔδω δεξιά; Τότε ητον ἀσπρό μποριαντισμένο, κι' ὁ δήμαρχος κάθονταν ἔκει. Ο δήμαρχος ήτον ἀνύπαντρος καὶ τὸν ἔλεγαν

Σέρενσεν, εῦθυμος ἀνθρωπος. "Ενα βράδυ, τὸ καλοκαΐδη, ἀνέβαινα ἀπ' τὴν κρουμαία ποὺ είχα πάει περίπατο γιὰ νὰ κυτάξω τὰ πλοῖα. "Όταν ἔφτασα σ' αὐτὸ τὸ κίτρινο σπίτι, είδα πῶς μέσα είχαν διασκέδαση, γιατὶ ἀκούσα δυνατά γέλια καὶ πολλὲς φωνές. Ακριβῶς τὴν στιγμὴ ποὺ περνοῦσα μπρός ἀπ' τὸ παράθυρο, μὲ βλέποντας καὶ μοῦ χτυποῦν τὸ τζάμι. Μπαίνω μέσα καὶ βρίσκω τὸν Κόλμπιτς τὸν γιατρό, τὸν Βίλλιαμ Πρόντε τὸν καπετάνιο, τὸν ἐπιθεωρητὴ τῶν τελωνείων Φόρκεντολ καὶ πολλοὺς ἄλλους. Αὐτοὶ τώρα δῆλο ἔφυγαν. "Ήταν δῆλοι μαζὶ ἐπιὰ ἡ δχτώ, καὶ δῆλοι στουπὶ στὸ μεθύσιο. Είχαν σπάσει δλες τὶς καρέκλες, ἔτσι γιὰ διασκέδαση ὁ δήμαρχος τὸ ἥθελε· καὶ τὰ ποτήρια ἦταν σπασμένα, τόσο ποὺ ἔπειρε νὰ πίνωμε ἀπ' τὶς μποτίλιες.

Μὰ ὅταν πῆγα κι' ἔγω, καὶ μέθυσα κι' ἔγω, τότε πιὰ τὸ γλέντι δὲν είχε δρια: οἱ κύριοι γδύθηκαν κι' ἔτρεχαν γυμνοὶ σ' δλες τὶς κάμαρες, ἀν καὶ δὲν είχαμε κατεβάσει τὶς κουρτίνες κι' ἔπειδη ἔγω δὲν ἥθελα νὰ κάνω σὰν τὸν ἄλλον, μὲ πιασμοὺς μὲ τὴν βία καὶ μὲ γδύθυσαν. Εγὼ χτυποῦσα γύρω μου, ἔκανα δτι μποροῦσα δὲν ἥξερα πιὰ τὶ νὰ κάνω, τὸν ζητοῦσα συγγνώμη, ξπαιρνα τὰ χέρια τους καὶ τὸν ζητοῦσα συγγνώμη...

— Γιατί ζητοῦσες συγγνώμη;

— Γιὰ τὸν ζητοῦσα συγγνώμη; Μὰ πότε, μόνο γιὰ νὰ μὴ μοῦ κάνουν πολὺ κακό· μὰ δὲν ὀφελοῦσε, μὲ γδύθυσαν ως τὸ πετσό. Τότε δι γιατρὸς βρήκε ἔνα γράμμα στὴν τοσέπη μουν κι' αὐτὸ τὸ γράμμα δρχίσε νὰ τὸ διαβάζῃ δυνατὰ στὸν ἄλλον; μὰ τότε ἔρχομαι στὰ σύγκαλα μουν, γιατὶ τὸ γράμμα ήτον τῆς μητέρας μουν, ποὺ τὴν ἀγαποῦσα πολὺ μοῦ τὸ είχε γράψει αὐτὸ τὸ γράμμα δταν ἔφευγα γιὰ τὴ θάλασσα. Λοιπὸν ἔγω εἶπα τὸν γιατρὸ μπεκρή, γιατὶ ητον γνωστὸ πῶς ἔπινε πολύ. Είσαι μπεκρής! τὸν εἶπα. Θύμωσε καὶ θέλησε νὰ μὲ πιάση ἀπ' τὸ λαρύγγη μὰ οἱ ἄλλοι τὸν ἐμπόδισαν. Καλύτερα δτι τὸν μεθύσιο! εἶπε δὲν δήμαρχος μπροστά μουν σὰν νὰ μὴν ήμουν κι' δλας δρκετὰ μεθυσμένος. Καὶ μοῦρχισαν κι' ἄλλο μέσο στὸ διαβάζει δυνατὰ στὸν ἄλλον; μὰ τότε ἔρχομαι στὰ σύγκαλα μουν, γιατὶ τὸ γράμμα ήτον τῆς μητέρας μουν, ποὺ τὴν ἀγαποῦσα πολὺ μοῦ τὸ είχε γράψει αὐτὸ τὸ γράμμα δταν ἔφευγα γιὰ τὴ θάλασσα. Λοιπὸν ἔγω εἶπα τὸν γιατρὸ μπεκρή, γιατὶ ητον γνωστὸ πῶς ἔπινε πολύ. Είσαι μπεκρής! τὸν εἶπα. Θύμωσε καὶ θέλησε νὰ μὲ πιάση ἀπ' τὸ λαρύγγη μὰ οἱ ἄλλοι τὸν ἐμπόδισαν. Καλύτερα δτι τὸν μεθύσιο! εἶπε δὲν δήμαρχος μπροστά μουν σὰν νὰ μὴν ήμουν κι' δλας δρκετὰ μεθυσμένος. Καὶ μοῦρχισαν κι' ἄλλο μέσο στὸ διαβάζει δυνατὰ στὸν ἄλλον; μὰ τότε ἔρχομαι στὰ σύγκαλα μουν, γιατὶ τὸ γράμμα ήτον τῆς μητέρας μουν, ποὺ τὴν ἀγαποῦσα πολὺ μοῦ τὸ είχε γράψει αὐτὸ τὸ γράμμα δταν ἔφευγα γιὰ τὴ θάλασσα. Λοιπὸν ἔγω εἶπα τὸν γιατρὸ μπεκρή, γιατὶ ητον γνωστὸ πῶς ἔπινε πολύ. Είσαι μπεκρής! τὸν εἶπα. Θύμωσε καὶ θέλησε νὰ μὲ πιάση ἀπ' τὸ λαρύγγη μὰ οἱ ἄλλοι τὸν ἐμπόδισαν. Καλύτερα δτι τὸν μεθύσιο! εἶπε δὲν δήμαρχος μπροστά μουν σὰν νὰ μὴν ήμουν κι' δλας δρκετὰ μεθυσμένος. Καὶ μοῦρχισαν κι' ἄλλο μέσο στὸ διαβάζει δυνατὰ στὸν ἄλλον; μὰ τότε ἔρχομαι στὰ σύγκαλα μουν, γιατὶ τὸ γράμμα ήτον τῆς μητέρας μουν, ποὺ τὴν ἀγαποῦσα πολὺ μοῦ τὸ είχε γράψει αὐτὸ τὸ γράμμα δταν ἔφευγα γιὰ τὴ θάλασσα. Λοιπὸν ἔγω εἶπα τὸν γιατρὸ μπεκρή, γιατὶ ητον γνωστὸ πῶς ἔπινε πολύ. Είσαι μπεκρής! τὸν εἶπα. Θύμωσε καὶ θέλησε νὰ μὲ πιάση ἀπ' τὸ λαρύγγη μὰ οἱ ἄλλοι τὸν ἐμπόδισαν. Καλύτερα δτι τὸν μεθύσιο! εἶπε δὲν δήμαρχος μπροστά μουν σὰν νὰ μὴν ήμουν κι' δλας δρκετὰ μεθυσμένος. Καὶ μοῦρχισαν κι' ἄλλο μέσο στὸ διαβάζει δυνατὰ στὸν ἄλλον; μὰ τότε ἔρχομαι στὰ σύγκαλα μουν, γιατὶ τὸ γράμμα ήτον τῆς μητέρας μουν, ποὺ τὴν ἀγαποῦσα πολὺ μοῦ τὸ είχε γράψει αὐτὸ τὸ γράμμα δταν ἔφευγα γιὰ τὴ θάλασσα. Λοιπὸν ἔγω εἶπα τὸν γιατρὸ μπεκρή, γιατὶ ητον γνωστὸ πῶς ἔπινε πολύ. Είσαι μπεκρής! τὸν εἶπα. Θύμωσε καὶ θέλησε νὰ μὲ πιάση ἀπ' τὸ λαρύγγη μὰ οἱ ἄλλοι τὸν ἐμπόδισαν. Καλύτερα δτι τὸν μεθύσιο! εἶπε δὲν δήμαρχος μπροστά μουν σὰν νὰ μὴν ήμουν κι' δλας δρκετὰ μεθυσμένος. Καὶ μοῦρχισαν κι' ἄλλο μέσο στὸ διαβάζει δυνατὰ στὸν ἄλλον; μὰ τότε ἔρχομαι στὰ σύγκαλα μουν, γιατὶ τὸ γράμμα ήτον τῆς μητέρας μουν, ποὺ τὴν ἀγαποῦσα πολὺ μοῦ τὸ είχε γράψει αὐτὸ τὸ γράμμα δταν ἔφευγα γιὰ τὴ θάλασσα. Λοιπὸν ἔγω εἶπα τὸν γιατρὸ μπεκρή, γιατὶ ητον γνωστὸ πῶς ἔπινε πολύ. Είσαι μπεκρής! τὸν εἶπα. Θύμωσε καὶ θέλησε νὰ μὲ πιάση ἀπ' τὸ λαρύγγη μὰ οἱ ἄλλοι τὸν ἐμπόδισαν. Καλύτερα δτι τὸν μεθύσιο! εἶπε δὲν δήμαρχος μπροστά μουν σὰν νὰ μὴν ήμουν κι' δλας δρκετὰ μεθυσμένος. Καὶ μοῦρχισαν κι' ἄλλο μέσο στὸ διαβάζει δυνατὰ στὸν ἄλλον; μὰ τότε ἔρχομαι στὰ σύγκαλα μουν, γιατὶ τὸ γράμμα ήτον τῆς μητέρας μουν, ποὺ τὴν ἀγαποῦσα πολὺ μοῦ τὸ είχε γράψει αὐτὸ τὸ γράμμα δταν ἔφευγα γιὰ τὴ θάλασσα. Λοιπὸν ἔγω εἶπα τὸν γιατρὸ μπεκρή, γιατὶ ητον γνωστὸ πῶς ἔπινε πολύ. Είσαι μπεκρής! τὸν εἶπα. Θύμωσε καὶ θέλησε νὰ μὲ πιάση ἀπ' τὸ λαρύγγη μὰ οἱ ἄλλοι τὸν ἐμπόδισαν. Καλύτερα δτι τὸν μεθύσιο! εἶπε δὲν δήμαρχος μπροστά μουν σὰν νὰ μὴν ήμουν κι' δλας δρκετὰ μεθυσμένος. Καὶ μοῦρχισαν κι' ἄλλο μέσο στὸ διαβάζει δυνατὰ στὸν ἄλλον; μὰ τότε ἔρχομαι στὰ σύγκαλα μουν, γιατὶ τὸ γράμμα ήτον τῆς μητέρας μουν, ποὺ τὴν ἀγαποῦσα πολὺ μοῦ τὸ είχε γράψει αὐτὸ τὸ γράμμα δταν ἔφευγα γιὰ τὴ θάλασσα. Λοιπὸν ἔγω εἶπα τὸν γιατρὸ μπεκρή, γιατὶ ητον γνωστὸ πῶς ἔπινε πολύ. Είσαι μπεκρής! τὸν εἶπα. Θύμωσε καὶ θέλησε νὰ μὲ πιάση ἀπ' τὸ λαρύγγη μὰ οἱ ἄλλοι τὸν ἐμπόδισαν. Καλύτερα δτι τὸν μεθύσιο! εἶπε δὲν δήμαρχος μπροστά μουν σὰν νὰ μὴν ήμουν κι' δλας δρκετὰ μεθυσμένος. Καὶ μοῦρχισαν κι' ἄλλο μέσο στὸ διαβάζει δυνατὰ στὸν ἄλλον; μὰ τότε ἔρχομαι στὰ σύγκαλα μουν, γιατὶ τὸ γράμμα ήτον τῆς μητέρας μουν, ποὺ τὴν ἀγαποῦσα πολὺ μοῦ τὸ είχε γράψει αὐτὸ τὸ γράμμα δταν ἔφευγα γιὰ τὴ θάλασσα. Λοιπὸν ἔγω εἶπα τὸν γιατρὸ μπεκρή, γιατὶ ητον γνωστὸ πῶς ἔπινε πολύ. Είσαι μπεκρής! τὸν εἶπα. Θύμωσε κ

τὸν δῆμαρχο κι' ἀγάπασσα τὰ γόνατά του. Ἐμεῖς εἴμαστε πειù βαφτισμένοι, εἰπε; "ὅλοι μὲν τὸν θεό τρόπο. Καὶ τὸ πιστεύω, γιατί ἔτσι ἔκαμψε πάντα μὲ δύσους τὸν συναναστρέφονταν. "Ἐλα ἐδῶ μπροστά μου! μοῦ εἴπε τότε ὁ δῆμαρχος. Μὰ ἔγώ δὲν πήγα μὲ τὸ καλό, ἔμεινα ἐκεῖ ποὺ θῆμουν καὶ κρατιούμουν σφιχτά στὸ πόμολο τῆς πόρτας. "Ἐλα ἀμέσως, λέει, ἔλα στὸ μνούτιο! Καὶ τὸ εἴπε αὐτὸ τόσο ἀστεῖο, γιατί μιλοῦσε περίεργα, μὲ πολλὲς ἀστείες λέξεις. Μὰ ἔγώ δὲν κούνησα. Πετιέται τότε ὁ καπετάνιος Πράντε καὶ φωνάζει: Μινούττο, μινούττο, νὰ τὸ σύνθημα! Μινούττα όâ τὸν βγάλλωμε!

Καὶ δλοι ἡταν σύμφωνοι νὰ μὲ βγάλουν Μινούττα ἐπειδή, λέει, είμαι μικρός μοῦ πάει καλά. Μὲ πήραν δύο καὶ μ^ορέσυραν ὥς τὸν δῆμαρχο καὶ μ^ορέσυραν μπροστά του καὶ καθώς ἥμουν μικρός κι^ν ἀσήμιαντος, μὲ σήκωσε δῆμαρχος μόνος του καὶ μὲ βούτηξε μέσ^ο στὸν κονθᾶ. Βούτηξε τὸ κεφάλι μου πέρα πέρα κάτω, ἔτριψε τὴν μύτη μου στὸν πάτο τοῦ κονθᾶ, ποὺ ἦτον δλο στάχτη καὶ γυαλιά, κ^η ἐπιτά μὲ σήκωσε καὶ μοῦ είπε μιὰ εὐχή. "Ἐπειτα είχαν κ^η οἱ ἀνάδοχοι νὰ κάνουν τὸ καθῆκον τους, δηλαδὴ δ καθένας μ^ορέσυρε καὶ μὲ σήκωσε στὸν δέρα καὶ μ^ορέσυρε νὰ πέφτω κάτω, κι^ν δταν τὸ βαρέθηκαν αὐτὸ μοιράστηκαν σὲ δυὸ στρατόπεδα καὶ μὲ πετοῦσαν ἀπ^ρ τὸ ἔνα στὸ ἄλλο σὰν μπάλα τῶκαναν αὐτό, λέει, γιὰ νὰ στεγνώσω. "Ἐκαναν ἔτσι ὡς που τὸ βαρέθηκαν κι^ν αὐτό. Ὁ δῆμαρχος φώναξε: στόπ! καὶ τότε μ^ορέσυρε καὶ μὲ είπαν δλοι μαζί Μινούττα καὶ μούδιναν τὸ χέρι καὶ μ^ορέσυρε γιὰ νὰ σφραγίσουν τὸ βάρτισμα. "Αλλη μιὰ φορά μ^ορέσυρε μέσ^ο στὸν κονθᾶ δ Κόλμπες δ γιατρόδς μ^ορέσυρε μέσα μ^ορέσυρε μου τὸ βάρος, τόσο ποὺ μούδινασε κάτι μέσα στὸ πλευρό δὲν μποροῦσε νὰ τὸ χωνέψῃ ποὺ τὸν είπα μπεκορή... "Ετσι, ἀπὸ κείνην τὴν νύχτα μούδινε τὸ παρασούκλι μου καὶ τὴν ἄλλη μέρα δλη ἡ πόλις τὸ ἔρεσε πῶς ἥμουν στοῦ δημάρχου καὶ πῶς μὲ είχαν βαρτίσει.

— Καὶ σοῦστασε κάτι σ
δμως δὲν ἔπαθες τίποτα;

— Είναι δεύτερη φορά πων μὲ ρωτάτε ἀν
ἔπαδα τίποτα στὸ κεφάλι καὶ ἵσως ἔννοεῖτε
τίποτα μὲ αὐτό. Μὰ ἐγώ τότε δὲν χτυπήσα στὸ
κεφάλι, δὲν ἔπαδα τίποτα στὸ κεφάλι, ἀν δεν είναι
αὐτὸ πον ϕρβάστε. Μὰ χτυπήσα στὸν κουβά
καὶ μούσπασε ἔνα παγίδι, αὐτὸ είναι ἀλήθεια,
αὐτὸ δὲν τὸ διαιφένδω. Μὰ τώρα είναι πάλι
καλά τίποτε δὲν μούσμεινε, δῆλα πέρασαν, μακάρι
κόσμο ἀπ' τὸν όποιο βγαίνει αὐτὸ τὸ μιστή-
ριο... Νὰ πάρῃ διάβολος αὐτὸν τὸν κρυψό-
τὸν κόρμο! Πάντα πρέπει ἔνας κόσμος νὰ είναι
πίσω διπ' δῆλα κρυμμένος. Νὰ σοῦ πῶ, θὰ ἤτοι
τόσο πιὸ καλά καὶ πιὸ ωραία ἀν ἔπινες κ' ἐσὺ
ἔνα ποτήρι δὲν καταλαβαίνω πῶς μπορεῖς καὶ
κάθεσαι μὲ στεγνὸ λαρύγγι.

Ο Νάγκελ ἥπτε πάλι οὐ εἴη κολούθησε:

— Εἰσαι τόσο σιωπηλός! Ξέρεις, νὰ μὴν ἀφή-

ἔπινε χτύπησε πάλι τὸ κουδούνι καὶ παράγ-
γειλε καὶ ἄλλο κρασὶ καὶ πάλι ἤπιε. Διὰ μιᾶς εἰπε:

— Τί λές, — ἔτοι μοῦ κατεβαίνει τώρα, — νομίζεις πώς ὡς σ' ἔναν βαθὺδό καταλαβαίνω ἐγώ τοὺς ἀνθρώπους; Μή μὲ κυτάζεις μὲ τόση ἀπορίᾳ, εἶναι ἔτοι μιὰ φιλικὴ ἐρώτησις. Νομίζεις πώς μπορῶ νὰ δῶ μέσα στὸν ἀνθρώπο ποὺ μιλῶ μαζί του;

Ο Μινόυττας τὸν κυτάζει φοβισμένα καὶ δὲν
ξέρει τί νὰ πῇ. Ο Νάγκελ λέγει πάλι:

— Ἐπειτα πρέπει νὰ μὲ συγχωρέσῃς καὶ τὴν ἄλλη φορά, ὅταν εἶχα τὴν εὐχαρίστηση νὰ σ' ἔχω ἐδῶ, οοῦβγαλα τὴν ψυχή σου μὲ κάπι αἰπελπιστικὲς ἔφωτήσεις. Θυμᾶσαι μεταξὺ ἄλλων ποὺ δοῦ πρόσφερα καὶ χρήματα γιὰ νὰ τῆς ἀν ἥθελες πώς εἰσαι πατέρας ἐνὸς ζένου παιδιού; Χά, χά, χά; τὸ θυμᾶσαι; Μὰ τότε ἔκπανα αὐτὸ τὸ σφάλμα ἐπειδὴ δὲν σὲ γνώριζα τώρα πολὺ σὲ κάνω καὶ ἀπορεῖς μαζί μου ἐνῷ δύμως σὲ ζέρω πολὺ καλά καὶ σ' ἔκτιμω πολύ. Βλέπεις, σήμερα τὸ κάνω αὐτὸ μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ εἴμαι πολὺ νευρικός καὶ εἴμαι κι' δλας καὶ πολὺ μεθυσόμενος. Αὐτὸς είναι δλος δ λόγος. Βέβαια τὸ πασ-

τηρεῖς πῶς εἶμαι ἐντελῶς μεθυσμένος; Βέβαια τὸ παρατηρεῖς γιατὶ θές νὰ τὸ κούψῃς; Μὰ τί ἥθελα νὰ πῶ — ναι, θὰ μ^η ἐνδιέφερε πολὺ νὰ μάθαινα πόσο σέξιο μ^η ξέχεις νὰ μαντεύσω — ναι νὰ μαντεύσω τὴν ἀνθρώπινη ψυχή. Ξά, χά, γιὰ νὰ μιλῶ ἐγὼ γιὰ «ἀνθρώπινη ψυχή» πρέπει νὰ ξέρως πῶς εἶμαι φοβερά μεθυσμένος, ζ; Λοιπὸν γιὰ νὰ σ' τὸ έξηγήσω βόσ πιὸ καλὰ μπορῶ, δταν μιλῶ μ^η ἔναν ἀνθρώπο μπορῶ καὶ καταλαβαίνω ἀμέσως μιὰ λεπτή χροιὰ στὴν φωνή του, ἀκούων ἐκτάκτως καλά. «Οταν μιλῶ μ^η ἔναν ἀνθρώπο δὲν ξέω ανάγκη νὰ τὸν κυτάζω γιὰ νὰ παρακολουθῶ ἑκεῖνο ποὺ λέγει μὲ τὸ αὐτὸν καταλαβαίνω ἀμέσως ἀν λέγι τὴν ἀλήθεια ἡ ἀν μοῦ πουλᾶ ψευτιές. Ή φωνή εἶναι ἐπικίνδυνο δργανο. Νά μὲ καταλάβῃς καλά: δὲν ἔννοω τὸν ὑλικὸν ἥχο τῆς φωνῆς, αὐθὸς μπορεῖ νὰ εἶναι ψιλὸς ή βαθύς, μελωδικὸς ή ἔξιρος: δὲν ἔννοω

τὸ δὲ οὐκιδὸν μέρος, τὸν τόνο, δχι, ἐννοῶ ἐκεῖνο τὸ μυστήριο ποὺ εἶναι πίσω ἀπ' ὅλα, τὸν κρυφὸ κόσμο ἀπ' τὸν ὄποιο βγαίνει αὐτὸ τὸ μυστήριο . . . Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος αὐτὸν τὸν κρυφὸ τὸν κόσμο! Πάντα πρέπει ἔνας κόσμος νὰ εἴναι πίσω ἀπ' ὅλα κρυμμένος. Νὰ οοῦν πῶ, θὰ ἥτον τόσο πιὸ καλὰ καὶ πιὸ ωραῖα ἀν̄ ἔπινες κ' ἐσύν εἶνα ποτήρι δὲν καταλαβαίνω πῶς μπορεῖς καὶ καθέσαι μὲ στεγνὸ λαρούγγη.

“Ο Νάγκελ ἥπιε πάλι κ' ἔχηκολούθησε:

— Εἰσαι τόσο σιωπηλός! Εέρεις, νὰ μὴν ἀφῆ νης νὰ σοῦ παίρνω τὸ κεφάλι μετά μεγάλα μου λόγια ποὺ νὰ μὴ τολμᾶς νὰ πῆς λεξι. Χά, χά, χά!

Αὐτὸ δὲ ἔλειπε! Μὰ τῷδα ἔχασα τί ήθελα νὰ πῶ. Δὲν πειράζει, λέγω τίτοτ' ἄλλο, δχι πολὺ ἐνδιαιρέον, μὰ τὸ λέγω ὃς ποὺ νὰ ψυμπθῶ πολὺ κείνο ποὺ ἔχασα. Θέσ μου, τί ἀνοησίες κάθομαι καὶ λέω! Ποιδ εἶναι ἡ γνώμη σου γιὰ τὴν Κιελλανδ; Πές μου ν' ἀπούσω τι σπέτεσαι γι' αὐτήν. Ἐμένα ἡ γνώμη μου εἶναι πώς αὐτή η Κιελλανδ εἶναι κοκέττα σὲ τέτοιο βαθμό, ποὺ ἀλήθεια κατὰ βάθος θὰ ἔχαιρετο φοβερὰ — κι' ἄλλοι, δσο τὸ δυνατὸν περισσότεροι — κ' ἔγω μᾶζι — σκοτώνονταν γι' αὐτήν. Αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου. Εἶναι χαριέστατη, βέρααι εἶναι, καὶ θὰ ἥτον γλυκὸς πόνος γιὰ ἔναν ἀνθρώπο νὰ τὸν ἐσύντριψε μὲ τὸ πόδι της: οὔτε τὸ ἀρνοῦμαι πώς μπορεῖ καμιὰ μέρα νὰ τὴν παρακαλέσω νὰ τὸ κάνῃ. Μὰ δὲν εἶναι βία ἀκόμα, ἔχω καιρό... Γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ, πάλι σὲ κάνω καὶ τὰ χάρνεις σήμερα τὸ βράδυ μὲ τὰ λόγια μου! Σὲ πρόσβατα; ἔννοω ἐσένα προσωπιῶς; — "Ἄν ξέρατε τι δρῶμα ποὺ μῆλησε ἡ κυρία Κιελλανδ γιὰ σᾶς! Τὴν είδα χθές, μίλησε πολλή ὥρα μᾶζι μου..."

— Γιὰ πές μου — συγγνώμη ποὺ δὲν σ' ἀφήνω νὰ τελειώσῃς — μὰ ἔχεις ἵσως κ' ἐσύ λίγο ἔκεινην τὴν ἐπιτηδειότητα νὸ μπορῆς ν' ἀκούσῃς τί τοέμει πίσω ἀπ' τὴν ὑλικὴ φωνὴ τῆς κυρίας Κιέλλανδ; — Μὰ τώρα καταλαβαίνεις κι' ὁ Ἰδιος πώς λέω τερατώδεις ἀνοησίες! "Ε; δὲν είναι ἀλήθεια; Λοιπόν! Μὰ θὰ χαιρόμουν δὲν ἥξερα πώς κ' ἐσύ καταλαβαίνεις τοὺς ἀνθρώπους θὰ σὲ συγχαιρόμουν καὶ θὰ σοῦλεγα: 'Ἐμεῖς οἱ δύο στεκόμαστε μαζὶ ἐπειδὴ τὸ καταλαβαίνομε αὐτό τὸ θέλα νὰ κάνωμε μιὰ συμφωνία, ποτὲ νὰ μὴ μεταχειρισθοῦμε τίς γνώσεις μας δὲνας ἔναντίον τοῦ ἄλλου — δὲνας, καταλαβαίνεις; — ἔναντίον τοῦ ἄλλου' νά, δηλαδὴ πῶς ἔγω ποτὲ δὲν θὰ μεταχειρισθῶ τὶς γνώσεις μους ἔναντίον σου, ἀκόμα κι' δταν σὲ καταλέψω καὶ σὲ μαντεύσω. Αὐτὸ τὴν θέλα νὰ πῶ. "Ε, τώρα πάλι γίνεσαι ἀνήσυχος καὶ φαίνεσαι φοβισμένος! Μὰ ἔσερεις, νὰ μὴ σὲ φοβίζῃ δταν λέω μεγάλα λόγια εἶναι δῆλα κοντρά δταν είμαι μεθυσμένος γίνεται τὸ στόμα μου τόσο μεγάλο . . ."Α, τώρα τὸ θυμοῦ μαὶ ἔκεινο ποὺ θέλεια νὰ πῶ δταν ἀρχισα νὰ μιλῶ γιὰ τὴν Κιέλλανδ ποὺ δὲν μ' ἔνδιεφρες. "Αλλως τε καὶ γιατί νὰ τὴν πῶ καὶ τὴν γνωμή μου γιὰ τὴν Κιέλλανδ, ἀφοῦ δὲν μοῦ τὴν ζήτησες! Νά, σου χάλασα ἐντελῶς τὸ κέφι θυμάσαι τί χαρούμενος ποὺ θίσουν πρὸ μιᾶς ὡρας δταν ήθες; "Ολη αὐτὴ ἡ φλυαρία ἔρχεται ἀπ' τὸ κρασί . . . Μὰ μὴ μὲ κάνης πάλι νὰ ξεχάσω γιὰ δεύτερη φορά ἔκεινο ποὺ θέλεια νὰ πῶ: δταν μιλοῦσες πρὶν γιὰ ἔκεινην τὴν διασκέδασι στοῖ δημάρχουν, μοῦ ήρθε καὶ μένα ἡ Ιδέα νὰ δώσω

κ' ἐγὼ μιὰ τέτοια διασκέδασι δόλο ἄνδρες, ναὶ νὰ πάρῃ ἡ δργή, μιὰ διασκέδασι, δόλο ἄνδρες.
Ὦρισμένως θὰ γίνη, καὶ θάρρους κ' ἐσύ, βέβαια
θάρρους, καὶ νὰ είσαι ἥσυχος δὲν θὰ σὲ βασφί-
σουν δεύτερη φορά· θὰ φροντίσω νὰ σὲ μετα-
χειρισθοῦν δῆλοι μὲ τὴν πιὸ μεγάλη εὐγένεια καὶ
ὑπόληψι· δὲν θὰ σπάσῃ καμία καιρόκλα οὕτε
κανένα τραπέζι· βλέπεις, θὰ ἥθελα νὰ μάζευα
κανένα βράδυ μερικοὺς φίλους ἐδῶ, δισσο πιὸ
γλήγορα μπορῶ, ἀς ποῦμε τὸ τέλος αὐτῆς τῆς
εβδομάδας. Τί λές κ' ἐσύ;

Ο Νάγκελ ἤπιε πάλι, ἤπιε δύο διλόκληρα ποτήρια. Ο Μινούττας πάλι δὲν ἔλεγε τίποτα. Ή ποώτη του και παιδιακήσια χαρὰ είχε φύγει και ήτο σάν νάκουνε τὶς κουβέντες του Νάγκελ μόνο ἀπὸ εὐγένεια. Μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἥθελε νὰ πιῇ κρασί.

— Διὰ μιᾶς ἔγινες τόσο σιωπηλός, εἶπε δέ Νάγυντ. Είναι γελοῖο, μὰ ἀλήθεια, ξέρεις, φαινεται αὐτὴν τὴν στιγμὴν σὰν νὰ πειράχτηκες ἀπὸ κανένα λόγο ποὺ εἴπα. Είναι δυνατόν; Νὰ πειράχης! Τὸ παραπήδησα ποὺ ταράχτηκες μια

στιγμή. Ἔ; Μπορεῖ πάλι νάκανα καὶ λάθος. Σκέφτηκε ποτὲ πῶς πρέπει νὰ αἰσθάνεται χανένας κατεργάρης, δταν ἔξαφνα μιὰ μέρα τὸν πιάσση ἔνας μυστικὸς ἀστυνόμος ἀπ' τὸν ώμο καὶ τὸν κυττάχη στὰ μάτια χωρὶς νὰ πη λέξι; . . . Μά τί νὰ σὲ κάνω τώρα; γίνεσαι δῆλο πιὸ λυπημένος καὶ σιωπηλός. Εἴμαι σήμερα νευρικός καὶ σὲ τυραννῶ, μιὰ δὲν μπορῶ, πρέπει νὰ μιλῶ εἶναι συνήθειά μου δταν εἴμαι μεθυσμένος. Καὶ οὕτε πρέπει νὰ φύγῃς, εἰδεμὴ θὰ είμαι ἀναγκασμένος νὰ καθίσω νὰ κουβεντιάζω μὲ τὴν Σάρα, τὴν ὑπηρέτρια, καὶ ἐκτὸς ποὺ θὰ είναι βαρετό, δὲν δριμούσει κι ὅλας.

Σιγή. Ο Νάγκελ ἦπιε πάλι κ' ἔσακολούθησε:

— Λοιπόν, διώτες λέγαμε: ή ἀνθρώπινη ψυχή!
• Πῶς σοῦ φαίνεται ποὺ ἔνα πρωΐ, μερικὲς μέρες τώρα,
ἔπιασα τὸν ἑαυτό μου ἐμένα τὸν ἸωάννηΝίλεν Νάγκελ, ποὺ περπατοῦσα μπρὸς στὸ
σπίτι τοῦ προξένου, τοῦ Ἀνδρέζεν, ἀπάνω κάτω
καὶ σκεπτόμουν πόσο ψηλὲς ή πόσο χαμηλὲς νὰ
εἶναι οἱ κάμαρες τοῦ σπιτιοῦ του; Ναί — πῶς
σοῦ φαίνεται;! Μὰ αὐτὸ εἶναι πάλι, θν μπορῶ
νὰ ἐκφρασθῶ ἔτσι, η ἀνθρώπινη ψυχή. Τίποτε
δὲν τῆς ξεφεύγει, δλα ἔχουν σημασία γι' αὐτήν...
Τί ἐντύπωσι π. χ. σοῦ κάμει δταν καμιὰ φροδά-
τὴν νύχτα γυρίζεις ἀπὸ καμιὰ συναναστροφή,
ή καμιὰ δουλειά, σπίτι κ' ἔξαφρα βρίσκεις μπρο-
στά σου, ἐνῷ πᾶς ήσυχα τὸν δρόμο σου, ἐναν-
άνθρωπο, ποὺ στέκεται σὲ μιὰ γωνιὰ καὶ σὲ
κυτάζει καὶ γυρνᾷ τὸ κεφάλι κατόπιν σου δταν
περάσης, καὶ μόνο σὲ κυτάζει καὶ δὲν λέει τί-
ποτα: Κ' ἀν ὑποθέσωμε πως υποοεῖς νὰ δῆς

μόνον τὸ πρόσωπό του καὶ τὰ μάτια του, τότε τί; "Ἄχ, τί δὲν συμβαίνει μέσος στήν ἀνθρώπινη ψυχή! . . ." Ερχεται ἔνα βράδυ σὲ μιὰ συναναστροφή ποὺ εἶναι — ἀς πούμε: δώδεκα ἀνθρώποι καὶ δέκατος τρίτος μπορεῖ νὰ εἶναι μιὰ τηλεγραφίστρια ή κανένας φτωχὸς δικηγόρος, ή ἔνας ταμίας ή ἔνας πλοιάρχος ἀτμοπλοίου, ἐπὶ τέλους ἔνας ἀνθρώπος χωρὶς καμία σημασία — λοιπὸν δέκατος τρίτος κάθεται σὲ μιὰ γωνιὰ καὶ δὲν λαμβάνει μέρος στήν δικλία καὶ δὲν κάνει οὕτε τὸν παραμικρὸν θόρυβον καὶ δικλίας ἔχει κι' αὐτὸς δέκατος τρίτος ἀνθρώπος τὴν ἀξία του, δχι δὲ δίδιος γιὰ τὸν ἑαυτό του, μὰ ὡς παράγων στήν συναναστροφή. "Ισια Ἰσια ἐπειδὴ φορεῖ αὐτὴν τὴν φορεσιά, ἐπειδὴ μένει ἔτσι διαμήτος, ἐπειδὴ τὸ μάτια του κυτάζουν μὲ τὸν κοντὴν ἔκφρασι ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους συντρόφους, καὶ ἐπειδὴ εἶναι δόλος του νὰ εἶναι τόσο ἀσήμαντος, μὲ αὐτὸν συντείνει νὰ δώσῃ στήν συναναστροφή τὸν ἰδιαίτερον τῆς χαρακτήρα. "Τοια Ἰσια ἐπειδὴ δὲν λέγει τίποτα, ἔργαζεται ἀρνητικῶς καὶ δίνει σ' δῆλην τὴν κάμαρα ἔναν ἔλαφρὸ τόνο μελαγχολίας, ποὺ κάμνει οἱ ἄλλοι δλοι νὰ μιλῶν ἀκούιν τόσο δυνατὰ κι' δχι δυνατάτερα. Δὲν ἔχω δίκαιο; Αὐτὸς δὲ ἀνθρώπος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο μπορεῖ κυριολεκτικῶς νὰ γίνη τὸ πιὸ σημαντικὸ πρόσωπο μέσος στήν συντροφιά. "Εγώ, καθὼς εἴπα, δὲν καταλαβαίνω ἀπὸ ἀνθρώπους, μὰ καμία φορὰ μὲ διασκεδάζει νὰ παρατηρῶ πόσο μεγάλη ἀξία μποροῦν νάχουν τὰ μικρὸ πράματα: ἔτσι μιὰ φορὰ θήμουν μάρτυς ποὺ ἔνας κατημένος μηχανικὸς ἔντελως ἔνος, ποὺ δὲν ἀνοίγε τόσο δὰ τὸ στόμα του . . . Μὰ αὐτὸς εἶναι ἄλλη ιστορία καὶ δὲν ἔχει νὰ κάνῃ τίποτα μὲ αὐτὴν παρὰ μόνο πώς πέρασαν κι' οἱ δύο δάτη τὸ μιαλό μου κι' ἀφήσαν ἔκει τὰ ἔναντι των. Μὰ γιὰ νὰ μείνωμε στήν παραβολή: ποιὸς ἔρει ἀν Ἰσια Ἰσια ἡ σιωπή σου σήμερα τὸ βράδυ δὲν δίνει τὴν ἀξία στὰ δικά μου λόγια — ἀδιακρίτως τῆς ὑπερβολικῆς μου μέθης — δὲν ἡ δύσκις τοῦ προσώπου σου αὐτὴ ἡ μισοφοβισμένη, μισοαθώα ἔκφρασις τῶν ματιών σου δὲν μὲ κάνῃ Ἰσια Ἰσια νὰ μιλῶ δύπως μιλῶ! Εἶναι ἔντελως φυσικὸ καὶ δὲν μού κάνει καθόλου παράξενη ἔντύπωσι. Κάθεσαι κι' ἀκοῦς αὐτὰ ποὺ λέγω — ποὺ λέγω ἔγω, ἔνας μεθυσμένος, — τυχαίνει καὶ ταράζεται μὲ κάτι ποὺ λέγω — ναί, ταράζεται, γιὰ νὰ μεταχειριστοῦμε τὴν ἔκφρασι ποὺ εἴπαμε ήδη, — καὶ ἔμένα μού ἔρχεται διάθεσις νὰ ἔξακολουθήσω ἄκομα καὶ νὰ σοῦ ἀραδιάσω ἄκομα κι' ἄλλες τέτοιες κουβέντες. Αὐτὸς τὸ ἀναφέρω μόνο ὡς παράδειγμα γιὰ τὴν ἀξία τῶν τιποτένιων πραγμάτων. Μή τὰ ἔχνας τὰ τιποτένια πράγματα, καλέ μου φίλε!

Γιὰ τὸν Θεοῦ, τὰ τιποτένια πράματα ἔχουν πάρα πολὺ μεγάλη ἀξία . . . Εμπρός!

"Ητον ἡ Σάρα ποὺ χτυπούσε γιὰ ν' ἀγαγγέλη πώς τὸ φαγὶ ἥτον ἔτοιμο. "Ο Μινούττας σηκωθήκε αὖτος. "Ο Νάγκελ ἥτον πιὰ πέρα πέρα ζαλισμένος καὶ οὕτε μιλοῦσε πιὰ καθαρά ἐπειτα δὲν ἀντίφασκε στὸν ἑαυτό του κι' ἔλεγε δὲν χειρότερες ἀνοησίες. Τὰ σκεπτικά του μάτια καὶ οἱ φλέβες του ποὺ φούσκωναν στοὺς κροτάφους ἔδειχναν πώς χλιες σκέψεις περνοῦσαν ἀπὸ τὸ μυαλό του.

— Ναι, είτε, δὲν ἀπορῶ ποὺ θέλεις νὰ ἐπωφεληθῆς αὐτὴν τὴν περίστασι γιὰ νὰ φύγης, στεροῦ ἀπὸ δλες τὶς ἀνοησίες ποὺ ἀκούονται σήμερα τὸ βράδυ. Γιὰ μερικὰ πράματα θὰ ἥθελα δικλίας ν' ἀκούσων δικόμα τὴν γνώμη σου δὲν ἀπήντησες καθημένος στήν καθημάτου στὸν πάνω τοῦ καρπού της καρδιάς του γιὰ τὴν καρδιά Κιέλλανδ. "Εμένα μέσος στήν φαντασία μου εἶναι σὰν τὸ πιὸ σπάνιο, τὸ πιὸ ἀφιλαστό πλάσμα, δλη διορφιὰ καὶ ἀγνή καὶ λευκή σὰν τὸ χιόνι — φαντάζεται καθαρό, βαθύ, μεταξωτὸ χιόνι; "Ετοι τὴν βλέπω στήν φαντασία μου: "Αν μ' ἐκεῖνο ποὺ εἴπα τοιν ἔσχηματισες ἄλλη ἐντύπωσι, εἶναι στραβή . . . Λοιπὸν τώρα νὰ πιᾶ τὸ τελευταῖο ποτήρι μαζί σου υγεία! . . . Μὰ κάτι συλλογίστηκα. "Αν είχες τὴν υπόμονή νὰ καθίσῃς ἀκόμα δύο μικρὰ λεπτά, θὰ σου θήμουν πάρα πολὺ εὐγγρώμων. Τὸ ζήτημα εἶναι αὐτὸς — θὰ σ' τὸ πῶμα καθαρά, μὰ ἔλα πιὸ κοντὰ νὰ σ' τὸ ψιθυρίσω, γιατὶ ἔδω οἱ τοῖχοι εἶναι ψιλοί καὶ πρέπει νὰ προσέχῃ κανεὶς — λοιπὸν τὸ ζήτημα εἶναι αὐτό: εἶμαι φοβερὰ ἔρωτευμένος μὲ τὴν Κιέλλανδ. Τώρα τὸ εἴπα! Εἶναι μόνο μερικές λέξεις ἡρόες, μὰ δὲ ο Θεός ποὺ εἶναι στὸν οὐρανὸν ἔρει πόσο πολὺ τὴν ἀγαπᾶ καὶ πόσο υποφέρει γι' αὐτήν. "Ας εἶναι, αὐτὸς εἶναι ἄλλη δουλειά, ἀγαπᾶ, υποφέρω, καλά, δὲν εἶναι τώρα καιρὸς γι' αὐτό. Λοιπόν! Μὰ ἔλπιζω πώς μὲ τὴν εἰλικρίνεια ποὺ σοῦδειξα, θάχης κι' ἔσον δῆλην τὴν διάκρισι ποὺ πρέπει. Μοῦ τὸ υπόρογχο; Εὐχαριστῶ, ἀκριβέ μου φίλε. "Άλλα, θὰ πῆς, πῶς μπορεῖ νὰ εἶναι ἔρωτευμένος μαζί της ἀφοῦ τώρα τὴν πώς εἶναι κοκέττα; Πρωτον μπορεῖ κανεὶς πολὺ καλά νὰ διαπάξει καὶ κοκέττη, αὐτὸς δὲν ἔμποδίζει μ' αὐτὸς οὕτε μὲ μέλει, αὐτὸς τὸ παραβλέπω. Μὰ τώρα ἔρχεται κάτι ἄλλο. Πῶς ἥτον πρὸν; εἴπες πώς καταλαβαίνεις τοὺς αὐτούς πορείας της διάθεσις, νὰ ἔρχεται πώς δὲν τοὺς καναλαβαίνεις; Γιατὶ ἀν ἔξερες τοὺς αὐτούς πορείας, θὰ καταλαβαίνεις αὐτὸς ποὺ λέγω τώρα: βέβαια δὲν ἔννοω πώς ἡ Κιέλλανδ εἶναι ἀλήθεια μιὰ κοκέττα δὲν τὸ ἔννοω σοβαρά. "Τοια Ἰσια ποὺ εἶναι πάρα πολὺ φυσική, ἐπιάκτως φυσική, — τί λές

π. χ. γι' αὐτὴν τὴν συνήθεια ποὺ ἔχει νὰ γελᾷ, ἔνω μάλιστα δὲν ἔχει οὕτε πολὺ ἀσπρα δόντια; Γελεὶ πολὺ συχνὰ καὶ χωρὶς καμία προσποίησι, γιὰ νὰ τὴν πῆ κανεὶς κοκέττα. Μὰ σημειώσε αὐτὸς ποὺ λέγω: μόλια ταῦτα μπορῶ ἀν θέλω νὰ διαδώσω τὴν φήμη πώς ἡ καρδιά Κιέλλανδ εἶναι μιὰ κοκέττα δὲν μὲ πειράζει καθόλου νὰ τὸ διαδώσω. Καὶ δὲν τὸ κάνω γιὰ νὰ τὴν βλάψω καὶ νὰ ἐκδικηθῶ, τὸ κάνω γιὰ νὰ συγκρατήσω τὸν ἑαυτό μου τὸ κάνω ἀπὸ δόντια; Δὲν εἶναι ἀλήθεια; εἶναι θὰ τὸ καταλαβαίνεις; Καταλαβαίνεις περίφημα τὸν ἀνθρώπους ἔσυ, φίλε μου! ἀλήθεια, μὴ κάνης τώρα ἀντιρρήσεις. . . Δὲν σούτυχε ποτὲ νὰ περπατᾶς μιὰ μέρα στὸν δρόμο, βυθισμένος στὶς σκέψεις σου τὶς ἀλήθειες, χωρὶς κακία, κι' ἔκει ἔξαφνα δλοι οἱ ἀνθρώποι νὰ γυρίσουν νὰ σὲ κυτάξουν, νὰ σὲ μετρήσουν ἀπὸ τὸ κεφάλι διὸ τὰ πόδια; βρίσκεται κανεὶς σὲ δυσάρεστη θέση. Σε σκονίζεσαι μπρὸς καὶ πίσω, σὰν κλέφτης κυτάζεις γύρω σου μήν ἔχουν τίποτα τὰ ρυχά σου καὶ τέτοιος τρόμος σὲ πιάνει ποὺ βγάζεις καὶ τὸ καπέλο σου γιὰ νὰ δης μὴ τυχὸν εἶναι παρφύλιενη ἄκομια ἀπάνω ἡ τιμή, ἀν καὶ φορής ἔνα παληὸ καπέλο. Μὰ τίποτα δὲν ὀφελεῖ καὶ πρέπει νὰ ὑπομείνῃς μὲ ησυχία κάθε λούστρος καὶ κάθε περαστικός νὰ σὲ κυτάζουν δοσ θέλουν. . . Μά, καλέ μου φίλε, ἀν αὐτὸς εἶναι μαρτύριο, τί πρέπει τότε νὰ εἶναι δταν σὲ πιάσουν καμιὰ μέρα καὶ σὲ τὰν στὴν ἀνάκρισι; . . . Πάλι ταράχηκες. "Ε; φαντάσου, μοῦ φάνηκε πολὺ καλά πώς σὲ είδα καὶ ταράχηκες. . . Λοιπὸν νὰ πάγκανεις στὴν ἀνάκρισι, καὶ νὰ τὸν βάλουν μπροστὰ σ' ἔναν διαβολεμένο ἀστυνόμο καὶ νὰ τὸν ἀγανακίνουν μπρὸς σὲ δλόκληρο ἀκροατήριο. Τί ἔξασια ἀπόλαυσις γιὰ ἔκεινον ποὺ δὲν ἔχει νὰ κάνῃ τίποτα μ' δλην τὴν δουλειά καὶ μόνο κάθεται κι' ἀκούει! "Ε; Σ' αὐτὸς εἶσαι σύμφωνος μαζί μου; . . . Νὰ μὴ βγάνη κι' ἄλλο ἔνα ποτήρι κρασί ἀν στραγγίζω τὴν μποτίλα; . . . Ήπιε τὸ τελευταῖο κρασί ποὺ ἔμενε κι' ἔξαπολύμησε:

— Πρέπει ἄλλως τε νὰ σου ζητήσω σιγγρώμη ποὺ δλο ἀλλάζω τὸ θέμα τῆς δικλίας. "Όλα αὐτὰ τὰ πηδήματα στὴν πορεία τῶν σκέψεων μου προέρχονται αὐτὸς ἔνδος μὲν ἐπειδὴ εἶμαι τόσο ἔλειψεινά μεθυσμένος. Ερεις, ήξερα μιὰ φορὰ ἔναν νέο, κι' αὐτὸς εἶναι ποτὲ νὰ κάνῃ τίποτα μ' δλην τὴν δουλειά καὶ μόνο κάθεται κι' ἀκούει! "Ε; Σ' αὐτὸς εἶσαι σύμφωνος μαζί μου; . . . Νὰ μὴ βγάνη κι' ἄλλο ἔνα ποτήρι κρασί ἀν στραγγίζω τὴν μποτίλα; . . . Ήπιε τὸ τελευταῖο κρασί ποὺ ἔμενε κι' ἔξαπολύμησε:

καιρό τὸν εἶχα γνωρίσει καὶ ἡτον πολὺ ἔξυπνος καὶ εὐπόληπτος φοιτητὴς τῆς φιλολογίας σ' ἔνα γερμανικὸν πανεπιστήμιο. "Ἐπειτα ἐκφυλίστηκε, σὲ δυὸ χρόνια ἔγινε καὶ μπεκόης καὶ μυθιστοριογράφος. "Οταν εὑρισκε ἔνοντας καὶ τὸν φωτοῦσαν ποιὸς εἶναι, ἀπαντοῦσε μόνο πῶς εἶναι ἔνα γεγονός! Ἐλμαὶ ἔνα γεγονός! Ἐλεγε κ' ἔσφιγγε τὸ χεῖλια του ἀπ' τὴν ὑπεροφάνειά του. "Ἄς εἶναι, αὐτὸ δὲν σ' ἔνδιαιφέρει . . ." Ελεγες γιὰ ἔναν ἀνθρώπο ποὺ σκέπτεται καὶ ποὺ δὲν ἔμαθε ποτὲ νὰ σκέπτεται. "Ἡ ἐγὼ μιλοῦσα γι' αὐτὸν; Συγγνώμη, γιατί, ἔρεις, τώρα χάνω πιὰ τὶς αἰσθήσεις μου ἀπ' τὸ μεθύσι μᾶ δὲν πειράζει, μὴ ἐνογλεῖσαι γι' αὐτό. "Αλλως τε θὰ ἥθελα νὰ σ' τὸ ἔξηγοῦσα αὐτὸ μὲ τὸν ἀνθρώπο ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ σκέπτεται. "Ἀπ' δοσα κατάλαβα, αὐτὸς δ ἀνθρώπος ἥθελε νὰ σοῦ ἐπιτεθῇ ναί, ἀλήθεια μου ἔκανε αὐτὴν τὴν ἔντυπωσιν μιλοῦσες μὲ περιγελαστικὸν υφος; μᾶ αὐτὸς δ ἀνθρώπος ποὺ εἴπεις, ἀξεῖσε νὰ τὸν ἔξετάσωμε κατὰ βάθος πῶς ἡτον. Πρῶτον ἡτον τρελλός. Ναί, ναί, δὲν ἀλλάζω γνώμη, ἡτον τρελλός. Συριάνιζε πάντα μὲ μιὰ κόκκινη κραβάτα καὶ γελοῦσε ἀπ' τὴν τρέλλα του. "Ἡτον τόσο τρελλός ποὺ πολλὲς φορὲς ἐκάθετο κ' ἔβυθυζετο σ' ἔνα βιβλίο δταν πήγαινε κανεὶς νὰ τὸν δῆ, ἀν καὶ ποτέ του δὲν διάβαζε. Δὲν φοροῦσε κάλτσες, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ μπορῇ ν' ἀγοράζῃ ἔνα τριαντάρυλλο γιὰ τὴν μπουτονιέρα του. Τέτοιος ἡτον. Μὰ τὸ πιὸ νόστιμο ἀπ' δλα ἡτον ποὺ εἶχε ἔνα σωρὸ φωτογραφίες, φωτογραφίες σεμνῶν, ὅμορφων δραγατικῶν κοριτσιῶν κι' ἀπάνω σ' αὐτὲς τὶς φωτογραφίες ἔγραφε δνόματα μεγάλα καὶ σπουδαῖα, μόνο γιὰ νὰ νομίζῃ δ κόσμος πῶς ἔχει δλο σπουδαῖες κ' εὐγενικὲς γνωριμίες. Σὲ μία φωτογραφία εἶχε γράψει τὸ ὄνομα Α. Σταγκ, γιὰ νὰ φαίνεται σὰν αὐτὴ ἡ νέα νὰ ἡτον συγγενῆς μὲ τὸν ὑπουργὸ τοῦ κράτους, ἐνῷ τὸ πολὺ πολὺ νὰ ὠνομάζετο Λῆ ἢ Χάσουγκ. Χά, χά, χά! Τὶ μεγαλομανία! Ἐφαντάζετο πῶς οἱ ἀνθρώ-

ποι ὅλο μαζὶ του τὰ εἶχαν, πῶς τὸν συκοφαντοῦσαν οἱ ἀνθρώποι μὲ συκοφαντοῦν! Ἐλεγε. Χά, χά, χά! Νομίζεις ἀλήθεια πῶς σκοτίζονταν κανεὶς νὰ τὸν συκοφαντῆσῃ; τί; Μὰ μέρα μίτηκε σ' ἔνα χρυσοχοεῖο καὶ κάπνικε δύο τοιγάρα! Τὸ ἔνα τὸ βαστοῦσε στὸ χέρι, τὸ ἄλλο στὸ στόμα, μᾶ καὶ τὰ δύο ἡταν ἀναμμένα. "Ισως νὰ μη τὸ ἔξερε πῶς εἶχε συγχρόνως δύο τοιγάρα, καὶ σὰν ἀνθρώπος ποὺ ἐσκέπτετο, μᾶ ποὺ δὲν εἶχε μάθει νὰ σκέπτεται, οὔτε φωτοῦσε . . .

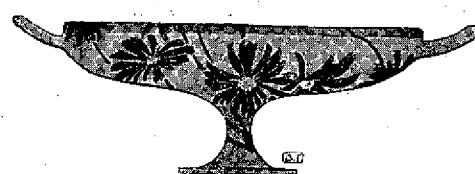
— Τώρα πρέπει νὰ φύγω, εἴπε ἐπὶ τέλους δ Μινούπιτα σιγά.

Ο Νάγκελ διὰ μιᾶς σηκωθήκε.

— Ἀλήθεια πρέπει νὰ φύγης; εἶπε. Ναί, ἄλλως τε καὶ ἡ ἴστορία εἶναι πολὺ μακριὰ ἀν δέλη κανεὶς κατὰ βάθος νὰ ἔξετασῃ αὐτὸν τὸν ἀνθρώπο. Δὲν πειθαρίζει, τὸ ἀφήνομε γι' ἄλλη φορά. Θέλεις λοιπὸν καὶ καλά νὰ φύγης τώρα; Εὐχαριστῶ ἀπείρως γιὰ σήμερα τὸ βράδυ, ἀκοῦς! Μᾶ τώρα εἶμαι τόσο παραξένα μεθυσμένος πῶς φαίνομαι; — Ναί, ναί, σὲ βλέπω, εἶσαι ἔνας τετραπερασμένος κατεργάρης, κύριε Γκρέγκαραδ καὶ γιὰ μένα εἶναι χαρό νὰ παρατηρῶ τὰ ξυπνάσου μάταια, ἔτσι ἀδύνα ποὺ εἶναι. "Αναψε ἀκόμα ἔνα τοιγάρο πρὸν φύγης. Πότε θὰ ξανάρθης πάλι; Νὰ πάρω ἡ δργή! Θᾶρες στὴν διασκέδασί μου, ἀκοῦς! Ούτε μὰ τρίχα δὲν θὰ σοῦ πειράξῃ κανεὶς. . . θὰ εἶναι μόνο μιὰ μικρὴ ἡσυχὴ συναναστροφή, ἔνα τοιγάρο, ἔνα ποτήρι κρασί, λίγη κουβέντα καὶ τρεῖς φορὲς τρία ζήτω γιὰ τὴν πατρίδα καὶ γιὰ τὸν κύριο Στένερσεν, ἔ; Ωραία θὰ εἶναι. Καὶ τὸ πανταλόνι ποὺ εἴπαμε, θὰ τὸ λάβης, νὰ πάρω διάβολος, θὰ τὸ λάβης, μᾶ καθώς εἴπαμε μόνο μὲ τὴν συμφωνία πῶς δὲν θὰ πῆς τίποτα. Σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν δημομονή σου σήμερα τὸ βράδυ! "Ελα νὰ σοῦ σφίξω τὸ χέρι! Αναψε ἔνα τοιγάρο! "Ἐναν λόγο ἀκόμα: δὲν ἔχεις νὰ μὲ παρακαλέσῃς γιὰ τίποτα; Γιατί ἀν ὑδῆς τίποτα, εἶμαι πρόδυνμος. "Οπως θέλεις. Καληνύχτα, καληνύχτα! . . .

[Μεταφρασ. Τ.]

[Ακολουθεῖ]
KNOYT ΧΑΜΣΟΥΝ

ΤΟ ΔΕΚΔΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Αγαπητέ μου φίλε,

18 Νοεμβρίου 1911

ΕΝΑΣ χωριάτης ἥλθε τὸ ἀπόγεια νὰ μὲ συντροφέψῃ. Κάπιτσε κοντά μου στὸν πεζούλια τῆς αὐλῆς, ποὺ συνειθίζω νὰ χαίρωμαι κάθε ἀποσήμερο τὴ γειμινάτικη λιακάδα, ἔβηγαλε μιὰ ἔφημερίδα ἀπ' τὴν τσέπη του καὶ μὲ παρακάλεσε νὰ τοὺς εὐνυχεῖς Ἀθηναίους . . .

— Γιὰ Ἑγγύησέ μού τα σὲ παρακαλῶ. Σά βαθειά

Ἑλληνικὰ μού φαίνονται.

— Λέει πῶς ἔβρεξε τὸ πρωὶ καὶ πάλι ξαναβγῆκε δ Ἡλιος.

— ΑἼμ' στραβός εἶναι δ κόσμος οτὴν Ἀθῆνα καὶ δὲν βλέπει πότε βρέχει καὶ πότε βγαίνει δ Ἡλιος;

— Εσύ γεάματα έρεις. Δὲν τὰ καταλαβαίνεις μονάχος σου; τὸν φάτσα.

— Κάτι καταλαβαίνω, μού είλεις, μᾶ δὲ βγαίνει πάντα νόμα.

Πήρα τὴν ἔφημερίδα καὶ τὴν ἀνοιξια.

— Νὰ διαβάσωμε γιὰ τὴ βουλή;

— Ἀκοῦς ἔχει! Γιατί τοὺς βγάζουμε τοὺς βουλευτούς; (Σ. Α. Αὐτὸν τὸ πότε πρώτη φορά τὸν πάνους; Γιά νὰ μιλάνε, νὰ τοὺς διαβάζουμε κ' ἔμεις νὰ καιρόμαστε. Διάβασε λοιπόν!

Τὸν διάβασα ἔνα κομμάτι.

— Καταλαβαίνω.

— Καταλαβαίνω. Μαλλώνωντε πάλι ἀπάνω στὸν νόμον. Ο ύμους τους δημοσιεύεις στὰ κεφάλια μας θὰ ξεπάση. "Ετοι γίνεται πάντα . . . "Οταν μαλλόνων κ' ἔγω μὲ τὴ γυναίκα μου γιὰ τὶς δουλιές τοῦ στιτιοῦ, οἱ καυγάδες μας στὸ σπιτικό μας ξεσπάνε. Γιὰ πέκα δὲλλο τίτοτε!

Τὸν διάβασα μειράνεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις, ἀνάγνωσμα, κοιτική, εὐθυμογραφία, τελευταία δῶρα καὶ γνωστοποιήσεις ἀκόμα. Καὶ μὲ τὶ οδοία καὶ τὶ δῆνος!

Τὸν παρακάλεσα νάρχεται νὰ μὲ συντροφεύη κάθε ἀπόγεια. "Υστέρω ἀπ' πάντα ποὺ σου σύν λέω, διατήτη μου φίλε; τοῦ εστόμου δημόσιο; Τί δὲ μου είπε μέσος σὲ μὰ δῶρα; "Αρθρό, χρονογράφημα, εἰδήσεις,

ογμα. "Οταν ξωγραφίζεται διοκηληρωτικά και δίκαια πάντας πνευματικός έργατης πού νένοιωσε τήν έποχήν του και πού ή έποχή του έδοκιμάσε την έπιθρασύν του, ή βιογραφικά του σύνθρων αντού και ταντό χρονικόν πολύτιμων και σπουδαίον δοκιμείται διά την μελέτην της συγχρόνου του κοινωνίας. Πολὺ δέ περισσευτερον, θταν διά βίος τού τέτοιου ανθρώπου έχει λοτοριαδός και ήθυνας πειρατείας σάν εκείνες τού Ροΐδη, που μὲ τόσην έντελειαν και έπιγραμματικήν συντομίαν τις αντιστορεῖ διό φιγαρόφορους του κ. Α. Μ. 'Ανδρεάδης, καθηγητής του Πανεπιστημίου.

Μὲ δοσον καὶ ἀν λέγη ἀπὸ μετειοφορούντην δ ἡ Ἀνδρεάδης, δι τοιούς ἀναγνώσῃ ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Ροΐδη, γνωφίζει τὸν βίον του καλύτερα παρό δὲν μελετήσῃ την βιογραφίαν αὐτήν, η ἀλλήθευτα είναι δι τοιούς θέλει νὰ ἐννοήσῃ καλά τὸ ἔργον τοῦ Ροΐδη πρέπει νὰ διαβάσῃ καὶ την βιογραφίαν του, τὴν γραμμένην ἀπὸ τὸν κ. Ἀνδρεάδην. Δὲν είναι μόνον οι πολλές καὶ ἄγνωστες Ιστορικὲς πληροφορίες για τὴν οἰκογένεια Ροΐδη, που δ ἡ βιογράφος παραμέτει σε πολλά μέρη, ἀλλα καὶ οι βαθεῖες ὅσο καὶ λιγόλογες—κ τοσούγια τούτῳ πιὸ πολύτιμες—πολιτικές, κοινωνικές, φιλολογικές παρατηρήσεις αὐτές μάλιστα κάνουν τὴν βιογραφίαν τοῦ Ροΐδη ἀληθινόν, Ιστορικὸν καὶ κοινωνικὸν documentum. Ο κ. Ἀνδρεάδης είχε τὴν εὐτυχίαν νὰ συγγενεῖ μὲ τὸν Ροΐδην, νὰ τὸν συναντασφραφῇ πολύ, νὰ γνωρίζῃ ὅλα τὰ καθέναστα τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς του. Κ' ἔτοι ήμιτόρος είναι τὸ ιστορήση τὴν ξωὴν τοῦ ἀληθινόντου λογογράφου μὲ δλητηρία. Είχεν ἀκόμη καὶ τὴν ἴκανότητα νὰ γράψῃ τὸ βιογραφικὸν αὐτὸν σημειώσα μὲ μεθοδον καὶ ἐπιστήμην. Δὲν είναι εὔκολον πρᾶγμα βέβαια νὰ γράψῃ κανεὶς βιογραφίαν ἀνθρώπου, που δέρασε, δὲν δὲν ἡξενήρη πῶς γράφονται τὰ τέτοιοι εἶδοις ἔργα. Μία παραλειψις οὐδιώδης η μία υπερβολὴ ἡμιτορεῖ τὰ ζημιώση πολὺ τὸν βιογραφούμενον. Μὲ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ἀνδρεάδη—πού είναι δ πόρολογος εἰς τὸν ἔκδοσιν τῶν ἔργων τοῦ Ροΐδη εἰς τὴν λογοτεχνικὴν Βιβλιοθήκην τοῦ κ. Φέξη, δ συγγραφεὺς τῶν «Εἰδώλων τῆς Παπάστης Τσανάνας» καὶ τῶν «Συριανῶν Διηγμάτων», δ βαθέας κριτικὸς ἀναστάνεται δλοκληρωτικά ἐμπρός μας.

«Σὰν Παραμύθι», Α. ΙΙ. Δελμούζου

ΟΔΟΚΑΗΡΟΣ δι τίτλος τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Δελμούζου είναι «Τὸ βιβλίον αὐτὸν ἔγραψῃ μὲ τὴν πεποίθησιν, δι τὸ διαβάζουν κάποτε σὰν παραμύθι». Μὲ τὸν τίτλον αὐτὸν δὲ κ. Δελμούζος φανερώνει δῆλη τὴν δίκαιην πίερα ποὺ κλεῖ ἡ ψυχὴ τοῦ γιὰ τὰ δύο τοῦ συνέβησαν. Καὶ ἡ πίκρα αὐτὴ δὲν είναι μόνον τοῦ κ. Δελμούζου είναι καὶ δύσον παρηκολούθησαν μὲ λύπην καὶ ἀγανάκτησιν τὰ βάρβαρα γεγονότα τοῦ Βόλου, τὸν πόλεμον ἐναντίον ἑνὸς Παρθεναγείου, ποὺ ἥθελε ν' ἀναπλάσῃ ἥθικα τις Ἑλληνίδες κόρες, τὴν ἀποτύφωσιν τοῦ λαοῦ, ποὺ παρασύρθηκεν ἀπὸ μερικούς ἐπιτίθειονς καὶ δέχτηκε νῦν χαρακτηρίση καὶ αὐτὸς ὡς ἄθεους ἀνθρώπους, ποὺ ἥθελαν νά τὸν φέρουν σὲ ἀνώτερον ἥθικὸν ἐπίπεδον, τὴν ἀδυναμίαν τῆς Πολιτείας νά σταματήσῃ πάντες τοῦ βαρβαρισμοῦ. «Τὸ σὰν παραμύθι» είναι ἡ ἀπολογία τοῦ κ. Δελμούζου εἰς τὸ κατα-

«Τραγούδια», Τόνη Χριστίδη. Πόλη 1911

ΕΔΠΙΣΩ καὶ εὔχομαι δὲ ποιητῆς τῶν «Τραγῳδιῶν» νῦν εἶναι πολὺ νέος — καὶ υποθέτω νῦν εἶναι ἔτειδή πρώτην φροφάν εἰδα τὸ ὄνομά του πέρσιστι στὸν «Νουμᾶν». «Ἄν ἐπέρθασε τὴν ἐψηφίην ἡλικίαν, εἰς τὴν δόποισν συγχωροῦνται ἡ ἀπορεῖσις, ἡ ἀκυριολεξία, ἡ νεολογισμοπληξία καὶ ὅλη τὰ τέτοια λάθη δὲν

νπάρχει ἐπί τις νὰ διορθωθῇ καὶ νὰ γράψῃ μὲ περισσοτέραν τουλάχιστον προσοχὴν καὶ οὐλγιωτέραν ἀερολογίαν. Ἐγειρά κάποιο αἰσθήμα δὲ κ. Χριστίδης, μὲ τὰ καμῆρ καὶ αὐτό, διαν τὸ ποιητικὸν φαντάζεται «φιλτράτες ἀχτίνες τοῦ ἥλιου, φεργαραόλεκτα τούλια ἀχτίδενια, πλεούμενα ὑψη ἀρχαγένεις μελῳδίες, καρέες νταντελένεις, σπίθες ἀρρωστιάρικες, γάτα,

πού ἄπους τῇ βροχῇ νά φέγ μες ταύτακια
η ὅταν γιὰ νά δμοιοκαταληκτήσῃ τὴν γενικὴν τοῦ ὄντος
ματος τῆς ἐρωμένης του Ἐλσης μὲ τὸ in exelsis περι-
γράψη οὐδόρῳ Ὁχτωβριανὸν μὲς σ' Ἐκκλησια πού είναι
Οὐρδύδοξει καὶ Φράγκικη μαζὶ; «Ἡ ὅταν γράψῃ ἀπόψυ-
γιὰ νά δμοιοκαταληκτήσῃ μὲ τὸ κόφην, Φράσεις σάνη
τες «κ' ἔχει φροδές τὸ λαχταρῶ», «βροχῇ χρυσολογῶν»,
ποῦ φέονταν ἀνάραια», «νεραιάδινταλεχτης πάχνης», «ἀχνό-
μολπα νά μὲ ὑμνωδῆς» κι' ἀλλες τέτοιες παραδοξολο-
γίες, συνειδιαμένες πιᾶ σε μιὰ τάξιν νέων ποιητῶν, ποῦ
θέλουν νά μας θαμπάνουν; «Ἄν να κ. Χριστιδῆς είναι
πολὺ νέος, δις ἔξαπολουσθή νά γράψη.

И. А. П. ВОУТИЕРІАНС

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἐλληνικὸν Κοιντέρο

ΕΚΑΘΗΜΗΝ στὴν σκηνὴν ἀνάμεσα ἀπὸ μίαν ἀνοι-
χτὴν πόρταν ποὺ μοῦ ἔστελλεν κρυῶν ἀέρα πι' ἀπὸ
διὸ φύλακας στομάτα ξανθομάλλικων παιδιῶν. Ἡμουν
ἀπὸ τοὺς ἐξῆγτα τιμωρημένους κ' ἔβλεπα τὸν κόσμον
τῆς πλατείας — τὸ πορθαδόλιν αὐτὸν πολυνήσιον κύμα
— καθὲ φορὰ ποὺ δύο γειτονικοὶ ὄμοι ἐπάνω στὶς
συνοικίλιες των ἀπειμακρύνοντο σὰν μαλωμένοι. Ἔτσι
ἐχχηματίζετο γιὰ μὲ ἡ εὐρεγετικὴ χραφαδίμα. Ἐκαίων
πολὺ δύσχρονα νὰ ἀφράδιάσουν τὰ ἐξῆγτα ἐκεῖνα ἑδῶλα
στὴν σκηνὴν, σὰν νὰ ἐπέρθειτο δηγὶ γιὰ συναυλία ἀλλὰ
γιὰ κανένα ἀειτεργέργον θέαμα ποὺ ἀρκοῦσε μᾶ πο-
θαιμὴ τόπος, ὅποιοισδήποτε, στὸν θεατή. Εἰς τὶς αἰθου-

σες τῶν ουναυλιῶν δὲ χῶρος κανονίζει πάντας τὰς θέσεις καὶ δὲν ἐπιτρέπεται σύντε ξένα κάθισμα περισσότερον. Κι' ζητὶ μόνον δὲ χῶρος ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκουστική. Τὴν φραδαῖαν τὸ Κουΐντετον σύνος κόδισμος ἡλθεν ἐνθουσιασμένος ὡς τὴν πόριαν τοῦ Θεοῖς ἔγινεν δλος δεπτός. Κι' ἔτι εἶδα τὸ περιέργον θέαμα — δὲ κ. Βενιζέλος νὰ ξεφυρώνῃ ἀνάμεσα ἀπὸ δύο ξεύη παραμερισμένων γονάτων καὶ δὲ κ. Γρυπάρης μὲ τὸ παντοτενόν του χαυόγελον, ποὺ διηγεῖται μιὰν πλοτειών ενυχιάστησην. Εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης ὁδοὶ κι' ἄκιντοι ἀνθρώποι σὸν ἀπὸ μαστῷ μέταλλο στήν σκιὰ καὶ δὲ ξέσωτης γεμάτος ἀπὸ καπέλα μεγάλα κι' ἀπὸ κεφαλάκια. Τὰ φτερά ἀνεμίζοντο στὸ κούνημα τῶν κεφαλιῶν ὡς ποὺ τὸ χέρι τοῦ κ. Καλομοίρη ἀκούμβησε στὸ πιάνο κι' ἔτοι ἐκαθηλώθησαν στὴν θέση τους.

Τὸ Κοῦνιέτο· ἀπὸ πάντες "Ἐλλήνας κακιτεγχας ποὺ
ἔδωκαν τὰ χέρια σταυρωτὰ ἐπάνω ἀπὸ ἔναν εἰσιτιμον
ὅρκον κακιτεγχικῆς συνεργασίας. Οἱ κ. κ. Καλομοι-
ηγες, Γαιδεμβρεγερ, Οίκονομιδής, Χωραφάς, Καζάζης.
Είνε δόλοι ἀνδρωποι θεροικοί, καὶ οἱ φαγατασίες τους
πυρακτωμένες ἀπὸ τὸ λαιμπρὸ δύνειρο ποὺ κλώθουν

έβασαινε τὰ χέρια καὶ ἡ δύσις ὑστεραῖ δὲν τοὺς ἔξελλο-
γιαζεῖ μὲ τὰ ὑπαίθρια πανηγύρια τῆς. Μακρυά ἀπ' τὴν
βοή οἱ πέντε κολλιτέχναι στήν νηπτλήν κάμαραν ἔστα-
ζαν τὸν ἴδρωτα τῆς μελέτης. "Οἵμως ἔται ἐβγῆκε τὸ
ῷριμον ἔργον." Άν τίξευρεν ὁ κόδσμος κάθε φορά ποὺ
χειροκροτεῖ ἀπὸ πόσες δύσκολες καὶ ἀσχημες μεταβα-
τικές στιγμές περνᾷ τὸ ἔργον ποιὸν ἀποτελειώσθω. Κοὶ
ὁ Ἰδεοπλάθης ἀνθρώπως προσπαθῶντας γά τι φάσσῃ τὴν
τελειότητα ποὺ μπορεῖ νὰ φθάσῃ, για νὰ δείξῃ τὴν
δύναμί του στοὺς τριγύρω πᾶς ἐπιβάλει πειδ στὴν
ψυχὴ του τὴν ἔων τῆς συγκινήσεως. Και πῶς γίνεται
δυστυχής γι' αὐτῷ. Νὰ ταξευρεῖν αὐτὰ τὸ ἀνύποπτο
πλήνος. Τὸν θέσιν τῶν βασιλέων θὰ ἥσαν οἱ καβα-
λάρηδες τῶν ἀνέμιν, — αὐτοὶ ποὺ τοὺς λέμε ταπεινά
ποιτάς.

‘Ο Karl Goldmark καὶ ὁ Anton Dvorak — οἱ συνέται ποὺ μᾶς παρουσίασε τὸ Ἑλληνικό Κουνίτετο — ήσαν δύο ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς καβαλλάρηδες. Μᾶ ὁ πρώτος ἀσύγκριτα πειθὼν δυνατός. Ἐγενήθηκεν ὁ Goldmark εἰς τὸ Κέστενι τῆς Οὐγγαρίας στὸ 1830. Λέγοντας πῶς ἡ ἐργασία του είναι μιὰ συνέχεια τῆς κλασικῆς μουσικῆς δύως μὲ ἔκφρασιν καὶ μὲ ὑφασματικής αἰσθητικῆς. Εἰς τὴν σύνθεσίν του αὐτῆν τοῦ διωματίου παρουσιάζεται βαθιὰς ἐξυμνητής τῶν εὐγενικῶν δριμῶν τῆς ψυχῆς. Τὴν ἔνεργειαν καλύτερην ψυχῆς αὐτός. Τὴν ἥμερην, τὴν ἐκλεκτήν, τὴν ἔχειλισμένην Διόποτε πάθος καὶ ὅπο παράποτο για μαρτύρια ἄδικα ποὺ δὲν θά ἀνταμειφθοῦν ποτέ. Αὐτὰ δὴλα τὰ λέγει στὸ andante του ποὺ είναι τὸ θαυμασιώτερον μέρος τῆς συμφωνίας αυτῆς. Μπροστά τοῦ στραγικοῦ καὶ ἥρεο μεγάλειο του, ἀλήθεια, οἱ πολύτροποι ωρθοί μεγάλειοι τοῦ scerzo καὶ οἱ τρελλές φαντασίεσις τοῦ allegro, χάρονται, περγοῦν μα σχεδόν ἀπαρατήρητοι. Τὸ andante κυριεύει καὶ υπερέρα παρακολουθώντας κανεῖς τὰ ὅλα μέρη, τῆς συνθέσεως — τὸν ποικιλόμορφὸν χειρισμὸν τοῦ θέματος — ἔξιπολου θετεῖ ν' ἀκούῃ ἐκείνο, τὶς μελαγχολικές του τεχνοτροπίες ποὺ είχαν παύση καὶ διμιούροις ἀκούγοντο.

Οἱ ἔκτεινοσταί, καὶ οἱ πέντε δικοὶ μας ἐπαιξαν τέλεια.
Ἡ κάθε μεταβίβασις τοῦ θέματος τεχνική, ἀπαλή,
εὐμορφη σὸν νό̄ ἐπώξε ἔνα γιγάντιο, μεγαλοφυὲς ὅρ-
γανο μὲ πέντε ἐκφράσεις. Στὸ Finale ἔνα τράνωμα,
ἔνα δυνάμωμα τοῦ ἥχου καὶ ἔνα γενικένυμα τοῦ μού-
σου ἔρχεται σὸν ἀποδῆνος τοῦ ὅλου ἔργου καὶ σὸν
μιὰ ἀποκάλυψις τῶν ἐμπνευστικῶν δυνάμεων τοῦ μου-
σικοῦ.

Τό πάντο τοῦ κ. Καλομοίρη, ποὺ ἔχει μίαν ιδιαιτέρων ψυχὴν καὶ ἔνα φέγγος, εἰμιτορεῖ νὰ εἴπῃ κανείς, σπουτοτεχνικά εἰσήρχετο στὸν κάθε νέον ἐλιγύμιον τῆς συνθέσεως καὶ τὰ δργανα ἀκολουθῶσαν μὲ ανάλογην τέγνην.

Τὸ βιολοντσέλο τοῦ κ. Γαῖδεμβέργεο ἐκφραστικὸ πολλὲς φορὲς σὰν πονεμένη σοφὴ ψυχὴ καὶ μάλιστα τὴν στιγμὴν που ἀνέλαβε μόνο του τὸ θέμα μέσα σὲ μιὰ πεντάτευτη ποιητικὴ τελείωση.

μια μεγάλη σηγανία των προσώπων οργανών.

Τού κ. Ολοκονόμηδη ή βιόλα με τὸ περιτεχνο μυστήριο της, μὲ τὸ πάθος τὸ ἀριστοκρατικὰ συγκρατημένο, — σωστὸ ἀριστοτεχνικὸ παιξίμῳ ἀνθρώπου μὲ βαθειῶν αἰσθητικὴν ποὺ εἶνε κύριος κάθε μουσικοῦ κανόνος καὶ κάθε μουσικοῦ ψυθμοῦ. Εἰς τὸ *contre temps* ήταν θαυμαστός. Ή δοξαγία του δειπνή; ἀνθητρὰ μὲ κάπιαν ἐπιβλητικὴν ἔκφρασιν διαήνη της — χαρακτηριστικὸ αὐτὸ καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ γένους καλλιτέχνου.

Όμως θεσπερα ἀπὸ τὸν Goldmark, ὁ Dvorák φαινεται τόσο καμπηλός. Αὐτὸς ἐγεννήθη εἰς τὸ Μιλχάουζεν τῆς Βοημίας. Εἶνε ὁ μουσικὸς πατέρων τῆς πού δὲν δέξειται κανέναν τοι πάντας καὶ τοῦ μάτριόν του πάντας —

δρια τοῦ οὐρανοῦ του και ἀπὸ τοὺς βαθεῖς ἀναστο-
μούς τῶν δρυμῶν. Γράφοντας ἐσύλλογίζετο τὶς πο-
πέλλες τοῦ τόπου του μὲ τὰ λυγερὰ κορμιά και τὶς
λεβήτικες κορμοστασιές τῶν παλληκαριῶν μὲ τὶς
γιαρικές δυνατόχρωμες φορεοίς τους. Τὰ ἔλαφοι λυ-
γίσματα τῶν χορῶν τους — ποὺ πλέκονται ὅλα γύρω
ἀπὸ ἓνα ἀνευρυτάτη ποιο μανδήλη. Ο Dvorak εἶναι ὁ
μετριόφωνος, ὁ τοπικός, ὁ δίλιγαρκής μὲ τὸ καντό αἷμα.
Ἐγραψε μὲ πάθος και μὲ δίλιγότερον σκέψιν. Τὴν
πέννα του τὴν ἐβούητησε πάντα στὸ αἷμα τῆς καρδιᾶς
του. Εἰχε μεγαλύτερην σημασίαν λίγο αἷμα καρδιᾶς
ἀπὸ τὰ λαμπρότερα νεφελώματα τοῦ γοῦ. Εἶναι σήμερος
ὁ ιερεὺς ποὺ ἐθεμελίωσε τὴν ἑνικήν μουσικήν τῆς
Βοημίας. "Ἄς μη μετρῷ κανεὶς πάντα τὴν δύναμιν τοῦ
καῆς πνεύματος σύμφωνα μὲ τὴν πλατειάν ἐνέγχειν
ἐκείνων ποὺ ἐθεωρήθησαν παγκόσμιοι. Κι' ἔκεινοι ποὺ
ἐγγάγονται στενώτατα και τοπικώτερα κάνουν καλό,
ἔνα ἄλλοισι καὶ ἀμέσως αἰσθητό καλό. 'Απ' αὐτοὺς
ήταν ὁ Dvorak. Δέν τὸν ἀκούσαμεν για ποτί τη φορά
ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κουνῆτετο. Πρόπερσον οἱ μουσικοὶ¹
Φίτονερ είχαν ἐκτελέσει τὴν ίδιαν αὐτὴν σύγχεσιν.
Οὐαὶ τοῖς

Ωσάν έξεκούρασμα τῶν επειδηχνῶν τῆν ιδίων αὐτῆν σύνθεσιν.
κυλία εὑρισφρή τῆς βραδυνᾶς ἥλιθε τὸ τραγούδι τῆς κ.
Σκέπεος καὶ τῆς Δρ. Γεννάδη. "Ετοι ἐμψυχώθη καὶ
μέρος τῆς φύλακής μουσικῆς ἐργασίας τοῦ Goldmark
καὶ τοῦ Dvorak. Δύο μονφδίες καὶ δύο δυνφδίες. "Ως
συνθέσεις πρωτότυπες μὲν ἔναν ἔξεχωριστὸν χαρακτήρα.
Η κ. Σκέπεος ἐτραγούδησε τὸ "Κρύο Μνήμην". "Ομως
δὲν τοῦ ἀπέδωκε τὸ βάθος, τὴν ἔννοιαν, τὴν ψυχήν.
Ο περιέργος ωυθμός τοῦ τραγουδιού ήθελε πάθος καὶ
οἱ μεταπτώσεις του ήθελαν μιὰν τραγικὴν ἔξαρσιν. Η
κ. Σκέπεος ἐπερετεῖ νὰ μελετήσῃ βαθύτερα τὸν μουσισμό^ο
γὸν καὶ τὴν σύνθεσιν του κι" ὅχι νὰ περιορισθῇ εἰς
τὴν ἄπλην τυπικὴν ἀποστήθισιν τῆς μελῳδίας του.
Η "Βρυσοῦλα" ἀπὸ τὴν Δρα Σμαράγδανα Γεννάδη
ἀπεδόθη ἀριστοτεχνικά. Τί δωράια ἐμφάνισις! Μέσα
σε πλισαριστά κέμματα στακτοκυανῆς μουσελίνας —
χρῶμα πεδαμένης ἀκουαρέλας — ἐσπαρτοταρόσης θὰ
ἔλεγε κανεὶς ἀπὸ καλλιτεχνιδῶν ἐνθουσιασμόν. Στὸ
δροσερὸν μέταλλον τῆς φωνῆς της, ποὺ μέσα του ἔχει
τὸν παλμὸν τῆς χαρᾶς, η "Βρυσοῦλα" ενδῆκε τὴν
ἀπόδοσιν καθές ξωτηρού ουδμούν της. Τὸ τρέειμο τοῦ
νεροῦ, ή φρεσκάδα, τὸ χαριτωμένο πλατάγισμα μὲ τὸν
μεταλλικὸν ἥχον.

ΟΙ διδούσες ωραιότερες. Ἔνας συγχρονισμός καὶ μία
ἐνορμόνισις τῶν φωνῶν εὐχάριστη καὶ τεχνική. Ἐκεί
ἡ π. Σκέπεσε ἐπέτυχε. Η Δυνή Γενιάδη ἐθριάμψευσε. Εἶχε
δώση πολλήν ψυχήν κι' ὅλο τὸ καλλιτεχνικό της τέγμα
είχε ἔργασθη για μιὰ τέτοιαν ἀπόδοσιν. Στὸ τέλος
ἀνέμεσα ἀπὸ δυὸ λουλουδένιους δγκους—τὰ εὐχαριστῶν
τῶν πέντε Ελλήνων μουσικῶν—οἱ καλλιτέχνιδες χαρο-
τοῦσαν ἐμφυχωμένες ἀπὸ μιὰν ἀρρητον ἐπειδηφάνειαν.

KOINΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Πολιτεία καὶ Εργάζεται

Είς τὴν Βουλὴν ἐσχάτως συνεξητήθη νομοσχέδιον «περὶ ὑγιεινῆς καὶ ἀσφαλείας τῶν ἐργατῶν καὶ ὠρῶν ἐργασίας». Εἶνε τὸ πρῶτον ἐργατικὸν μέτρον τὸ διοποίην ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία λαμβάνει ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν. Πρώτων φοράν μέσα εἰς τὸ γλωσσολογικὸν Κοινοβούλιον τῶν Ἀθηνῶν ἔφθασεν ἡ μακρινὴ ἥχη τῶν μεγάλων ἀγρώνων, οἱ διοποίοι διεξάγονται τόποινταν.

μακρινή ήχω τῶν μεγάλων ἀγώνων, οἱ δόποιοι διεξάγονται σήμερον εἰς τὰ Εὐδρωπαῖκα Κράτη. Καὶ ἐφθασε εἰς τὴν Ἑλλάδα τελευταίαν ή ήχῳ αὐτή, ἀφ' οὗ

πρὸ πολλοῦ τὰ λοιπά Βαλκανικᾶ κράτη εχουσιν ἥδη μικρὰν ἡ μεγάλην ἐργατικὴν νομοθεσίαν.

Εἶναι ὀλὴθὲς ὅτι ἡ ἀναλυγησία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους δὲν εἶναι ἡ μόνη αἰτία, ἡ δοπία ἀνέβαλε τόσου πολὺ τὴν στοιχειώδη ὑπέρ τῶν ἐργατῶν πρόνοιαν. Η πάλι τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας δὲν παρουσιάζει ἀκόμη εἰς τὸν τόπον μας τὰς τραγικὰς συλληρότητας, αἱ ὅποιαι συνεκίνησαν ἐνωρις τοὺς Εὐρωπαῖκούς Λαοὺς. Ἡ ἀδηλιότης τοῦ ἐργαζόμενου κόσμου δὲν ἔφεδε ποτὲ τὴν οἰκετρὰν καταστασιν τοῦ Εὐρωπαίου ἐργάτουν. Ἡ μεγάλη ἔξοδος, ἡ μετανάστευσις τῶν 300,000 ἐργατῶν εἰς τὴν Ἀμερικήν, ἀνεκούφισεν ἀρκετὰ τὴν θέσιν τῶν ἐναπομενάντων. Κατὰ τὸν ἀπαράθιτον γόμον τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ξητήσεως οἱ ἐργάται, ὅσοι δὲν ὑπερέβησαν τὸν Τίμελανόν, ἐκράτησαν τὴν θέσιν των καὶ τὰ ήμεροιμόσια των εἰς ἓν σημειεῖον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑποφερτόν. Δέν εἶναι ἐννοεῖται καὶ τόρα ὁδόνα τὰ πρόγαματα. Πάντοτε παρέχει στοιχεῖα φρίκης ἡ ἔρευνα τῶν συνθηκῶν ἥπο τὰς διτοίας βιουσιν οἱ ἐργάται.

Ο Βουλευτής Αττικῆς κ. Σπ. Θεοδωρόπουλος ἀνέ-
κοινώσαεν εἰς τὴν Βουλὴν Στατιστικὴν τοῦ Ἑργατικοῦ
Κέντρου ἀλληθινά φρικῶδην. Ἐντὸς 15 ἔτων ἀπὸ δύο
ἔργάτας τε ποργάραφους ἀπέθαναν οἱ 75 μὲ φθίσιν, οἱ 3
εξ ἄλλων νόσων, οἱ 2 ἐκ τυχαίων λόγων καὶ μόνον 1
ἀπὸ γῆρας! Ἡ τέχνη τοῦ Γονιτεμβρείου εἶναι πάντοτε
ἀνθυγειεῖν, ἀλλ᾽ οὐδεὶς ἐφαντάζεται διτε κατήγνησην ἐδῶ
Μινώταυρος παμφάγος. "Ολοι σχεδόν οι χειρωνακτες
ὑπέρεται τῆς πνευματικῆς πάραγνης ἐπιτυσαν τὸ αἷμα
των εἰς τὸ χῶμα, μέσα εἰς τὸ διποῖον ἔχωθησαν προώ-
ρις, ἀφίνοντες ὅπισθεν των τὰ νοσογόνα στέρωματα,
Κύριος οὖδε, εἰς πόσας οἰκογενείας. Ἐάν αἱ προστα-
τευτικαὶ τῶν ζώων ἐταιρεῖαν τῆς Ἐνδράπης, ἀναφέρου-
σαι εἰς τὰς κυρίας τὰς χιλιάδας τῶν πουλιών ποὺ θυ-
σιάζονται κατ' ἕτος χάριν τῆς μόδας, κατοδύωνουσι νά
τὰς ἀτοπέουσαν τῆς κερήσεως πιερῶν εἰς τὸ καπέλλα
των, καὶ ἡ στατιστικὴ αὐτὴ θά δη τὸ ὅρκετή νά κάμη
κάθε εναίσθητον ἀνθρώπων νά πανῃ γρύφων καὶ ἀνα-
γνώσκων, ἀφ' οὗ αἱ δύο αὐτοὶ ἐνέργειαι εἰς τὴν Ἐλ-
λάδα εἴσιονθησαν πρὸς τὴν ἀνθρωποφαγίαν.

Μια δλλη ἐπίσης τάξις βιοταλαιπιστῶν, ή ὅποια ἔκ πρώτης ὄψεως δὲν περιέχει τόσας ἀδηλιότητας, εἶνε καὶ ἡ τάξις τῶν λούστρων. Ἐνδιάφεροι πολὺ ἀντὶ ἡ τάξις τῶν ἔργατῶν, διότι κυρίως ἀποτελεῖται ἀπὸ πατοῦ δινάμενα εὐνοιῶντατα νό ὑποκύρφουν εἰς τὰς παραχρήματα τῆς βιοπάλης. Ἡ μεγάλη κεντρομόλος δύναμις τοῦ υπβαίνοντος, ἡ δέννασος τάσις διὸ τῶν χωρῶν πρὸς τὰς πόλεις, ἀρρώστες δύλα αὐτῷ τὰ παιδιά ἀπὸ τὰ σπίτια των, ἀπὸ τὰ ὁρατα χωρὶς τῆς Τοιτόλεως καὶ Ἡπείρου καὶ συσσωρευει μέσα εἰς τοὺς Ἀθηνᾶ- τοὺς δρόμους, Κοιράνται καὶ τρέφονται ἀδηλίως. Ἔνας μεγάλος λοιστρός πού ἔχει ψυχογυιὸν κρατεῖ διαμάτιον μέσα εἰς τὸ διποτὸν κοιμῶνται δύλοι μαζί. Ο κύριος κοιμᾶται ἐπάνω εἰς ἔνα στρόμα μηποφερτὸν ἢ ἄθλιον ἀδιάφροδον, καὶ οἱ μικροὶ ψυχογυιοὶ ἔξαπλω- ονται καμαὶ πάνω εἰς τὸ ὑγρὸν χῶμα, ἀπὸ τοῦ ὅποιον οὓς χωρίζει μόνον ἔνα ροῦχο. Καὶ στοιβάζονται σάν σκουλήκια τῶν σφροτρόφων μέσα εἰς τὴν ὑγρὰν αἱ σκοτεινὴν τρόχηλην, κλεισμένοι ἀπὸ τὰς ἐπτὰ τοῦ ειλινοῦ ἔως τὸ πρωὶ χωρὶς ἔνα παράνυχο. Ἔνας ὄντρος μοῦ ἐλεγεν διτὶ δότων ἥτο ψυχογυιὸς ἡ τρόχηλη ἢ τὴν ὅποιαν ἐπλήρωνε δρ. 1,50 κατὰ μήνα ἐνοίκιον, διαμάτιον κοντά στὰ Πεντάκια, ἔκλειε κάθε βράδυ τοιούτους.

¹⁴ Ἀναλόγως πρὸς τὴν κατοικίαν εἶνε βεβαιῶς καὶ ἡ οὐφὴ τῶν ἀποκλύθων αὐτῶν τῆς ζωῆς. Παιδιά εὑρισκόμενα εἰς τὴν περιοδὸν τῆς ἀναπτυξέως των τρέφον-

ταυ μόλις πρόδη συντήρησαν εἰς τὴν ζωήν. Ἐνας ἐπί τῶν παναθλίων αὐτῶν μικροσκοπικῶν βιοπαλαιστῶν μοῦ παρέστησε μίαν ἡμέραν τὸ τραγικὸν διλημμα τῆς ζωῆς του. Τὸ δύνειρόν του είναι νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἀμερικήν. Διὸ νὰ πραγματοποιηθῇ αὐτὸν τὸν εἰρηνούχον χρειάζοντα δόνο ἀπαραίτητα: 500 δραχμαὶ καὶ γερά μάτια. Ὁταν προσταθῇ νὰ ἔξοικονομήσῃ μὲ κάθε θυσίαν καὶ μὲ πείναντα ἀδόμη τὸ ἀναγκαῖο χρήματα — τόρα ἔχει μόνον 95 δραχμάς — καταντῷ τόσον ἀδύνατος, ὥστε τὰ μάτια του παύουν δύναται γερά. Ὁταν ἀρχίζῃ νὰ δινα- μώῃ τὸν δργανισμό του καὶ ίδιως τὸ μάτια του τότε τὸ χρήματα δὲν ἔξοικονομοῦνται. Τὸ δύο προσπατιού- μενα τοῦ σπουδοῦ του είναι ἐντελῶς ἀντιστρόφως ἀνά- λογα. Καὶ παλαιέι καὶ δύγνωνιψ τὸ ἀμοιρό παιδάκια μέσα εἰς τὸ ἀπάνθρωπον διλημμα, καθ' ἣν ἐποχὴν εἶχεν ἀνάγκην ἀπὸ τας τρυφερότητας τῆς μητρικῆς στορογῆς.

“Ολαι αι τάξεις τῶν ἑργατῶν παρουσίασάννον διοικασίας
ἀπόφεις. Καὶ εἶνε εὐτύχημα διτή ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία
ἔστω καὶ ὀργάνη ἀντελήθητη τὸ καθῆκόν της. Η ποώτη
αὐτή ἐπέκμβασίς της δὲν εἶνε καὶ ζήτημα μεγάλων
δαπανῶν. Ολίγοι ἐπιθερωταὶ ἀφοῦν διὰ νὰ προ-
στατεύσουν ἐπαρχῶς τὴν ὑγείαν τῶν ἑργαζομένων σύμ-
φωνα μὲ τὴν νομοθετικὴν πρόδονισσαν. Ταχέως ἡ ἐπέμ-
βασις αὐτῆ, ἡ δόπιος ἔχαρακτηρίσθη τόσον ἀτελής, όταν
ἔχαπλατηθῇ καὶ θά λάβῃ τὰς διατάσσεις, τὰς δόπιας
ἔχει εἰς ἄλλας χώρας. “Οταν οἱ ἑργάται ἔντυχησον
ἄλλην καὶ λάβουν συνειδήσην τῆς μεγάλης δυνάμεως
των θά ἔξαθήσον δρμητικῶς τὰς Κυβερνήσεις εἰς τὸν
πολλαπλασιασμὸν τῆς προστασίας αὐτῆς. Καὶ ἀκριβῶς
ἐκεὶ εἶνε δὲ μεγάλος κινδύνος. Ή ἑργατικὴ πρόσων
είνε ἔνας κατήφωρος διὸν διποῖον κάμψιν διλισθηρὸν καὶ
ἡ φιλαγνθρωπικὴ εὐαισθησία τῶν σημερινῶν Κοινο-
βουλίων. Καὶ ή Ἑλληνικὴ πολιτεία ἡ δόπια εἰσῆλθεν
ἀναγκασίως εἰς τὸν κατήφωρον αὐτὸν πρέπει νὰ κρατῇ
μὲ κέρδια δυνατὰ τὰ φρένα τῆς λογικῆς, διὰ νὰ μη
παραστηθῇ εἰς τὸ οἰκονομικὸν χρέος, τὸ διποῖον ἀπειλεῖ
τὸν κινδύνῳθῇ αὐτὸν δρόμον.

ΑΝΤ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΑΙΔΗΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

'Ανασκαφή Πυρηνὸς

ΥΠΟ τὴν διεύθυνσιν τῶν συμβούλων τῆς Ἀρχαιολογίας Ἐπαρχείας Δ. Ἀντωνιάδου καὶ Κ. Κουρουνιώτου ἔξηκολούθησε ἐφέτος ἡ ἀνασκαφὴ τῆς Πυραϊδός.

Είναι γνωστόν ότι κατά τας περιουσιάς ανασκαφές έπι της αυτής θέσεως έξηροι θώρη, ότι το μέγα ήμικλιδίν άναλημμα, δύπερ ένεκα της οίκοδομής αυτοῦ ἐκ πολοσσαίν λίθων έθειρείτο ὑπό πολλῶν μὲν πανάγιαν, δι' ἀλλων δὲ ὡς ἔργον τοῦ τέλους τοῦ δον π. Χ. αἰώνος, ἀπεδείχθη δι τούς εντελεῖς δυνατούς να παλαιότερον τοῦ 3ου π. Χ. αἰώνος ἐκ τῶν γενομένων εν τῇ δριπούσθεν αὐτοῦ ἐπικάθει, ἀνεκαλάθη δὲ καὶ ἐτερον μικρότερον άναλημμα ἐστατέρω τοῦ μεγάλου τούτου άναλημματος ἔξι οὐδ ἀπεδείχθη, δι τοῦ χώρος πολὺ πολὺ πισιθή τὸ έξωτερικὸν κολοσσαίν άναλημμα, ητο ήδη καθ' ὅμοιον τὸ πόστον διεσκενεασμένος, εἰς μικρότερας δύμας ἐκτάσεις.

Αἱ ἀνακαλύψεις αὗται, πρὸ πάντων δ' ή ἔξοχορίωσις τῆς πολὺ νεωτέρας χρονολογίας τοῦ κολοσσαίου ἀναλήμματος ἐπέρρηψαν τὰς ὄμφιβολίας περὶ τῆς ταῦτης τοῦ χρώματος πρὸς τὴν Πινύκα ὡς τόπον τῶν συνελεύσεων τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, ἥσφιξ εἶνε γνωστόν, διὰ μετὰ τὸν 4^ο αἰώνα ή Πινύκη δὲν ἔχοντιμοποιεῖτο πλέον εἰς τὰς ἐκτελησίας τῶν Ἀθηναίων.

Δια των εφετεινων ανασκαφων έβεραιωθησαν τα

περουσινά πορίσματα ώς πρός τὴν χρονολογίαν τοῦ μεγάλου ἀναλήμματος, εὑρεθεντῶν καὶ ἐφέτος πολλῶν νεοτερῶν προκυπτάτων ἐν τῇ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐπιχώσει, ἔχωρισθη δὲ ἐφέτος σαφῶς καὶ ή̄ ἐπίχωσις ὄπισθεν τὸν ἀναλήμματος, ἐν τῇ ὥμοις μέρει τοῦδε οὐδὲν τεμάχιον ἀγγείον ή̄ ἄλλο τι πράγμα εὑρέσθη, οὐδὲ οὖν νὰ δύναται καὶ ταύτης ή̄ χρονολογία νὰ καθορισθῇ, ἐπλέκεται δῆμος δι τὸ δὲν θά λειψῃ τοιοῦτον τι καὶ ἐν τῷ μελλοντι.

Απεκαλύψθη ποὺς τούτοις τελείεν καὶ τὸ διαιωκόν

Απελαύνουση προς τους τελείως και το ουδικόν μήσυν τῆς πομῆς τοῦ βράχου, ὅποις καὶ ἡ γωνία ἔνθα νῦν τη κάμπτεται πρὸς βιορράν χωροδός εἰτι ἀρκετῶν μέτρων ἔκτασιν, ώστε τώρα πλέον διακρίνεται ἀσφαλῶς ὅλον τὸ σχῆμα τῆς παλαιωτέρας διομορφώσεως τοῦ χροῦ.

Ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης βεβαιοῦται, ὅτι δὴ ή
ἐπὶ τοῦ χώρου ἐκείνου ἐπίχωις ἔγινεν ἐπίνηδες καὶ
υνγχόνως πρὸς τὴν κυατσκενήν τοῦ ἑξατερικοῦ μεγά-
λου ἀναλήμματος. Ἡ γνώμῃ περὶ θεατροειδῶν δια-
μορφώσεως τοῦ χώρου ἀποκτᾶ διὸ τούτον ἰσχυρὸν
τῆτριγμα.

Περὶ τοῦ ἀληθοῦς προοιμιοῦ τοῦ κτιρίου καὶ ἐφέ-
σος δὲν προῆλθε τι σαφὲς ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν.

Χαμηλότερον του ἐπιτεύθου τῆς «Πτυκδές» παρὰ τὴν εωράρδον. Ακροπόλεως εὑρέθησαν οἰκίαι διποτελούντεαιναν ἐν διατάξεις δωματιών. ἐσκαμένων κατὰ τὸ εἰλεῖστον ἐν τῷ βράχῳ, ἐν οἷς εὐρισκούντο δίλγια πρόγυμνατα ἄνηκοντα μέχρι τῶν πρώτων π. Χ. αἰώνων. Ἐκεῖ ὑρέθη καὶ μία μεγάλη θολοειδής ἐν τῷ βράχῳ ἐσκαμένῃ δεξαμενῇ ὑπάτος ουγκονιῶνος δια τάφου φρέδος μικρόν φρέαρ, εἰς κρηπιστὶ τῶν ἐκεῖ οἰκιῶν προσιστεμένη.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΡΩΜΗΝ

Ἡ Καλλιτεχνικὴ Ἐνθεσις

Ο ἐπισκεπτόμενος τὴν Διεθνῆ Καλλιτεχνικήν "Εκθεσιν τῆς Ρώμης, δὲν είμαστε παρά νά σισθανθῆ απόων ἀπογοήτευσιν. Τὰ πλήθη τῶν εἰκόνων που" ἀντικρύζουν τὸ μάτι δὲν είναι παρά κοινοτοπίες — έξιρα έργα τέχνης, ὅποια είκενα πού βλέπει κανεὶς απαντοῦ. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ότι δὲν ὑπάρχουν καὶ ἔξαιρέσεις ποὺ ἀποζημιώνουν διὰ τὴν γενικήν μετριότητα αἱ αὐτοὶ αἱ ὀλίγαι ἔξαιρέσεις είναι ποὺ ἀνυψόνουν τὴν καθεστούσαν ἐξεδεσιν ἐν συνόλῳ.

Ὑπεράνω ὅλων καὶ ὡς πρὸς τὸ ποιὸν καὶ ὡς πρὸς
ὅ ποσόν, στέκεται τὸ ἀγγελικὸν τμῆμα. Ἐδῶ ἀντικρύ-
ει κανεὶς ἀμέσως μίαν ἀνθέτων μόρφωσιν, μίαν
επτόπτητα αἰσθήματος, μίαν δεξιοτεχνίαν ὃλως διόλου
γενορριστήν. Τὰ ἀπεικόνιζόμενα θέματα είναι διὰ γε-
ᾶτα ἀπὸ ποιήσιν καὶ βαθὺν ἀνθρώπινον αἰσθῆμα, καὶ
ἔκφρασις είναι παντοῦ εὐγενική. Αἰσθάνεται κανεὶς
ἢ δημιουργικὴ σκέψι τοῦ καλλιτέχνου, διόλκηση
αἱ ἐλευθερίες — ἐπτὸς εἰς πολὺ δλγάς ἔξαιρεσις. Ἡ
ἀγγλία δὲν ἔφεισθη καμπάς δαστάνης διὰ νά στειλῆ
τι καλύπτεον εἶνε.

Τὸ τμῆμα τὸ ὅποιον ἀπογοητεύει περισσότερον ἀπὸ
ἄνθε ἄλλο, είνε τὸ ἀμερικανικόν. Τὸ κτίσιον ἀκόμη
μοιάζει περισσότερον μὲ δευτέρας τάξεως σιδηρο-
ρομικὸν σταθμόν. Η πόρτα ἐντύπωσις είνε μάστιν νὰ
ἀνήσκεται κινεῖται ἐμπρός εἰς ἔκθεσην μαθητικήν. Υπάρ-
ουν καὶ μερικὰ καλά ἔργα, ἀλλὰ δχὶ τὰ καλύτερα.
ἆντος δὲ τὸ πρώτον δι' ἓνα 'Ἀμερικανὸν νὰ βλέπῃ, ὅτι ἀπὸ
τοῦτο θὰ κριθῇ τὸ ἔθνος του, ἐνῷ εἰλιτροδούσης νὰ πα-
νοισιάσῃ καλύτερα. Τὰ καλύτερα, τῆς ἔκθεσεως τοῦ
αμερικανικοῦ τμήματος είνε αἱ ὀλίγαι εἰκόνες τοῦ
νῖστερ, Σάρτζεντ καὶ Μπρουνσλ.

Είμπορούμεν νὰ καυχηθῶμεν διὰ τὴν γλυπτικὴν μας — ἐπάρχουν μερικοὶ πρώτης τάξεως προτομαὶ Μολονότι δὲν ἔστειλαν τὸ καλύτερα τῆς ἡ Ἀμερικὴ, ἐν τούτοις καὶ ἀπὸ αὐτὰ δεῖγενει ὅτι ἔχει νεότητα καὶ δυνάμεις, καὶ δίδει ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον.

“Η Σερβική ἐκθεσίς είναι η πλέον καταπληκτική. Καταπληκτική – δηλαδή, ξαφνιάζει και ἀποκρούνει. Μορφαὶ ἀλλόων, πρωτογενεῖς, φωμαλέεις καὶ στηνώδεις. Κάθε ἔγονον φαίνεται δημιουργημένον ἐπάνω εἰς ἓνα σπασμὸν ἔρωτικόν. “Οσοις ἀγαποῦν τὸν τύπονς καὶ τὴν εὐπρέπειαν, ἃς μὴ ἐπισκεφθοῦν αὐτὸ τὸ τηῆμα – ἀκόμη καὶ ἓνας καλλιτέχνης τὸ εὑρίσκει δύσκολον νὰ παραδεχθῇ δι τοι καὶ αὐτὸ ἀκόμη είναι μία ἐκδήλωσις τοῦ ὄντος.

Η Γαλλία έχει πειπέλη πολὺ καλά έργα, τα καλύτερά της δύμας τα έκρατησε διά τό Σαλόν. Υπάρχουν δύμως και πολλά θαυμάσια διά τήν τεχνικήν και τό λεπτόν αίσθημα. Υπάρχουν πολλά έργα των «post impressionistes» δηλαδή όλα τά χρωματο τῆς Ιριδος ώς είδος μπαλώματα, κατά περιεργότατον τρόπον ἀναχαρτεμένα, τρόπον τὸν ὅποιον δι γράφων τὰς γραμμάς αὐτάς θεωρεῖ μίαν ιερόσυλον προσπάθειαν. Αἱ καλύτεραι εἰκόνες είνει αἱ προσωπογραφίαι. Κάθε προσωπογραφία διά νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον πρέπει νὰ έχῃ κάτι περισσότερον ἀπό ἀπλήν τεχνικήν. Πρέπει νὰ αἰσθάνεται κανεὶς τήν προσωπικότητα τοῦ ἀτεικονίζομένου.

Εἰς τὸ «*Belle Arti*» ἡ διεθνὲς τμῆμα ἀντιπροσωπεύοντα ἡ Ἐλβετία, ἡ Νορβηγία, ἡ Ιταλία, ἡ Ρουμανία καὶ ἡ Ρωσία. Οἱ Ἰοπανός Ζουλούάγα κατέχει μίαν ὀδόκλησον αἴθουσαν. Είναι τεχνήτης προφτικής τάξεως, τὸ δὲ αὐτομάτη του είναι καθόντων μοντικόν.

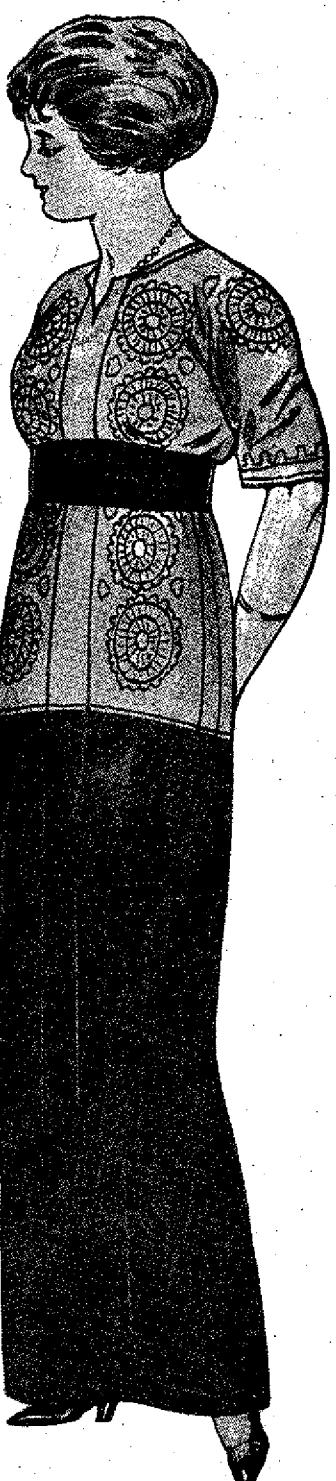
Τὸ Αὐτοτιμαὶ τῆμα περιέχει πολλὰ ἔξαιρετα
ἔργα καὶ εἶνε τὸ πρωτοτυπότερον ὅλων. Αἱ εἰκόνες τοῦ
νεού καλλιτέχνου Κλίμιτ εἶνε αἱ νεωτεριστικάτεραι καὶ
πρωτοτυπάτεραι οἵ τις ἐκθέσεως, καὶ δηλιγήτερον
νοητοὶ εἰς τὸν κοινὸν θεατές. Ἐν πρώτῃ ὅψεως
δίδουν ἐντύπωσιν Ἱαπωνικῆς τέχνης, ἔτειτα βλέπει
κανεῖς ὃτι εἶνε κάτι ἐντελῶς διαφροτεικόν. Ἀλλόωστο
σχεδιασμένα μορφαὶ εἶναι μολαταῖτα ὡραῖαι, ή διά-
θεσις τῶν χωραμάτων εἶνε διακοσμητικὴ καὶ ἡ γραμμὴ
μελετημένη. Ἡ ἀντιληφτής τον εἶνε φειδαῖτική μὲν ὅλην
τῆς ἐλευθερών τῆς φωνασίας, καὶ ἡ πρωτοτυπία του
συνίσταται εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ θέματός του.

Τὸ Γερμανικὸν ἡμῖνα περιέχει μερικά ἔγγα αἵξιας—
δυνατὰ καὶ εἰλικρινῆ—πολὺ δὲ γάρ οἵμως σημεῖα λεπτό-
τητος. Οὐ Στοῦν ἔχει ἐκθέσει μόνον τέσσερα ἔγγα, ἐν
πούτοις μοῦ φαίνεται διὰ εἶνε ὁ υφισταρχὸν τόνος. Αἱ
εἰκόνες εἰνε καθαπτό Γερμανικαὶ — τελειωμέναι καὶ
χωρὶς φαντασίαν.

Τὸ Οὐγγρικὸν τιμῆμα περιέχει μερικὰ ὡραῖα ἔργα
ἔνθλογλυπτικῆς. «Ἡ σύνεγος τοῦ βασιλέως ἐπιζητοῦσα
τῶν Τοσήνων», είναι τὸ ισχυρότερον. Ἀπὸ τὰς εἰκόνας,
«Ἡ Ἀνάστασις» τῆς θυγατρὸς τοῦ Ιακείου είναι ἡ
πλέον ἀξιοπαθητότερος. «Ἡ κατάπληξις τῆς ὁραίας
κόρης» καθὼς ἀνοίγει τὰ μάτια της, ἡ θερμός μορφή,
τοῦ Χριστοῦ, γεμάτη ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς Ἀναστά-
σεως των νεκρῶν — δὲν ἡμποροῦν παρὰ νά μαγεύσουν
δύναμιν θεατήν. Αἱ προσωπογραφίαι εἰναι αἱ καλύτεραι
ἄλλης τῆς Ἐκκλησίας.

H. MOAA

Ο δρίζων τῆς ἀριστοκρατικῆς μόδας τῷδε βάφεται ἀπὸ δυὸ λαμπρὰ χρώματα. Τὸ πολὺτὸ χρυσάφι καὶ ὁ ἀμέθυστος ἔχοντας χαριστὴ τοὺς μαγευτικοὺς τὸνους τῶν στὰ ὄπαλά υφάσματα καὶ στὰ γηλιστερὰ μετα-

ΦΟΡΕΜΑ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ

εντεά για τις πλούσιες ἀμφιέσεις τῶν κυρῶν. Σπάνια ὑπῆρξε τόσο καλαιόνητο τὸ γοῦστο στις σκιές τῶν χρωμάτων. Τώρα πειλά δὲν ξήτοιν νὰ τραβήξουν τὸ βλέμμα μὲ τὸν ἐρεθισμόν, ἀλλὰ μὲ τὴν εὐγενικὴν σεμνότητα τοῦ χρώματος καὶ μὲ τὸ ἀμφίβολον τῆς αναλαμπῆς.

Δοιπόν τὸ παληό γουσάφι κι' ὁ ἀμέθυστος.

Ουμως δριζοντας τὰ δύο αὐτά χρώματα, δὲν ἐννοῶ πως δόλος ὁ γυναικείος κόσμος ζει καθήκον νὸ τυλιχθῆ μὲν αὐτά. Κάθε τόνος δὲν μπορεῖ νὰ πηγαίνῃ σὲ δόλα τὰ πρόσωπα. Κι' διαν ἔνα χρώμα, δὲν ταιριάζει στὴν ὄψιν, στὰ χρωματικοτικά, στὴν ἔκφρασιν τῆς μορφῆς, στὴν θέσην, στὴν μόρφωσιν ἀκόμα τῆς γυναικος, τότε αὐτή είνε σάν γυμνή. Καὶ μάλιστα κάτιε γειούτεο — κακοντυμένη.

"Ενα ἀπλοῖσθα κορίτσι χωρὶς καλλιτεχνικές διντιλήψεις που νοιώθει τὴν μόδαν στενά και τὴν ιδέαν τοῦ φρούριος σὰν μιάν ἀνάγκην ἐπιδειξεως κι' ὅχι ὥσαν μέσον καλῆς παρουσιάσεως τοῦ πτυευματικοῦ και τοῦ φυγκικοῦ ἔνστον τῆς; δὲν μπορεῖ βέβαια νά φρεσόν γνά tailleur directoire.

Όλα είνε σχετικά κι' άν δὲν είνε, πρέπει νὰ είνε. Γ' αὐτὸ μιὰ σκούδα μελαχροινή μὲ θαυμό δέρμα, δὲν πρέπει νὰ φρέσση τὸ χρῶμα τοῦ ἀμεθύστου. Αὐτὸ σηγγανίει μαγευτικά στις λευκές μὲ τὰ καταξάνθα μαλλιά, ποὺ τὸ δέρμα των ὄφρεις φοδαλές ἀνολαμπές. Πηγανίει ἀκόμη καὶ στις χλωμόλευκες, ποὺ ἔχουν τὴν ὄψιν κεχριμπαρένιαν καὶ κλίνουν πάλι πρὸς τὴν ἀσπράδα. Γιά τις μελαχροίνες είνε τὸ χρούσ. Προσωπάκια σκούδα, μὲ σκιές κάτω ἀπὸ τὰ μάτια μὲ σκότους πάνω στὶς ὄλομαρψές κόρδες – τιτιγμένες μὲ χρυσοφίην φασματικές πολλές πινέχες, θὰ μαιζάνουν μὲ ἀγαλματάκια γάλινα, σὲ ἀστοπετεύον βαθύριον χρυσοῦ.

Καὶ αὐτὸν εἶνε τὸ εἴδισσοφον. Κάθε ἀνθρώπος νὰ στολίζῃ τὸ σῶμα του ἵστοι ποὺ ν' ἀναδεικνύεται ὡραιότερη· καὶ ἐνγενικάτερη ἡ χάρη τῆς μορφῆς του. Λίγοι ὅμως εἰναι αὐτοὶ οἱ τεχνίτες, ποὺ ξενύρουν τις ἀσημίμεις των, τὶς εὐνοοφέρες των καιρῶν των, καὶ τύνονται σύμφωνα μὲν αὐτές. "Ἄς προσέξουν οἱ κυρίες. "Αν ἡ εὐνοφράμψη ἄπλοτητα, ἡ ἀσημίμα ύθελι αἴκαμα πειστική μεγάλη ἄπλοτητα. "Ἀπλότητα καταπληκτική, ἀν είνε δυνατὸν οὗτε ἔνα στολίδι. Μόνον καλές γραμμές, ώραιές πτυχές, ποὺ νὰ πέφτουν πλουσιώτερες πόρος τὰ ἀδύνατα μέρη του σώματος. Τὸ μυστήριο τῆς καλῆς ἔμφρανίσσεως, ὧστε ἡ γυναικεία να σού ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ σάν καλλιτέχνημα, είνε μεγάλο. Είνε βαθύ. Κάτω ἀπὸ τὰ φύτα τῆς νυκτὸς δὲν πηγαίνουν οἱ ίδιοι χρωματισμοί. Τὴν ἡμεραν εἰς τὸν δρόμον, εἰς τὴν δενδροστοιχίαν φρέσματα σκοτεινά, χρώματα τεθαμένα, πού νὰ περνά κανεὶς ἀδύναμιβα σάν οκιά μέσσα ἀπὸ τὸ πλήθος. Σ' ἔνα σαλόν, σε μιὰ καλλιτεχνικὴ συνάθροισι, ποὺ ὅλα λαμποκοτοῦν κ' εἶνε φαντάχερά, ἀς είνε ὁ λαμπός συνιστός, καὶ τὸ ὑφασμά δὲ, γλυστριζόμενος καὶ πλατύ ἀπὸ τὸν ὥσπερ, ωφελεῖ σηματιτεῖρη ἔνα ἐλαφρό, περιτύλγμα δύσαν κοντὸ μανίκι. Τὰ χρώματα δὲ εἶνε τότε πειστικά.

Πάντα δύμισι σύμφωνα μὲ τὴν μορφὴν γιὰ νὰ δώσῃ
ἡ γυναικα τὴν ἐντύπωσιν καλλιτεχνικῆς ἐμφανίσεως.

— 1 —

Υ. Γ. Εἰς τὸ ἔργον τοῦτον γνῶμαι ἀπὸ τις καλύτερες φάστριες γιὰ τὴν καθίσεων ἑλληνικῆς μόδας: Τί πηγαίνει στὶς γυναικες τῆς Ἑλλάδος ποὺ νὰ φαίνονται εὐμορφότερες μέσα στὸ περιβάλλον τῆς; Αποτελεῖ φύσεος μὲ τὶς ἀπαλές γραμμές, τὰ ὁμοίωτα, τὴν λάμψην.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ – ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ – ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΔΙΑ τὸν Καρ. Δίκενς, τὸν μέγαν Ἀγγλον μυθιστοριογράφον, ποὺ σήμερον είναι πολὺ τῆς μόδας, τουλάχιστον εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ τὰ μυθιστορήματά του δραματοποιοῦνται ἀπὸ τοὺς γνωστοτέρους Γάλλους δράματικας συνγραφεῖς, οἱ Ἀγγλοι βιογράφοι του λέγουν, ὅτι εἰς τὴν ζωὴν του δὲν πτάχουν καθόλου ἐρωτικά ίστορια. Ο Δίκενς ἦτο γνωστός, ὡς ἔνας πολὺ χρηστός ἀνθρωπος καὶ ἀφοσιωμένος ἐντελῶς εἰς τὴν ἐργασίαν. Ἀκόμη καὶ δι σεινός του φίλος Τζέν Φόρστερ, ποὺ ἔγραψε ἑπεινή βιογραφίαν τοῦ Δίκενς, χρησιμοποιήσας τάς ἀναμνήσεις του καὶ πληθώραν ἐπιστολῶν του, δὲν δίδει καμίαν πληροφορίαν διὰ τὴν αἰσθηματικότητα τοῦ φίλου του. Ἡτο δυνατὸν ὄμως νὰ μὴ εἶχεν ἀγαπήσει ποτὲ τον δίκενς, ποὺ ή καρδιά του ἦτο τόσον εὐάνθητη; Τὴν ἀπορίαν ὀντὴν λύει μία σύντομος μελέτη τοῦ κ. Πώλ-Λουϊ-Ἐρβιέ «Οἱ ἔρωτες τοῦ Κ. Δίκενς» δημοσιευθεῖσα εἰς τὸν «*Mercure de France*».

Ο. κ. Ἐρβιὲ ἀπὸ μερικὰς βιογραφίας τοῦ Δίκενς καὶ ἀπὸ ἐπιστολῶν καταπρόων τὴν ἔδωτακήν Ιστορίαν τοῦ Ἀγγλοῦ μημειστοριογράφου, ἢ διοίσα μὲ λίγα λόγια ἔγγει ὡς ἔξης:

Παιδί ἀκόμη δὲ Δίκενς, ἥσθιανθή κάποιαν συμπάθειαν διμοιχίζουσαν πολὺ μὲ ἔρωτα πρὸς τὴν παιδισκὴν Λουκίαν, μὲ τὰ χρύσαν μαλλιά. Ή μικρούλα αὐτὴ ἔχοντιμευεσσε κατόπιν εἰς τὸν Δίκενς ὡς Μούσα και τὴν ενίοις οἴκους εἰς πέντε αὐθιστορήματα του.

Δέκα όκτων έτων ήγάπτεις βαθειά και με πάθος τήν συνομηλίκα του Μαρίαν, κόρην του τραπεζίτου Beadnell. «Η Μαρία ήτο φιλάρεσκη, της άρεσαν οι έπαινοι από νέον ζραίτον και ξέπιντον, και δεν έφαντη άδιάφορη· ζνοίζαν μάλιστα και άλληλογραφίαν οι δύο νέοι». «Οταν δώρις ο τραπεζίτης ένόψεν, διτι δίλεκνς ήγάπτει τὴν κόρην του, τού ἔδισκε νά καταλάβῃ, διτι δεν ἔχει νά ἐλπίζῃ τίποτε. Δέν· προέβλεπε κανεὶς τὸ μέγα δνομα και τὸ ἔνδοξον μέλλον τοῦ πτωχοῦ παιδιοῦ.» Άλλα δέν υπήρχουν έρως και ἐκ μέρους τῆς Μαρίας, ή δποια ταχέως τὸν ἐλλησμόντης σταλεῖσα εἰς τὸ Ποροί. «Η Μαρία μετατινα χρόνον ἐνυμφεύθη καποίου κύριου Βίντερ και διαν ήτο σαράντα τέσσαρων έτῶν ἐνθυμήθηκε νά γράψῃ εἰς τὸν Δίλεκνης, ποὺ ή δόξα του είχε φθάσει πλέον εἰς τὸ κατακόρυφον. Ο αἰσθηματικὸς συγγραφεὺς δέν είχε λημονήσει καθόλου τὴν πρώτην του ἀλιθινήν ἀγάπην και ἀπήγτησεν ἀμέσως, διν και είχε νυμφεύθη πρό· έτιν τὴν Καΐτη Χόγκαρφ, κόρην του ὀρχιοντάτου τοῦ «Πρωΐνοι Χρονογράφου». Ήρχισε λοιπὸν ἀλληλογραφία μεταξὺ τῶν δύο ἀλλοτε ἔρωτενμένων, και ἐπειτα και συνηγήθησαν. Άλλα πόσον διαφορετική η πιο πλέον ή Μαρία! Οὗτε χάρις, οὔτε συνθιδιούβολον πνεῦμα. Η κυρία Βίντερ διδέλησε νά ξεπακούσουθήη την ἀλληλογραφίαν, ἀλλά δίλεκνης τὴν εὐημέρη πλέον ἀνιωφελή και κουραστικήν και ἀπήγτα με πολλὴν γνωρούτητα. Κατόπιν δίλεκνης ἐπτάχωσε και ή Μαρία ξέρητης τὴν συνδρομήν του Δίλεκνης ματαία προάκησις δι μυθιστοριογράφος δι τόσον φιλανθρωπαγνος και καλός διά τοὺς ἀλλούς δέν την ἐβοήθησε!

Δώρα τοῦ πρώτου καὶ ἡ Φλώρα τοῦ δευτέρου.

Ἐξανολουσθεὶ δικαῖος ἡ ἐρωτικὴ ιστορία του Δικενέα.
Ἡ σύνδρομος του εἶχε και ἄλλας δύο ἀδελφάς: τὴν
Γεωργίνα και τὴν Μαρία. Ἡ πρότιτη ἀδελφή ἔγενε μέ
τρον καιρὸν ἢ ἀληθινὴ σύντροφος τοῦ μνηστοριογρά-

φους τὰ δνειρά του εἰς αὐτήν τὰ ἐμπιστεύετο· διαν
ῆθελε νὰ νοιώσῃ κοντά του καιδιά, ποὺ νὸ τὸν ἐννοῖ,
τὴν Μαίρη ἀναζητοῦσεν. Ἀγαπούσεν ὁ Δίκενς τὴν γυ-
ναῖκα του ἀλλὰ μόνον ὡς σύντροφον του βίου του.
Μιαν ἡμέραν ἡ Μαίρη ἀπέθανε αἰφνιδίως. Ἡ λόγη
του Δίκενς ήτο τόση, ὅστε ἔχασε τὴν ἐνεργητικότητά
του, τὴν χαράν του, τὸ χιοῦμρο του. Ἐγραψε τότε τὸ
μυθιστόρημά του «Πίλον», τὸ ὅποιον ἐδημοσιεύετο
κατὰ τεχνή· οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Πίλον» ἐπὶ πολλάς
ἔβδομάδας περιέμενον τὴν συνέχειαν. Αἱ ἑταῖσται, τὰς
δποιας ἔστελλεν ὁ Δίκενς πρὸς τὴν πενθεράν του, τὸν
γαμβρόν του καὶ τὸν φίλον του μαρτυροῦν τὸν μεγά-
λον του πόνον. Η Μαίρη μένει πάντοτε ζωντανή εἰς
τὸ πρόσωπον τῆς μικρᾶς Neil εἰς τὸ μυθιστόρημα
«Ἀποθήητο Αρχούσιοτην».

Ο Δίκενς έχωρησε την γυναικα του κατά τὸν Μάιον τοῦ 1858 καὶ ἐπήγε νὰ καθίσῃ εἰς τὴν ἔσοχήν μὲ ἔνα ἀπὸ τὰ κορίτσια του καὶ τὴν γυναικαδέλφην του Γεωργίναν! Καὶ ὅταν ἀπέθανεν ὁ μέγας μυθιστοριογάφος αἱ τελευταῖαι του λέξεις ήσαν διὰ τὴν γυναικαδέλφην του. Ἡ διαθήκη του ὠρίζει διὰ τὴν κυρίαν Δίκενς 200 χιλ. φρ. αἱ ὁποῖαι μετά τὸν θάνατον τῆς σὰ διενεμούντο εἰς τοὺς δύο γένους του. Ἡ Γεωργίνα ὅμως ἐκληρονόμησε 200 χιλ. φρ. ἐλευθέρας ἀπὸ δικαιώματα κηληρονομίας, ὅλα τὰ κοσμήματα τοῦ συγγραφέως καὶ τὰ ἀντικείμενα τοῦ γραφείου του καὶ τὸν δωματίου του «διότι ἔκεινη θὰ ἔχεις τί νὰ κάμη τὰ πρόγματα αὐτά».

Ἐξ ὄλων αὐτῶν είναι δυνατόν νά ἔχαχθῇ συμπέρα-
σμα τιμητικὸν διὰ τὸν μυθιστοριογράφον. Εἶχεν ἀνάγ-
κην ἀγάπης γύρω του. "Οταν ήτο παιδί, ή μικρά Λου-
κά με τὰ χρυσά μαλλιά ὑπέβαλεν ἢ προτιμητὸς του
βραδύτερον ή Μαρία τοῦ ἐφάρμ., ὅτι ήτον ἡ γυναικα
ποὺ θὰ ἐμετρίαζε τὴν μοναξιάν του εἰς τὴν Ἐδέμ. Μετά τὸν γάμον του μὲ τὴν Καίτην, ή Μαίρη γίνεται ή
χαρά τού τενέματός του τέλος, ὅταν ἥρξις νά γηρά-
σῃ καὶ οἱ πόνοι είναιεναν τὸ κουρασμένον κοριμ του,
κάμνει ἔκκλησιν εἰς τὴν ἀφοσίωσιν τῆς γυναικαδέλφης
του Γεωργίνας, που ήτον ἐπιμελήτρια τοῦ σπιτιοῦ του
ἀφοσιωμένη, ίκανή καὶ περιποτητική. "Ολα αὐτά δὲν
θὰ ἐμποδίσουν, λέγει ὁ κ. "Ερβίτε, νά συμπεράνω μαζὶ¹
με τοὺς "Αγγλούς βιογράφους: διτὶ οἱ Δίκευς ήτον ἔνας
πολὺ χρηστὸς ἄνθυωπος.

ΕΕΕΑΟΘΗ ἐν νέον βιβλίον τοῦ περιφήμου δόκτορος Cabanès, ἀφορῶν τὰ ιδιαιτέρα ἄγνωστα τοῦ σωματικοῦ βίου τοῦ Βαλζάκ: εἶναι μελέτη ἡ ὅποια στηρίζεται εἰς φυσιολογικά δοκούμεντα καὶ ἀποκαλύπτει τὴν ζωὴν τοῦ μεγάλου μυθιστοριογράφου, δηλαδὴ τὴν φυσικήν του ζωῆν. Δὲν ἡμεροεῖ κανεῖς νὰ ἔννοησῃ τὸ έργον ἐάν δὲν γνωρίζει τὸν ἀνθρώπον, ὁ δοκίος ἡτοῖς εἰς ἐκ τῶν πλέον ισχυρῶν ὀνθρωπίων δργανισμῶν. «Εχει περιέργους σελίδας διὰ τὸν πατέρα τοῦ Βαλζάκ καὶ μερικαὶ ἐν τῶν ἀνενθεδέντων περιεργοτάτων ἔργων τους» «πραγματεία ἐπὶ τῶν μέσων τοῦ νότ ποδολαιμβάνωνται αἱ λοιποί καὶ αἱ δολοφονίαι . . . , Τοτορία τῆς λύσσης καὶ μέσα προφυλάξεως ὡς ἀλλοτε τῶν ἀνθρώπων κ.τ.λ.» σελίδες αἱ ὅποιαι μαρτυροῦν μίαν μεγάλην αἱ ἐγκυρωτούσιδην τεριέργειαν πνεύματος. Ἐπειτα παρέχει δοκούμεντα ἐπὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ μυθιστοριογράφου: τὸ πρακτικὸν τῆς γεννήσεως τοῦ πατρός του τὸν φέρει ὡς υἱὸν τοῦ Bernard - Francois Balassa, γεωργοῦ. Καὶ ὁ κύριος Cabanès παρατρεψει. «Οπωσδήποτε ὁ συγγραφεὺς τῆς Eugenie Grandet, κάθε ἀλλο τὸ παρόλο εὐγενούς καταγωγῆς: ἐκ τῆς μετρίας δὲ αὐτῆς παταγωγῆς δύνανται νὰ ἔξεγηθον αἱ ἀνιστάτες καὶ αἱ μὲν διστάθμειαι εἰς τὸ δύον τον τὸ γαγδαῖον τετραγωνὸν

γονστο, ή διδιαφορία του εἰς τὸ ἐμπελημένον ὑφος,
καὶ ή ἄγνοια τῆς ἀληθινῆς πολυτελείας, που δείχνει
εἰς τὰ δαιμόνια ἀλλιώς τε μυθιστορήματά του».

Ο θεωρούμενος σήμερον μετά τὸν Δ' Ἀνοῦντξιο μεγαλύτερος τῆς Ἰταλίας ποιητῆς Πάσκολι ἐδήμοσίευσε νέαν συλλογὴν ποιημάτων του μὲ τὸν τίτλον «Ἴταλικὰ ποιήματα», τὰ δόποια διακρίνονται διά τὴν παθητικότητά των, τὸ βάθος καὶ τὴν μεγαλοπρεπείαν τῆς ἔμπνευσεως. Ή γλώσσα των ενιαὶ ὀφαστάτῃ εἰς τὴν ἀπλότητά της. Ο Πάσκολι ἔξεδωκεν ἐπίσης εἰς λατινικὴν γλῶσσαν ποίημα μὲ τὸν τίτλον «Hymnis in Romanam» ἀφιερωμένον εἰς τὴν πολιτείαν την πειτηκονταεπηρίδα τῆς Ἰταλίας. Τὸ λατινικὸν αὐτὸ ποίημα—κατὰ τοὺς ειδούτας—θά διαγαπτηθῇ καὶ θά χορηγιοποιηθῇ πρὸς σπουδὴν ἀπὸ τοὺς λατινιστὰς τοῖ μέλλοντος.

Ο. Ζώρξ Νορμαντίδη εἰς μίαν ουλλογήν τῶν Γάλλων «Οὐδιοριστῶν ποιητῶν», τὴν ὅποιαν ἔξεδωκε τώρα τελευταῖα, ἔξετάζει καὶ τὴν ἔξελιξιν τοῦ χιοῦμορ διὰ μέσου τῶν αἰλώνων καὶ καθορίζει αὐτὸ ὡς λέξιν καὶ ὡς πρόγυμα. “Οταν ἡ ἀνθρωπότης, λέγει, ἥγνοει τὸ χιοῦμορ, ἥγνοει ἐπίσης καὶ τὴν ἀμφιβολίαν. τὴν μελαγχολίαν τὸ χιοῦμορ λοιπὸν εἶναι συνώνυμον τῆς ἀνησυχίας· ἡ δὲ ἀνησυχία εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ προξύμια τῆς ποιῆσεως.

Ο Πολωνός ποιητής Κ. Νοβαζένοφι κάθεέδωκε συλλογήν σατυρών, αἱ δποῖαι διακρίνονται διὰ τὴν δημιουργία των, τὸν ἀνηλεῆ σαρωτασμόν των. Ή ἀδναμίσ, ή ἔλειψις ἐνεργείας πού παρατηρεῖται εἰς τοὺς συμπατιώτας του, νανούσιοι μένουν ἐπὶ μακρόν χρόνον ἀπό τοὺς ἔρχους ποιησαῖς, πού δέν θέλει νὰ γνωρίζῃ τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας εῆς ζωῆς, τοῦ ἀποστολῆς πραγμάτων δυνατοῦ θυμοῦ. Ή συλλογὴ φέρει τὸν τίτλον «Μιμάνδροι». Ιδού ἐν ἀπόσπασμα παροδίας ψαλμοῦ:

— Μᾶς ἔδωκες, Κύοιε, ὅτι μπόρεσες

Δίμενς λαοπόδεις μίαν πάραποντη θάλασσαν ἄμμου, μεταλλεῖα ἀνορίσια, τὴν κλίνην τοῦ Προκρούστου, τὸ ἐνοχλητικὸ τῶν παρασίτων βάρος.

Γι' αὐτὸν φέρουμε στὸ βωμό σου τὴν ποσευγή :

— Ή Θεέ! πάρε πισω διτι μᾶς ἔχεις δώσει.

ΜΕΤ^θ δόλιας ἔβδομάδας ή Ἀκαδημία τῶν Γκογκούδ
ἀποειμι τὸ ἐτήσιον βραβεῖον τῆς ἀπὸ δοσοφ.
εἰς τὸ παλύτερον μυθιστόρημα τοῦ ἔτους τούτου. Ἀπὸ^{τῶν}
λέγεται, ὅτι τὸ βραβεῖον θά δοθῆ εἰς τὴν Διὰ
Marguerite Bauli διὰ τὸ μυθιστόρημά της «Modeste
Automène», τὸ ὅποιον ἐπηγνέθη πολὺ ἀπὸ τοὺς κρι-
τικούς.

ΜΕΤΑΞΙ τῶν ἀνεκδότων ἔγγρων τοῦ Γουσταύου Φλωμπέρ, τὰ δύοια δημοσιεύει ὁ ἐκδότικὸς οίκος Conard, πρεσέχεται καὶ τὸ πρότον μυθιστόρημα τοῦ συγγραφέως τῆς «Σαλαμπότ», ποὺ τὸ ἔγγρωφν εἰς ἡλικίαν είκοσιν ἔνδος ἔτῶν καὶ ἐνὶ ἀλόγῳ ἐπούδαιεν. Τὸ μυθιστόρημα τούτο φέρει τὸν τίτλον «Νοέμβριος», ἵναι γεμάτον ἀπὸ περιμορφών, θανάσιμον λίπην, ὄρα-κατα μονώσεως, σκοτεινὸν ρομαντισμὸν καὶ ἔχει βα-θεῖαν τὴν σφραγίδα τοῦ Σατωρποιαν. Ἀλλὰ τὸ ὑφος τρομηγῆς τῶν μέγαν καθλιτεύνων.

ΕΝΤΟΣ δὲ ὁρίου ή Ρωσία θὰ εορτάσῃ τὴν διακοσιετηρίδα τοῦ ἀναμορφωτοῦ τῆς ποιητικῆς φιλολογίας της, τοῦ Μιχαήλ Βασιλείβιτς Λομονόσοφ, ποὺ γεννήθη εἰς τὰ 1711 εἰς τὸ χωρίον Ντενισοβούχαγια ἡς ἐπαρχίας Αρχαγγέλου ὅπο ταπεινὴν οἰκουμένεια

διλιέων. Ὁ Λομονόσοφ, μὴ ἔχων οὕτε τὰ ἀπολύτως
ἀναγκαῖα διὰ τὴν καθημερινὴν πτωχοτάτην ζωὴν του,
εἶχε τὸ θάρος νὰ ἐπιδοθῇ ἀπὸ δέκα ἔξι ἑτῶν εἰς
εὐδείας σπουδῆς καὶ κατώρθωσε νὰ γίνη διὰ μόνον φι-
λόλογος, ἀλλὰ καὶ χρηματός καὶ φυσικὸς πρωτῆς τάξεων.
Εἰς τὴν φιλολογίαν ὁ Λομονόσοφ ἡτοῖ ὅτι ὁ Μέγας
Πέτρος εἰς τὴν ποιητικήν. Ἐδωκεν εἰς τοὺς Ρώσους
τὴν πρώτην γραμματικήν των καὶ καθώσιε τοὺς νό-
μους τῆς ποιητικῆς, ἔγραψεν, ὡς ποιητής, πολλὰς
φόδες, ὅμνους βεβίησεν καὶ ἴσεργος καὶ μίαν ἐποιοῖαν
τὴν Πετρεῖα: πολεμικός, ἥγανοισθη ἐναντίον τῆς ἔνεπι-
ἐπιδράσεως καὶ ἀπέτερε τὴν φωσικήν φιλολογίαν
ἀπὸ τὴν μίμησιν τῆς κλασικῆς Γαλλικῆς. Ἔγεινε
ἄλληλοιδαδός τους σύμβουλους τοῦ κολλεγίου, διευθυντῆς
γυμνασίου καὶ τέλος σύμβουλος τοῦ Κράτους: ἀπέθανε
πλήρης τιμῶν κατά τὸ 1765, ἐνῷ διωργάνωνε ἐκδρο-
μή εἰς τὸ Βόρειον Πόλον.

Ο κ. J. Tiaunder γράφει εἰς ἓν φιλανδικὸν περιοδικόν, ὅτι ὁ συμπατριώτης του μυθιστοριογράφος J. Aho συγκαταλέγεται ἀπὸ τῷδε μεταξὺ τῶν πλασιῶν τῆς φιλανδίκης φιλολογίας. Τὸν ἀναγνώσουν ὁρχαῖτον ποιητήν, χωρὶς δῆμος νὰ σημαίνῃ τοῦτο ὅτι εἶναι καλός τῆς ἔξελιξις του ἐτελέωσε. «Ἀπεναντίας εἰς πάλις νέον ἔργον τοῦ συγγραφέως παρατηρεῖται, ὅτι ἡ ἔξελιξις τοῦ δυνατοῦ καὶ ἀρμονικοῦ αὐτοῦ ταλάντου ἔξανολουθεῖ κατ' εὐτυχῆ τρόπον. 'Αλλ' ἡ φιλολογία του φιλοσοφικού εἶναι πλέον σήμερον ἀκριβῶς κακιθαρισμένη. 'Ο Aho εἶναι πρῶτη ἀπ' ὅλα ὁ συγκινητικός φάραος τῆς ἀπλῆς ζωῆς, τῆς σχεδόν κατεριαρχικῆς αἴκινης τῶν χωρικῶν τῆς Βορειοδυτικῆς Φιλανδίας τῶν πιστῶν εἰς τὰς παραδόσεις τῆς φυλῆς καὶ ἀφεκτούντων τάκτων εἰς τὴν πρόδοδον. Οἱ νεωτερισμοὶ ποτὲ τούς σημειώνουν τὸν δρόμον τοὺς εἰνες συχνά επιβλαβεῖς. 'Ο Aho, δέ, τρέφει διὰ τὰ θέματα αὐτὰ τοις πολιτισμοῦ βαθείαν συμπλάθειαν, μᾶς δίδει εἰς τὰ πλεῖστα μυθιστορήματα καὶ δημήματα του τὴν συγκινητικήν καὶ χαραγμένην μὲ τελείων τέχνην εἰκόνα τοῦ δράματος τῆς θλιθερᾶς ὑπάρχειας του, τῆς καταστροφῆς τουμένης ἀπὸ τὴν ἐπαρχίην τοῦ πολιτισμοῦ αὐτούν. 'Αλλα προτιμῶν τὰ θέματα ταῦτα, θήγει ἐπίσης εἰς τὰ ἔργα του καὶ μερικά ἀπὸ τὰ πλεόν ουδιώδη προβλήματα τῆς συγχρονού φιλανδικῆς ζωῆς. «Ἡ γυναικα τοῦ πάστορος» καὶ ὑπέροχον ἀπὸ εἰκόνας χρόνιας «ἡ Κόρη τοῦ πάστορος», δύο βιβλία καθ' ὅλα διεισθμειωτα δείχνουν τὴν διανοητικήν καὶ ψυχολογικήν ἔξελιξιν τῆς φιλανδῆς γυναικός μεταξὺ τοῦ 1890 καὶ 1910.

Οι έκλεκτοι φιλολογικοί κύκλοι της Ιταλίας έχαιρε μέσα σαν μέση ένθυμουσιασμὸν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ νέοι βιβλίου τοῦ ποιητοῦ Angélio Conti «Μετὰ τὸ Ἀσμα τῶν Σειρῆνων», διότι ὁ μόνος σύγχρονος αἰσθητικὸς τῆς Ιταλίας — καθὼς χαρακτηρίζουν πολλοὶ τὸν Conti — ἔξανταται ὑπερθέρμανως ἀνατίνοι τῆς νεωτέρᾳ κυριαρχίας τῆς μπχανῆς, που τόσην ἐπίδρασιν ἔχασσε ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης, ὅπει νὰ τὴν ἔξαμερικανῖται. Ἐξ ἀλλοῦ ὅμως διὰ Conti ἔνθυμουσιαζεται μὲ τὰ ἀεροπλάνα καὶ τὴν κατόπινσιν τοῦ ἀέρος. Τοῦ Conti είναι ποιητής παρεγγωνισμένος ἀπὸ τὸν πολιτικὸν καὶ τὴν δημοσιογραφικὴν κοιτικὴν ὄλλη ἐπὶ τῇ καθαυτῷ πνευματικῇ Ιταλίᾳς ἔχασκεται μεγάλην ἐπιδοσιν ἥπτον μαρκοῦ χρόνου.

Ο θεωρούμενος ὡς ὁ μεγαλύτερος σύγχρονος ποιητής τῆς Πορτογαλλίας Εὐγένιος ντε Κάστρο ἔξει δικές νέον τόμον ποιημάτων του με τὸν τίτλον «Σαλώμη καὶ Ἐλλὰ ποιήματα». Ο Κάστρο καὶ μὲ τὴν νέον αὐτὴν συλλογὴν των παρουσιάζεται ὡς ὁ πιστός το-

ῳδαίου καὶ πρωτότυπος ποιητής μὲν ὑψηλὰς πτήσεις τοῦ πνεύματός του.

ΤΑ ρωσικά γράμματα πενθούν ἀπό τινος χρόνου διά τοὺς πολλοὺς θανάτους ἐκλεκτῶν ποιητῶν καὶ πεζογράφων. Ὁ γλυκὺς ποιητής Φωκανόφ καὶ ὁ πεζογράφος Ἀλμπέτοφ ἀπέθαναν πολὺ δυστυχεῖς καὶ φίσαν γυναικας καὶ παιδιὰ χωρὶς καμίαν συνθρόμην. Ὁ νέος Ἰβάν Κονοβάλοφ, ὁ ὄποιος ἔδιε τόσας ἐλπίδας μὲ τὰς περιγραφάς του τῆς ἀγροτικῆς ρωσικῆς ζωῆς ἐπρότιμος τὴν αὐτοκτονίαν ἀπὸ τὴν νευρασθενείαν ἐπίστης ηγοւοτόνησε δι Πολωνὸς ποιητῆς Ιντζικόβσκου. Ἀπέθανεν ἀκόμη δι Τιανάν. Τοσχιλοφ (Δεόντιεφ) ποιητὴς χαριτωμένος, ἐλπίς τῶν νέων καὶ τῶν παλαιῶν καὶ ηγούτοπονησαν δι Βίκτωρ Οφραν καὶ δι πεζογράφος Σέργιος Ἐλεόνοσκου (Μιλόβσκου). Οἱ τρεῖς τελευταῖοι ήσαν φυσιογνωμίαι εἰς τὴν σύγχρονον ρωσικὴν φιλολογίαν.

ΚΑΤΑ διαταγὴν τοῦ Νομάρχου Πετρουπόλεως διελύθη ἡ Ἐταιρία τῶν Ἀνθρώπων τῶν Γραμμάτων τῆς Ρωσίας¹, καθὼς καὶ ὅλα τὰ τμήματα τῆς, ποὺ ὑπῆρχον εἰς τὰς ἐπαρχίας. Αὕτη τῆς διαλέκτους αὐτῆς είναι τὸ ὅτι μερικά μέλη τῆς Ἐταιρείας ἀπηνύθηναν κατηγορητήριον ἐναντίον καθηγητῶν τινῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πετρουπόλεως, οἱ δόποι κατά τὰς πανεπιστημιακὰς ταρφαχάς τοῦ πάρελθόντος. Ἀποιλόου ἔχοντο λόγθησαν τὰ μαθήματά των ὑπό τὴν προστασίαν τῆς δότυνομίας.

ΕΙΣ ήλικιάν 37 ἑτῶν ἀπέθανεν εἰς τὸ Πῶ τῆς Γαλλίας ὁ ποιητὴς Ἀλμπέρ Φλεσύ, τοῦ δποίου τὰ ποιήματα ἀπέπνεον λεπτήν μελαγχολίαν καὶ διεκρίνοντο διὰ τὸ θερμὸν αἰσθημά των. Οὐ Φλεσύ έγραψε καὶ κριτικὰ πολὺ φιλεινά καὶ πρωτότυπους. Οὐ ἀπό θανάτου ποιητής, ἀλλὰ τὰ πρώτα ἔτη τῆς ἐμφανίσεως του εἰς τοὺς φιλογικοὺς κύκλους ἀνεμιχθῆ πολὺ εἰς τὴν νέαν φιλολογικὴν κίνησον τῆς Γαλλίας.

ΔΥΟ νέοι Ἰταλοί ποιηταί, ὁ Emilio Scaglione μὲ τὴν συλλογὴν του «Ωδὴ εἰς τὸν Σελαγισμούν», καὶ ὁ Biagio Chiara μὲ τὸ βιβλίον του «Αἱ σύνηγοι τοῦ Ἱησοῦ» ἐκίνησαν πολὺ τὴν προσοχὴν τῶν κριτικῶν καὶ ἤκουσαν ἀμεριστόν εἰπαίνους διὰ τὴν γενιάνειαν ἐμπιενθεῖν των καὶ τὴν καθαρότερα τῆς γλώσσης των. «Οἱ λυρισμόδει των φθάνει τὸν τοῦ Δ' Ἀννούντσιο.

ΑΠΕΘΑΝΕ τὸν περασμένον μῆνα ὁ καθηγητής Bell, ὁ διαπεριφρόνος Σκῶτος χειρούργος, ὁ οποίος ἐπὶ 25 ἔτη ἐδίδαξεν εἰς τὸ Βασιλικὸν Νοσοκομεῖον τοῦ Ἐδιβωνίου καὶ μετάξυ τῶν μαθητῶν του ἥριθμει καὶ τὸν διάσημον μαθιστοριογράφον Κόναν Ντόϋ. Ἡ μέθοδος τοῦ ἑτανωγικοῦ συλλογισμοῦ τοῦ δόκτορος Bell ἔκαμψε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν σπουδαστὴν καὶ ὅταν βραδύτερον ὁ Κόναν Ντόϋ ἀφῆκε τὴν σμίλην διὰ τὴν γραφίδα ἐνύμειτο τὸν διδάσκαλόν του, διὰ τοῦ ἔχρονού τουνεν τῶν πρότυπον διὰ τὸν Σέργιον Χόλμιον. Ιτηγεῖται διτὶ ἡ νῦναμις τῆς παρατηρήσεώς του καὶ τῆς ἀναλύσεως ἡτο τοισάντῃ, ὅπτε ἐμάντευε ἀπὸ ποιάν ουνοικιάν. ἦρχετο ὁ πελάτης του μόνον ἀπὸ τὴν λάσπην τῶν νητοδημάτων του. Ἡρέσκετο νά ἐπιπλήσσῃ τοὺς ἀσθενεῖς του λέγων εἰς αὐτοὺς τὸ ἐπάγγελμά των ἡ περιστατικά τῆς περασμένης ζωῆς των, τὰ δοῖα ἐμάντευεν ἀπὸ ἐν οἰονδήποτε ἔξωτερού του.

Ο δοὺς καὶ ἡ δόψισσα τοῦ Κόννων ἥνοιξαν ἔκθεσιν παλαιῶν καλλιτεχνῶν εἰς Grafton Galleries προτού νάδιορήσουν τὰ ἀριστουργήματα αὐτᾶς εἰς τὰ

μουσεία τοῦ Λονδίνου, τοῦ 'Εδιμβούργου καὶ τοῦ Δουβλίνου. Οἱ πίνακες οὗτοι δὲν εἶχον ποτὲ ἔκτεινὴ δημοσίως. Μεταξὺ αὐτῶν εὑρίσκονται σχηματικά ἔργα τοῦ IB' αἰώνος, τῆς φλωρεντινῆς σχολῆς, πορτραΐτα τοῦ Gainsborough καὶ τοῦ Reynolds· προσέτι εἰκόνες τοῦ Τιτανοῦ, Ρέμπραντ, Ρούμπενς, Συρ, Φράντς Χάλς καὶ Χολμπάιν, ἐντελῶς ἀγνωστοῖ.

Η χρῆσις τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου ἐπεκτείνεται διαρκῶς. 'Η μόλις χθεσινή ἐφεύρεσις ἔγινεν ἥδη παράγων τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Απὸ δύο ἑταῖρον ὁ ἀριθμὸς τῶν σταθμῶν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀνήλθεν ἀπὸ 92 εἰς 219 καὶ ὁ τῶν πλοίων τῶν ἐφόδιασμένων μὲ τὴν εἰδικὴν πρὸς τοῦτο συσκευὴν ἀνήλθεν ἀπὸ 416 εἰς 988.

ΟΙ παγῶνες τῆς Ελβετίας, κωρίως δὲ οἱ τῆς Βερναίας "Ομπερλάντ, τοῦ Valais, καθὼς καὶ οἱ "Αλπεις τῆς Σαβοΐας, ὑπέστησαν βαθείας ἀλλοιώσεις ἐξ αἰτίας τοῦ ὑπερβολικοῦ καύσωνος τοῦ περασμένου θέρους. "Ολοι σχεδὸν οἱ μικροὶ παγῶνες ἔξηφανισθησαν καὶ οἱ μεγάλοι κατῆλθον εἰς πολλὰ μέρη. Ή κορυφὴ τοῦ Λευκοῦ "Ορούς κατῆλθε μερικὰ μέτρα. Τὸ Μάιτερχορν ὑπέστη παρομοίας βλάβης. Τὸ φαινόμενον αὐτὸν ἀπὸ αἰώνων δὲν ἐσημειώθη εἰς τὴν "Αλπειον ἴστοριαν. 'Η τῆξις τοῦ πάγου ἐπέφερε μεγάλας φρογμάς, τὰ δὲ φήγματα ἐδημούργησαν πολλὰς ἀβύσσους ἐπικινδύνους διὰ τοὺς ἀλπειβάτας.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ",

Α' Διαγωνισμός. Προθεσμία 31 Δεκεμβρίου 1911.
Θέμα: Τοπίον φθινοπωρινόν.

Β' Διαγωνισμός. Προθεσμία 31 Ιανουαρίου 1912.
Θέμα: Σκηνὴ ἀπὸ τὰς ξορτάς τῶν Χριστουγέννων
ἡ τῆς Πρωτοχρονιάς.

Γ' Διαγωνισμός. Προθεσμία 28 Φεβρουαρίου 1912.
Θέμα: Τοπίον χειμωνιάτικο.

Δ' Διαγωνισμός. Προθεσμία 31 Μαρτίου 1912.
Θέμα: Πορτραίτο.

Τὴν προκήρυξιν τοῦ Διαγωνισμοῦ βλέπε εἰς τὸ τεῦχος τῆς 15 Οκτωβρίου 1911.

Ο ΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Σημ. Εἰδικαὶ βιβλιορείσια δημοσιεύονται διὰ τὰ βιβλία, τῶν ὅποιων δύο ἀντίτυπα στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα μας. Τῶν ἄλλων ἀπλῶς ἀγγέλλεται ἡ ἔλδος.

Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ «Νέου Έλευθέρου Τύπου» τῆς Βιέννης ὁ Πρίγκηψ Γεώργιος τῆς Ελλάδος ἐδημοσίευσεν ἐνυπόγραφως μακράν μελέτην περὶ ἀθλητισμοῦ.

Κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ Νοεμβρίου ὑδήγησε τὸν Σύλλογον «Παραγασσόν» ἡ δευτέρα καλλιτεχνικὴ "Εκθεσις τὴν διπλάνην διοργανώνει δ Σύνδεσμος τῶν Ελλήνων Καλλιτεχνῶν. 'Η εἰσόδος ὑδάτινης ἐλεύθερα· ὑδάτινοι δὲ λαχνοὶ πρόδρομοι μίαν δραχμήν ἔκπλαστος διὰ λαχείον ἐκ τῶν ἔργων τῆς ἐκδόσεως. 'Η ἐκδόσις ὑδάτινη μὲ καλλιτεχνικὴν διάλεξιν.

Εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τῆς «Graecia» δημοσιεύονται μεταφράσεις τῆς «Ξανθούλας» τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ

«Τάφου» τοῦ κ. Κ. Παλαμᾶ, «τῶν Γάμων τῆς Λεμονίας» τοῦ κ. Βλαχογιάννη, τῆς «Βουβῆς» τοῦ κ. 'Εφταλιώτη.

"Υστερον ἀπὸ διάλιγας ἡμέρας ἀρχίζει παραστάσεις εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον ὁ θάσος Κυβέλης. Θά παραχθοῦν δὲ «Νικηφόρος Φωκᾶς» τοῦ κ. Προβελεγγίου, τὸ «Κόκκινο Πουκάμισο» τοῦ κ. Μελά, δὲ «Οἰδίπους Τύραννος», δὲ «Φάσουστ», ἔργα τοῦ Ιψεύ, καὶ ἄλλα ἔναντι.

Εἰς μίαν σύσκεψιν τῆς πριγκηπίσσης Σοφίας μὲ τὸν ὑπουργὸν τῆς Έθν. Οἰκονομίας κ. Μπενόκην καὶ τὸν Δημαρχὸν Ἀθηναίων κ. Μερκούρην, ἀπεφασίσθη ἡ ἀναδάσσων διαφόρων λόφων τῶν Ἀθηνῶν.

"Ἐξακολουθοῦν νὰ φθάνουν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον αἱ δηλώσεις διαφόρων ἔνειν της Έθν. Οἰκονομίας κ. Μπενόκην, διὰ τὸ προσεχὲς συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν.

"Ο καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βαρκελώνης κ. Luis Segalà y Estalella μετέφρασε — καθὼς γράφουν οἱ εἰδικοί — πολὺ ἐπιτυχημένα τὴν 'Ιλιάδα τοῦ Όμηρου εἰς τὴν Ἰσπανικήν.

"Ως ἔργον μεγάλης ἀξίας κρίνεται τὸ τελευταῖος ἐκδοθὲν βιβλίον τοῦ Γάλλου κ. Jean Ebetsolt «Le grand Palais de Constantinople et le livre des cérémonies» διόπου περιγράφεται λεπτομερῶς τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον τῶν Βυζαντινῶν Λύτορων.

Εἰς τὴν πόλιν Aix-en-Provence, διποτὸν δὲ Ζολᾶ εἰγέ αρχίσει τὰς σπουδάς του, ἐστήθη ἀνδριάς τοῦ μεγάλου μυθιστοριογράφου. Είναι ἔργον τῶν γλυπτῶν Φλ. Σολαρί καὶ Μ. Μπάγι.

"Απὸ τῷρα διρισθῇ ἡ 1 Ιουλίου 1915 διὰ τὰ ἐπιστήματα ἐγκαίνια τῆς λειτουργίας τοῦ Ισθμοῦ τοῦ Παναμᾶ. Αἱ ἐργασίαι δύμως θά ἔχουν τελειώσει τὸν Ιούλιον τοῦ 1913.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐφηρημόσθη νόμος πρὸς προστάσιαν τῶν παιδιών. Οἱ γονεῖς ποὺ θ' ἀφίνουν μόνα τὰ παιδιά των νὰ παῖζον εἰς δωμάτιον ὃντων θά ὑπάρχει φωτιὰ διὰ πληφώνου πρόστιμον 375 φρ. Βαρφ. ἐπίσης πρόστιμον θά πληρώνουν καὶ δσοι θά στέλνουν τὰ παιδιά των νὰ διακονεύουν. Τὸ κάπνιομα ἀπαγορεύεται εἰς παιδία κάτω τῶν 10 ἑτῶν.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Τὸ βιβλίον αὐτὸν ἐγράφη μὲ τὴν πεποίθησιν διὰ τὸ διαβάσσον κάπτοτε σὰν παραμῆδι, ὑπὸ Α. Δελμούζου. 'Αθηναί, τυπογρ. «Εστία» Μάϊσνερ καὶ Καργαδούνη.

"Η ἀποστολὴ τῆς ἐλληνίδος γυναικός, διάλεξις Γ. Νικολάου, Ιατροῦ. 'Αλεξανδρεία, τυπ. «Ταχιδρόμου».

Διασαφήσεις εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Χατζηδάκη κρίσιον περὶ τοῦ νόμου τῆς ἔξασθενώσεως.—Προσίμων τριανταετοῦς ἵστοριας κατὰ Θουκιδίδην ὑπὸ Αθανασίου Γ. Μπούτουρα δ. φ. 'Αθηναί, τυπογρ. Α. Ραφτάνη, δρ. οζο.

"Εμμ. 'Ροΐδης, βιογραφικὸν σημείωμα, ὑπὸ Α. Μ. Ανδρεάδη. 'Αθηναί, τυπ. Ν. Χιώτη.